

Ainekava I ja II kooliaste

SISUKORD

1. EESTI KEELE AINEKAVA.....	4
1.1 Eesti keel 1. klass	5
1.2 Eesti keel 2. klass	7
1.3 Eesti keel 3. klass	9
1.4 Eesti keel 4. klass	13
2. VÕÕRKEELE AINEKAVA.....	18
2.1 Inglise keel 3 klass.....	20
2.2 Inglise keel 4 klass	21
2.3 Keeleoskusastmete kirjeldused	22
3. MATEMAATIKA AINEKAVA	25
3.1 I ja II kooliastme matemaatika õpitulemused ja õpisisu	25
4. LOODUSÕPETUSE AINEKAVA.....	34
4.1 Loodusõpetus 1 klass	35
4.2 Loodusõpetus 2 klass	37
4.3 Loodusõpetus 3 klass	39
4.4 Loodusõpetus 4 klass	42
5. INIMESEÕPETUSE AINEKAVA.....	46
5.1 Inimeseõpetus 1 klass	46
5.2 Inimeseõpetus 2 klass	47
5.3 Inimeseõpetus 3 klass	49
6. KUNSTIAINETE AINEKAVA	52
6.1 Kunstiõpetus.....	52
6.2 I ja II kooliastme kunstiõpetuse õpitulemused ja õpisisu.....	53
6.3 Muusikaõpetus.....	54
6.4 I ja II kooliastme muusikaõpetuse õpitulemused ja õppesisu	55
7. KEHALISE KASVATUSE AINEKAVA.....	60
7.1 Kehaline kasvatus 1 klass.....	60

7.2 Kehaline kasvatus 2 klass	63
7.3 Kehaline kasvatus 3 klass	65
7.4 Kehaline kasvatus 4 klass	67
8. TÖÖÕPETUSE JA TEHNOLOOGIA AINEKAVA	71
8.1 Töö- ja tehnoloogiaõpetus 1. klass.....	72
8.2 Töö- ja tehnoloogiaõpetus 2. klass.....	73
8.3 Töö- ja tehnoloogiaõpetus 3. klass.....	74
8.4 Käsitöö ja kodundus	75
8.5 Tehnoloogiaõpetus.....	76
9. VALIKAINED INFORMATIKA JA PROGRAMMEERIMINE	78

1. EESTI KEELE AINEKAVA

Aine üldkirjeldus

I ja II kooliastmes on eesti keel integreeritud õppeaine, mille raames omandatakse keele- ja kirjandusteadmisi ning erinevaid lugemise, kirjutamise ja suhtlemise kogemusi. Eesti keele õppimine arendab kõiki keelelisi osaoskusi. I ja II kooliastmes on kolm õppevaldkonda: suuline keelekasutus (kuulamine - kõnelemine), lugemine ja kirjutamine.

Eesti keele õppe- ja kasvatusesmärgidena taotleb kool, et 4. klassi lõpetaja:

- mõistab suulisi ja kirjalikke küsimusi ning vastab nendele, kasutades kõnes ja kirjas sobivaid lühivastuseid ning terviklauseid;
- kasutab kirjutades õigeid tähekujusid ja -seoseid ning kirjutab loetava käekirjaga;
- kirjeldab eesmärgipäraselt eset, olendit ja olukorda;
- jutustab endast ning oma lähiümbruses toimunust;
- kuulab mõtestatult eakohast teksti;
- loeb õpitud teksti selgelt, ladusalt, õigesti ning mõistmisega;
- loeb eakohast ilu- ja aimekirjandust;
- kirjutab õpitud keelendite piires õigesti;
- jutustab ja kirjutab küsimuste, pildi, pildiseeria, märksõnade või kava toel;
- töötab tekstiga õpetaja juhiste alusel;
- saab aru lihtsast plaanist, tabelist, diagrammist ja kaardist;
- hangib otstarbekohast teavet eri allikatest ja kasutab eakohaseid sõnaraamatuid.

Eesti keele pädevused I ja II kooliastmes

Suuline keelekasutus hõlmab eneseväljendust argiolukorras ning eakohase suulise teksti mõistmist ja edasiandmist ning selge eneseväljenduse harjutamist.

Lugemise õpetamisel kujundatakse oskust töötada tekstiga eakohaste juhiste alusel. Seejuures käsitletakse kindlasti Varbola Lasteaed – Algkooli **põhiväärtusi**: vastutus, julgus, sallivus, hoolivus, head kombed, tarkus ja töökus. Kirjanduse eri liike esindavad tekstid õppekirjandusse ja vabalugemisse valitakse eesti ja väliskirjanike loomingust, lähtudes vajadusest õpilaste keelekasutust rikastada ja kultuuritraditsiooni edasi anda ning arvestades järgmisi teemavaldkondi:

- Väärtused ja kõlblus: ausus, erinevus teistest, minu hobid ja huvid, minu tervis, rikkus ja vaesus, käitumine ja selle tagajärg jms.
- Kasvukeskkond: kodu ja kool, perekond, kodu turvalisus, üksteisest hoolimine ja teiste aitamine, sõbrad ja sõpruse hoidmine, sallivus.

- Omakultuur: kodukoha elu ja pärimused, kultuuride mitmekesisus muinasjuttude ainetel.
- Mäng: ringmängud, sõnamängud, völlumaailm, fantasia.
- Keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng: loodus minu ümber, loomalood.
- Teabekeskkond, tehnoloogia ja innovatsioon: arvuti ja teler kui silmaringi avardajad.

Kirjutamise õpetusega kujundatakse õigekirjaoskus õpitud keelendite piires ja suutlikkus end eesmärgipäraselt kirjalikult väljendada. Oluline on kirjatehnika.

I ja II KOOLIASTME EESTI KEELE ÕPITULEMUSED JA ÕPISISU

Õppeaine	Nädalatunde klassiti			
	1 klass	2 klass	3 klass	4 klass
Eesti keel	7	6	6	5

1.1 Eesti keel 1. klass

(210 tundi õppeaastas)

<i>Õpitulemused</i>	<i>Õppesisu ja -tegevus</i>
<i>SUULINE KEELEKASUTUS</i>	<i>SUULINE KEELEKASUTUS</i>
<i>Kuulamine</i>	<i>Kuulamine</i>
Eristab häälikuid (asukoht ja järjekord sõnas), täishääliku pikkusi;	Helide, häälte ja häälikute eristamine (asukoht ja järjekord sõnas), hääliku pikkuse eristamine, põhirõhk täishääliku pikkusel.
Toimib õpetaja ja kaaslaste suulise juhendi järgi;	Õpetaja ja kaaslaste kuulamine ning suulise juhendi järgi toimimine.
Kuulab õpetaja ja kaaslaste esituses lühikest eakohast teksti, mõistab kuulatud lause, jutu sisu;	Õpetaja ja kaaslaste ettelugemise kuulamine. Kuuldu ja nähtu kommenteerimine.
<i>Kõnelemine</i>	<i>Kõnelemine</i>
Teab, et sõnadel on lähedase või vastandtäendusena sõna ja nimetab neist mõningaid;	Hääldus- ja intonatsiooniharjutused. Häälduse harjutamine, hääletugevuse kohandamine olukorrale. Töö lähedase tähendusega sõnaga, sõnatähenduse selgitamine ja täpsustamine.
Väljendab end suhtlusolukordades arusaadavalt: palub, küsib, tänab, vabandab;	Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumine, tänamine) valik suhtlemisel.
Jutustab suunavate küsimuste toel kuuldust, nähtust, loetust;	Jutustamine kuulatu, nähtu, läbielatu, loetu, pildi, pildiseeria, etteantud teema põhjal; aheljutustamine. Eri teemadel vestlemine sõnavara rikastamiseks, arutamine paaris ja väikeses rühmas.
Koostab õpetaja abiga pildiseeria või küsimuste toel suulise jutu;	Lihtlauseliste küsimuste moodustamine, küsimuste esitamine ja neile vastamine. Esemete, nähtuste, tegelaste jms võrdlemine, ühe-kahe tunnuse alusel rühmitamine.
Esitab luuletust peast;	Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus. Tuttava luuletuse, dialoogi peast esitamine.
<i>LUGEMINE</i>	<i>LUGEMINE</i>

Tunneb häälik-tähest vastavust, loeb õpitud teksti enam-vähem ladusalt, lausehaaval üksiku peatusega raskema sõna ees oma kõnetempos või sellest aeglasemalt;	Raamatu/teksti üldine vaatlus: teksti paigutus, sisukord, õppeülesannete esitus. Trükitähtede (nii suurte kui väikeste) tundma õppimine. Tähtedest sõnade ja sõnadest lausete lugemine. Silpidest sõnade moodustamine.
Mõistab häälega või endamisi (vaikse häälega või huuli liigutades) lugedes loetu sisu;	Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi (õige hääldus, ladusus, pausid, intonatsioon, tempo, oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse). Lugemistehniliselt raskete sõnade ja sõnaühendite lugema õppimine.
Vastab teksti kohta käivatele küsimustele, mille vastused on palas otsesõnu öeldud;	Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemine klassitahvlilt ja vihikust. Jutustava ja kirjeldava teksti ning teabeteksti (õpilaspäevik, kutse, õnnitlus, saatekava, tööjuhend, raamatu sisukord) lugemine. Sõna, lause, teksti sisu mõistmine. Tekstiliikide eristamine: jutt, muinasjutt, luuletus, mõistatus. Kirjandustekstid: liisusalm, muinasjutt, mõistatus, luuletus, piltjutt, vanasõna, jutustus, näidend.
Mõtleb jutule alguse või lõpu;	Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide, üksiksõnade jm alusel. Loole lõpu mõtlemine. Tegelaste iseloomustamine. Küsimustele vastamine, millele vastus on tekstis otsesõnu kirjas. Üsikutega tingmärkide (õppekirjanduse tingmärgid), skeemide, kaartide lugemine õppekirjanduses, nende tähenduse tabamine. Luuletuste ilmekas (mõtestatud) lugemine. Riimuvate sõnade leidmine õpetaja abiga.
On lugenud mõnda lasteraamatut, nimetab nende pealkirja ja autoreid, annab loetule emotsionaalse hinnangu (lõbus, tõsine, igav);	Loetud raamatu autori, kunstniku (illustraatori), tegelaste nimetamine, loetust jutustamine. Loetule emotsionaalse hinnangu andmine (lõbus, tõsine, igav jne). Huvipakkuva raamatu leidmine kooli või kodukoha raamatukogust täiskasvanu abiga.
KIRJUTAMINE	KIRJUTAMINE
Kasutab õigeid kirjutamisvõtteid, teab, kuidas väikesi ja suuri kirjatähti kirjutatakse ning sõnas õigesti seostatakse;	Kirjatehnika. Kirja eelharjutused. Kirjutamine pliiatsi ja kriidiga, joonistähtede kirjutamine. Õige pliiatsihoid ja kirjutamisasend istudes ja seistes (tahvli juures). Väikeste kirjatähtede õppimine. Suurte kirjatähtede õppimine (vajadusel 2.klassis). Tähtede seostamine.
Kirjutab tahvlilt ära;	Tahvlile, vihikusse ja õpilaspäevikusse kirjutamine.
Täidab tahvlinäidise järgi õpetaja abiga õpilaspäevikut, paigutab näidise järgi tööd vihikulehele, varustab töö kuupäevaga;	Töö vormistamine näidise järgi, töö puhtus, käekirja loetavus. Teksti ärakiri tahvlilt, õpikust.
<u>Kirjalik tekstiloome</u> Koostab näidise järgi kutse	<u>Kirjalik tekstiloome</u> Tarbeteksti kirjutamine näidise järgi: kutse, õnnitlus (kujundamine näidise järgi). Jutu kirjutamine pilditaiendusena (pildi allkiri, kahekõne jms). Jutule lõpu kirjutamine. Loovtöö kirjutamine (pildi, pildiseeria, küsimuste järgi). Lünkümberjutustuse

	kirjutamine
<u>Õigekeelsus</u>	<u>Õigekeelsus</u>
Eristab häälikut, tähte, täis- ja kaashäälikut, sõna, lauset;	Häälik, sõna, lause, tekst. Tähed ja tähestik, võõrtähtede vaatlus. Häälikute märkimine kirjas. Sõna ja lause ladumine ja kirjutamine.
Kirjutab omasõnade algusesse k, p, t;	Täis- ja kaashäälikud. Täishäälikuühendi vaatlus. Täishääliku pikkuse eristamine ja õigekiri, kaashääliku pikkusega tutvumine. Sulghäälik (k, p, t) omasõnade alguses. i ja j ning h sõna alguses seoses tähtede õppimisega.
Kirjutab õigesti lühemaid (kuni 2-silbilisi) sõnu ja lauseid;	Sõnade lõpu õigekiri – d ja -vad (mitmus) ning -b (tegasõna 3. pööre) õigekirjaga tutvumine. Tutvumine jutustava (väit-), küsi- ja hüüdlausega. Oma kirjutusvea parandamine õpetaja abiga. Etteütlemise järgi sõnade ja lausete kirjutamine (15–20 sõna lihtlausestena).
Teab, et lause lõpeb punktiga;	Lause lõpumärgid: punkt, (küsi- ja hüüumärgi vaatlemine). Koma lauses (teksti vaatlus). Liitsõna vaatlus (moodustamine)
Teab, et lause alguses, inimeste, loomade, oma kodukoha nimes kasutatakse suurt algustähte; Kirjutab õigesti oma nime.	Suur algustäht lause alguses, inimese- ja loomanimeses.

1.2 Eesti keel 2. klass

(245 tundi õppeaastas)

<u>Õpitulemused</u>	<u>Õppesisu ja -tegevus</u>
<u>SUULINE KEELEKASUTUS</u>	<u>SUULINE KEELEKASUTUS</u>
<u>Kuulamine</u>	<u>Kuulamine</u>
Eristab täis- ja suluta hääliku pikkusi	Hääliku pikkuste eristamine, põhirõhk suluta kaashäälikul.
Kuulab õpetaja ja kaaslaste eakohast teksti ning toimib saadud sõnumi kohaselt õpetaja abil	Õpetaja ja kaaslaste suulise mitmeastmelise juhendi meeldejätmise ja selle järgi toimimine. Õpetaja ettelõetud ainetekstist oluliste mõistete leidmine ja lihtsa skeemi koostamine õpetaja juhendamisel.
Koostab kuuldu põhjal lihtsama skeemi ja kaardi õpetaja abil.	Kaaslaste ettelugemise kuulamine ja hinnangu andmine ühe aspekti kohta (õigsus, pausid ja intonatsioon mõtte toetajana).
<u>Kõnelemine</u>	<u>Kõnelemine</u>
Kasutab kõnes terviklauseid	Sõnatähenduste selgitamine ja täpsustamine aktiivse sõnavara laiendamiseks
Teab ja leiab vastandtäheandusega sõnu ning õpetaja abil ka lähedase tähendusega sõnu	Kuuldud jutu ümberjutustamine; pikema dialoogi jälgimine, hinnangud tegelastele ja sisule
Väljendab arusaadavalt oma soove ja kogemusi väikeses ja suures rühmas; vestleb oma	Hääldus- ja intonatsiooniharjutused. Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus. Kõne eri nüansside (tempo, hääletugevus, intonatsioon) esiletoomine

kogemustest ja loetust	dramatiseeringus jm esituses.
Annab õpetaja abil edasi lugemispala, õppeteksti, filmi ja teatrietenduse sisu	Kõnelemine eri olukordades (telefonitsi, rühma esindajana), rollimängud. Nii enese kui ka teiste tööde tunnustav kommenteerimine. Oma arvamuse avaldamine (raamatu, filmi jm) kohta ja selle põhjendamine.
Koostab õpetaja abil jutu pildiseeria, pildi või küsimuste toel; mõtleb jutule alguse või lõpu	Arutlemine paaris ja rühmas: oma suhtumise väljendamine, nõustumine ja mittenõustumine, ühiste seisukohtade otsimine. Loole alguse ja lõpu mõtlemine.
Vaatleb ja kirjeldab nähtut, märkab erinevusi ja sarnasusi õpetaja suunavate küsimuste toel;	Sündmuse, isiku, looma, eseme kirjeldamine tugisõnade, skeemi, tabeli abil. Mõtete väljendamine terviklausetena. Küsimuste moodustamine, küsimuste esitamine ja neile vastamine.
Esitab luuletust peast.	Eri meeoleoluga luuletuste (aastajaad, laste elu) mõtestatud peast esitamine
LUGEMINE	LUGEMINE
Loeb õpitud teksti suhteliselt õigesti, ladusalt (lugemistempo võib olla kõnetempos aeglasem), parandab ise oma lugemisvigu, enamasti väljendab intonatsioon loetava sisu;	Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi: oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse, sobiva intonatsiooni kasutamine. Lugemistehniliselt raskete sõnade ja sõnaühendite lugema õppimine. Kahekõne lugemine, intonatsiooni ja tempo valik saatelause alusel ja partnereid arvestades
Mõistab häälega või endamisi lugedes loetu sisu;	Eri liiki lühitekstide (teade, kiri, ajakirja rubriik, sõnastik) mõistev lugemine. Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemine klassitahvlilt ja vihikust.
Vastab teemakohastele (ka lihtsamatele tekstis mitte otsese info seotud) küsimustele;	Raamatu/teksti üldine vaatlus: teksti paigutus, sisukord, õppeülesannete esitus. Üksikute tingmärkide (õppekirjanduse tingmärgid, liiklusmärgid jms), skeemide, kaartide ja tabelite lugemine õppekirjanduses ning lasteraamatutes.
Leiab tekstis iseseisvalt vastused konkreetsetele küsimustele ja töötab õpetaja abiga eakohaste juhiste alusel;	Teksti sisu aimamine pealkirja, piltide, üksiksõnade jm alusel. Tekstist õpitavate keelendite, samuti sünonüümide, otsese ja ülekantud tähendusega sõnade jms leidmine. Tekstis küsimuse, palve, käsu ja keelu äratundmine. Loetud jutustuse ja muinasjutu kohta kava koostamine (teksti jaotamine osadeks); skeemi/kaardi koostamine õpetaja abiga. Loetu põhjal teemakohastele küsimustele vastamine (ka siis, kui vastus otse tekstis ei sisaldu). Tegelaste iseloomustamine. Luuletuste ilmekas (mõtestatud) esitamine. Riimuvate sõnade leidmine õpetaja abiga.
Tunneb ära jutu, luuletuse, mõistatuse, näidendi ja vanasõna;	Tekstiliiikide eristamine: jutustus, luuletus, näidend, mõistatus, vanasõna.
Kasutab õpiku sõnastikku õpetaja abiga sõnade leidmiseks algustähe järgi;	Õpiku sõnastiku kasutamine. Vajaliku teose otsimine kooli või kodukoha raamatukogust autori ja teema järgi täiskasvanu abiga.
On lugenud mõnda lasteraamatut, nimetab tegelasi ja annab edasi loetu sisu mõne huvitava, enam meeldinud	Kirjandustekstid: rahvaluuleline liisusalm, muinasjutt, mõistatus, luuletus, piltjutt, vanasõna, jutustus, näidend, muistend. Loetud raamatu tutvustamine ja soovitamine.

episoodi järgi.	
KIRJUTAMINE	KIRJUTAMINE
<i>Kirjatehnika</i>	<i>Kirjatehnika</i>
Kasutab kirjutades õigeid väikeste ja suurte kirjatähtede tähekujusid ja seoseid	Suurte ja väikeste kirjatähtede kordamine.
Kirjutab tahvlilt või õpikust ära	Kirjutamise tehnika arendamine: ühtlane kirjarida, õiged tähekujud ja seosed nii väikestel kui suurtel kirjatähtedel.
Täidab iseseisvalt õpilaspäevikut ja kujundab vihikut, paigutab näidise järgi tööd vihikulehele, kirja joonelisele lehele, varustab töö kuupäevaga	Näidise järgi kirjatöö paigutamine vihiku lehele, kirjapaberile; kuupäeva kirjutamine.
<i>Kirjalik tekstiloome</i>	<i>Kirjalik tekstiloome</i>
Koostab õpetaja abiga kutse, õnnitluse ja teate	Kutse, õnnitluse ja teate koostamine õpetaja abiga
Kirjutab loovtöö ning ümberjutustuse pildiseeria, tugisõnade ja küsimuste abil	Tekstilähedase ümberjutustuse kirjutamine küsimuste ja tugisõnade toel. Loovtöö skeemi, kaardi toel; fantaasialugu. Jutu ülesehitus: alustus, sisu ja lõpetus; jutule alguse ja lõpu kirjutamine. Omakirjutatud teksti üle kaaslasega arutlemine.
<i>Õigekeelsus</i>	<i>Õigekeelsus</i>
Eristab häälikut, tähte, täis- ja kaashäälikut, silpi, sõna, lauset, täishäälikuühendit Märgib kirjas õigesti täishäälikuid.	Varasemale lisanduvalt keeleteadmised: täishäälikuühendi õigekiri, suluta kaashääliku pikkus ja õigekiri; silbitamine, poolitamise üldpõhimõtted. Koma kasutamine liitlause kirjutamisel et, sest, aga, kuid puhul.
Kirjutab õigesti sulghääliku omasõnade algusesse ja omandatud võõrsõnade algusesse Teab peast võõrtähtedega tähestikku.	k, p, t s-i ja h kõrval; i ja j silbi alguses, h sõna alguses.
Alustab lauset suure algustähga ja lõpetab punkti või küsimärgiga Kasutab suurt algustähte inimeste ja loomade nimedes, tuttavates kohanimes.	Suur algustäht oma kooli ja tuttavates kohanimes. Ma, sa, ta, me, te, nad õigekiri. Lauseliik ja lõpumärk (jutustav e väit- ja küsilause).
Kirjutab õigesti sõnade lõppu :-d (mida teed?), -te (mida teete?), -sse (kellesse? millesse?), -ga (kellega? millega?), -ta (kellela? milleta?);	Sõnade lõpu õigekiri –d (mida teed?), -te (mida teete?), -sse (kellesse? millesse?), -ga (kellega? millega?), -ta (kellela? milleta?)..
Kirjutab etteütlemise järgi õpitud keelendite ulatuses sisult tuttavat teksti ja kontrollib kirjutatut näidise järgi (20–25 sõna lihtlausestena).	Etteütlemise järgi kirjutamine õpitud keelendite ulatuses (20–25 sõna lihtlausestena). Kirjavea parandamine, kui veale tähelepanu juhitakse; kirjavea vältimine, kui veaohlikule kohale tähelepanu juhitakse

1.3 Eesti keel 3. klass

(210 tundi õppeaastas)

Õpitulemused	Õppesisu ja - tegevus
SUULINE KEELEKASUTUS	SUULINE KEELEKASUTUS
<u>Kuulamine</u>	<u>Kuulamine</u>
Kuulab mõtestatult eakohast teksti, toimib saadud sõnumi või juhendite järgi;	<ul style="list-style-type: none"> • Hääliku pikkuste eristamine, põhirõhk sulghääliku pikkusel. • Pikema suulise juhendi meeldejätmine ja selle järgi toimimine. • Kaaslase ja õpetaja juhtnööride kuulamine, nende järgi toimimine. • Ettelugemise kuulamine. Kaaslase ettelugemise hindamine ühe aspekti kaupa (õigsus, pausid ja intonatsioon mõtte toetajana). • Kuuldu ning nähtu kommenteerimine. Fakti ja fantaasia eristamine. • Õpetaja etteloetud ainetekstist oluliste mõistete leidmine ning lihtsa skeemi koostamine. • Kuuldu (muinasjutt, lühijutt lapse elust, proosa-, luule ja ainetekst), nähtu (lavastus, film) sisu ümberjutustamine. • Dialoogi jälgimine, hinnangud tegelastele ja nende ütlustele.
<u>Kõnelemine</u>	<u>Kõnelemine</u>
Väljendab end suhtlusolukordades selgelt ja arusaadavalt: palub, küsib, selgitab, keeldub, vabandab, tänab; vastab küsimustele, kasutades sobivalt täislauseid ning lühivastuseid;	<ul style="list-style-type: none"> • Häälde- ja intonatsiooniharjutused. Selge häälde jälgimine teksti esitades. Kõne eri nüansside (tempo, hääletugevuse, intonatsiooni) esiletoomine dramatiseeringus jm esituses. • Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumise, tänamise) valik suhtlemisel. Suuline selgitus, kõnetus- ja viisakusväljendid, teietamine ja sinatamine. • Kõnelemine eri olukordades: vestlus tundmatuga, sh telefonitsi, klassi/kooli esindamine, võistkonda kutsumine, koostegevusest loobumine jms.
Vaatleb sihipäraselt, kirjeldab eesmärgipäraselt nähtut, eset, olendit, olukorda, märkab erinevusi ja sarnasusi;	Sõnavara arendamine: sõnatähenduse selgitamine ja täpsustamine, aktiivse sõnavara laiendamine, lähedase ja vastandtäheandusega sõna leidmine. Eri teemadel vestlemine sõnavara rikastamiseks, arutamine paaris ja väikeses rühmas.
Avaldab arvamust kuuldu, vaadeldu ja loetu kohta;	<ul style="list-style-type: none"> • Oma arvamuse avaldamine, nõustumine ja mittenõustumine, ühiste seisukohtade otsimine, kaaslase arvamuse küsimine. • Mõtete väljendamine terviklausetena ja sobiva sõnastusega (sõnavalik, mõtte lõpuleviimine).
Annab küsimuste toel arusaadavalt edasi õppeteksti, lugemispala, pildiraamatu, filmi ja teatrietenduse sisu; koostab kuuldu/loetu põhjal skeemi/kaardi; Leiab väljendamiseks lähedase ja	Küsimuste moodustamine ja esitamine ning neile vastamine. Sündmuste, isiku, looma, eseme jm kirjeldamine tugisõnade, skeemi ning tabeli abil.

vastandtähendusega sõnu;	
Jutustab loetust ja läbielatud sündmusest; jutustab pildiseeria, tugisõnade, märksõnaskeemi ja küsimuste toel; mõtleb jutule alguse ja lõpu;	Jutustamine kuuldu, nähtu, läbielatu, loetu, pildi, pildiseeria ja etteantud teema põhjal; aheljutustamine. Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus erisuguste meeleolude väljendamiseks. Nii enese kui ka teiste tööde tunnustav kommenteerimine õpetaja juhiste alusel.
Esitab luuletust peast	Tuttava luuletuse ja dialoogi ilmekas (mõtestatud) esitamine.
LUGEMINE	LUGEMINE
Loeb nii häälega ja kui endamisi ladusalt ja teksti mõistes; mõistab lihtsat plaani, tabelit, diagrammi, kaarti;	<ul style="list-style-type: none"> • Raamatu/teksti üldine vaatlus: teksti paigutus, sisukord, õppeülesannete esitus. • Teksti ülesehitus: pealkiri, teksti osad (lõigud, loo alustus, sisu, lõpetus). • Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi (õige hääldus, ladusus, pausid, intonatsioon, tempo; oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse). • Ladus ja automatiseerunud lugemine. • Oma ja kaaslase lugemistehnika hindamine õpetaja juhiste alusel. Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemise klassitahvlilt ja vihikust. • Üksikute tingmärkide (õppekirjanduse tingmärgid, liiklusmärgid jms), skeemide, kaartide ja tabelite lugemine õppekirjanduses, lasteraamatutes ning lasteajakirjanduses.
Loeb õpitud teksti ette õigesti, selgelt ja sobiva intonatsiooniga;	<ul style="list-style-type: none"> • Jutustava ja kirjeldava teksti ning tarbe- ja teabeteksti (<i>õpilaspäeviku, kutse, õnnitluse, saatekava, tööjuhendi, raamatu sisukorra, sõnastiku, teate, eeskirja, retsepti, õpikuteksti, teatmeteose teksti, ajalehe- ja ajakirja ning muu meediateksti</i>) lugemine. • Riimuvate sõnade leidmine. Kahekõne lugemine, intonatsiooni ja tempo valik saatelause alusel ning partnereid arvestades.
Töötab tekstiga eakohaste juhiste aluse	Töö tekstiga: tekstist õpitavate keelendite, sünonüümide, otsese ja ülekantud tähendusega sõnade leidmine. Õpiku sõnastiku iseseisev kasutamine.
Vastab suulistele ja lühikestele kirjalikele küsimustele loetu kohta;	Sõna, lause ning teksti sisu mõistmine. Tekstis küsimuse, palve, käsu ja keelu äratundmine. Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide ja üksiksõnade järgi.
Eristab kirjalikus tekstis väidet, küsimust, palvet, käsku, keeldu;	Teksti jaotamine osadeks ning tekstiosade pealkirjastamine. Loetava kohta kava, skeemi, kaardi koostamine. Loetu põhjal teemakohastele küsimustele vastamine. Loole alguse ja lõpu mõtlemine. Teksti teema ja peamõtte sõnastamine, tegelaste iseloomustamine.
Tunneb ära jutustuse, luuletuse, näidendi, muinasjutu, mõistatuse, vanasõna, kirja;	Kirjandus: folkloorne lastelaul, liisusalm, jutustus, muinasjutt, muistend, luuletus, kahekõne, näidend, sõnamänguline tekst, piltjutt, mõistatus, vanasõna.

	Jutustavate luuletuste ja proosateksti mõtestatud esitamine.
On lugenud läbi vähemalt neli eesti ja väliskirjaniku teost, kõneleb loetud raamatust;	Loetud raamatust jutustamine, loetule emotsionaalse hinnangu andmine ja raamatust lühikokkuvõtte tegemine. Vajaliku raamatu leidmine iseseisvalt.
Teab nimetada mõnd lastekirjanikku.	Tekstilike eristamine: muinasjutt, mõistus, vanasõna, luuletus, jutustus, näidend, kiri.
KIRJUTAMINE	KIRJUTAMINE
<i>Kirjatehnika</i>	<i>Kirjatehnika</i>
Kasutab kirjutades õiged tähekujusid ja -seoseid, kirjutab loetava käekirjaga;	Kirjutamise tehnika süvendamine, oma loetava käekirja kujundamine, kirjutamise kiiruse arendamine. Kirjutamisvilumuse saavutamine (õiged tähekujud ja proportsioonid, loetav käekiri, ühtlane kirjarida, kirjatöö nõuetekohane välimus, töö vormistamine).
Kirjutab tahvlilt ja õpikust õigesti ära; paigutab teksti korrektselt paberile, vormistab vihiku/õpilaspäeviku nõuetekohaselt;	Teksti ärakiri tahvlilt ja õpikust. Kirjutatu kontrollimine õpiku ja sõnastiku järgi. Oma kirjavea parandamine. Etteütlemise järgi kirjutamine. Tahvlile, vihikusse ja õpilaspäevikusse kirjutamine. Tarbeteksti kirjutamine näidise järgi: kutse, ümbrik
<i>Õigekiri</i>	<i>Õigekiri</i>
Valdab eesti häälikkirja aluseid ja õpitud keelendite õigekirja: eristab häälikut ja tähte, täis- ja kaashäälikut, häälikuühendit, silpi, sõna, lauset; märgib kirjas häälikuid õigesti; eristab lühikesi, pikki ja ülipikki täisja suluta kaashäälikuid; kirjutab õigesti asesõnu;	<ul style="list-style-type: none"> • Täis- ja kaashäälikuühendi õigekiri. • Poolitamise harjutamine. • Erandliku õigekirjaga ase- ja küsisõnad (ma, sa, ta, me, te, nad, kes, kas, kus). • Väit- (jutustav), küsi- ja hüüdlause. Lause lõpumärgid. • Koma kasutamine loetelus; et, sest, vaid, kuid, aga, siis, kui puhul; sidesõnad, mis koma ei nõua. • Etteütlemise järgi kirjutamine õpitud keelendite ulatuses (30–40 sõna). • Oma kirjavea iseseisev leidmine.
Märgib õpitud sõnades õigesti kaashäälikuühendit; kirjutab õigesti sulghääliku omandatud oma- ja võõrsõnade algusse; märgib kirjas õigesti käänd- ja pöördõnade õpitud lõppe ja tunnuseid;	<ul style="list-style-type: none"> • Sulghäälik oma- ja võõrsõnade alguses. • Täis- ja suluta kaashääliku pikkuse kordamine, sulghääliku pikkuse eristamine ja õigekiri. k, p, t s-i ja h kõrval. i ja j õigekiri (v.a võõrsõnades ja tegijanimedes). H sõna alguses. • Liitsõna. Nimi-, omadus- ja tegusõna. Ainsus ja mitmus. Sõnavormide moodustamine küsimuste alusel. Mitmuse nimetava ning sse-lõpulise sisseütleva, kaasaütleva ja ilmaütleva käände lõpu õigekirjutus. Olevik ja minevik. • Pöördelõppude õigekirjutus. • Sõnavara: lähedase ja vastandtäheandusega sõna. Sõna ja tema vormide õigekirja ning tähenduse omandamine ja täpsustamine.
Teab peast võõrtähtedega tähestikku, kasutab lihtsamat sõnastikku ja koostab lihtsaid loendeid tähestik- järjestuses;	<ul style="list-style-type: none"> • Tähestiku järjekord.

Kirjutab suure algustähega lause alguse, inimese- ja loomanimed ning õpitud kohanimed;	<ul style="list-style-type: none"> • Suur algustäht lause alguses, inimese- ja loomanimedes, tuntumates kohanimedes. Väike algustäht õppeainete, kuude, nädalapäevade, ilmakaarte nimetustes.
<i>Tekstiloome</i>	<i>Tekstiloome</i>
Piiritleb lause ja paneb sellele sobiva lõpumärgi;	Lausete laiendamine ja sidumine tekstiks.
Kirjutab etteütlemissel järgi sisult tuttavat teksti ja kontrollib kirjutatud näidise järgi (30–40 sõna);	Tarbeteksti (ajaleheartikli, teate, nimekirja jne) kirjapanek. Ümberjutustuse kirjutamine tugisõnade, skeemi, kaardi või kava toel.
Koostab kutse, õnnitluse, teate, e- kirja; kirjutab eakohase pikkusega loovtöid (k.a ümberjutustusi) küsimuste, tugisõnade, joonistuse, pildi, pildiseeria, märksõnaskaemi või kava toel.	<ul style="list-style-type: none"> • Loovtöö kirjutamine (vabajutt, jutt pildi, pildiseeria, küsimuste, skeemi, kaardi või kava toel, fantaasialugu). Jutu ülesehitus: alustus, sisu, lõpetus. • Sündmusest ja loomast kirjutamine. • Jutule alguse ja lõpu kirjutamine. • Kirja kirjutamine. Omakirjutatud teksti üle kaaslasega arutamine.

1.4 Eesti keel 4. klass

<i>Õpitulemused</i>	<i>Õppesisu ja -tegevus</i>
<i>SUULINE JA KIRJALIK SUHTLUS</i>	
Kuulab mõtestatult eakohast teksti, toimib saadud sõnumi või juhendite järgi;	Hääliku pikkuste eristamine. Kaasõpilase ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine. Kuuldu põhjal tegutsemine, kuuldule hinnangu andmine.
Annab lühidalt edasi kuuldu sisu;	Õpetaja ettelugemise järel (ainealane tekst, lõikhaaval) oluliste mõistete ja seoste leidmine. Kuuldud tekstist lühikokkuvõtte sõnastamine. Kuuldud teabe rühmitamine skeemi, märksõnade jm alusel.
Väljendab end suhtlusolukordades selgelt ja arusaadavalt koolis, avalikus kohas, eakaaslastega, täiskasvanutega suheldes;	Tekstide kriitiline kuulamine (fakti ja fantaasia eristamine jms). Lavastuse, kuuldu proosa-, luule- ja ainetekstide sisu ümberjutustamine.
Esitab kuuldu ja nähtu kohta küsimusi;	Visuaalsed ja tekstilised infoallikad, nende usaldusväärsus. Fakt ja arvamus.
Väljendab oma arvamust, annab infot edasi selgelt ja ühemõtteliselt;	Sõnavara avardamine ja täpsustamine, töö sõnastikega. Keelekasutus erinevates suhtlusolukordades: koolis, avalikus kohas, eakaaslastega, täiskasvanutega suheldes, suulises kõnes ja kirjalikus tekstis.
Leiab koos partneri või rühmaga vastuseid lihtsamatele probleemülesannetele, kasutades sobivalt kas suulist või kirjalikku vormi;	Vestlus etteantud teema piires. Küsimustele vastamine, esitlus, tutvustus. Erinevate käitumisviiside ja koostöövormide võrdlemine. Oma arvamuse avaldamine, seisukoha põhjendamine, kaaslaste arvamuse küsimine. Lisateabe otsimine.

Kasutab sõnastikke ja teatmeteoseid;	Suulises keelekasutuses kirjakeele põhinormingute järgimine ning mõtete sobiv sõnastamine (sõnavalik, parasiitkeelendite vältimine, mõtte lõpuleviimine)
Esitab peast luuletuse või rolliteksti.	Dialoogi ja dramatiseeringu koostamine ja esitamine. Pantomiiim. Rollimäng. Erinevate strateegiate kasutamine kõneülesannetes (nt võrdlemine, kirjeldamine). Eritüübiliste küsimuste moodustamine (nt intervjuu tegemiseks). Nii enese kui ka teiste tööde tunnustav kommenteerimine õpetaja juhiste alusel.
TEKSTI VASTUVÕTT	
Loeb eakohast teksti ladusalt ja mõtestatult; mõistab lihtsat plaani, tabelit, diagrammi, kaarti;	Lugemiseks valmistumine, keskendunud lugemine. Lugemistehnika arendamine, häälega ja hääleta lugemine, pauside, tempo ja intonatsiooni jälgimine; lugemist hõlbustavad võtted. Oma lugemise jälgimine ning lugemisoskuse hindamine.
Otsib teavet tundmatute sõnade kohta, teeb endale selgeks nende tähenduse;	Tööjuhendi lugemine. Tarbe- ja õppetekstide mõtestatud lugemine (reegel, juhend, tabel, skeem, kaart jm). Tekstide võrdlemine etteantud ülesande piires.
Vastab teksti põhjal koostatud küsimustele tekstinäidete või oma sõnadega, koostab teksti kohta küsimusi;	<ul style="list-style-type: none"> Sõna, lause ning teksti sisu mõistmine. Kujundlik keelekasutus (piltlik väljend). Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide, remarkide, üksiksõnade jm alusel. Enne lugemist olemasolevate teemakohaste teadmiste ja kogemuste väljaselgitamine, oma küsimuste esitamine ning uute teadmiste vastu huvi äratamine (mida tean, mida tahaksin teada).
Leiab teksti peamõtte;	<ul style="list-style-type: none"> Töö tekstiga: tundmatute sõnade tähenduse selgitamine, märkmete tegemine loetu põhjal, märksõnaskeemi, küsimuste koostamine. Loetava kohta kava, skeemi/kaardi koostamine. Rollimäng. Dramatiseering
Kirjeldab teksti põhjal sündmuste toimumise kohta ja tegelasi;	Kirjandusteksti süžee, sündmuste toimumise koht, aeg ja tegelased. Sündmuste järjekord. Arutlemine tekstis käsitletud teema üle. Tegelasete käitumise motiivide analüüs. Oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine. Küsimustele vastamine tekstinäidetega või oma sõnadega.
Leiab tekstist vajalikku infot;	<ul style="list-style-type: none"> Luuletuse sisu eripära määramine (loodus, nali jne); riimide leidmine ja loomine, riimuvate sõnade toel värsside loomine. Luuletuse ja proosateksti mõtestatud esitamine (meeleolu, laad). Trükised (raamat, ajaleht, ajakiri), nendes orienteerumine ja vajaliku teabe leidmine
Tunneb ära jutustuse, luuletuse, näidendi, muinasjutu, mõistatuse, vanasõna, kõnekäänu, kirja;	Ilukirjandus: kunstmuinasjutt, tõsielujutt eakaaslastest, ilu- ja aimekirjandus loomadest, seiklusjutt, näidend, rahvaluule, värsslugu, vanasõnad ning kõnekäändud.
On läbi lugenud vähemalt neli eakohast väärtkirjandusteost	<ul style="list-style-type: none"> Huvipakkuva raamatu leidmine, iseseisev lugemine, vajaliku info leidmine. Loetud raamatu

(raamatut);	<p>sisu ja tegelaste tutvustamine klassikaaslastele.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. Loetud raamatust jutustamine, loetule emotsionaalse hinnangu andmine ja Raamatust lühikokkuvõtte tegemine.
Tutvustab loetud kirjandusteose sisu ja tegelasi ning kõneleb loetust.	<ul style="list-style-type: none"> • Vajaliku raamatu leidmine iseseisvalt, ka kataloogi või e-otsingut kasutades. • Tekstiliikide eristamine: jutustus, muinasjutt, luuletus, näidend, vanasõna, kõnekäänd, kiri
TEKSTILOOME	
Jutustab ja kirjutab loetust ning läbielatud sündmusest;	Ümberjutustamine ja ümberjutustuse kirjutamine: tekstilähedane, kokkuvõtlik, loov, valikuline kavapunktide järgi, märksõnade ja küsimuste toel. Aheljutustamine. Loo ümberjutustamine uute tegelaste ja sündmuste lisamisega.
Jutustab tekstilähedaselt, kokkuvõtlikult kavapunktide järgi, märksõnaskeemi ja küsimuste toel;	<ul style="list-style-type: none"> • Loetu ja kuuldu põhjal jutustamine, kirjeldamine. Esemel, olendi, inimese kirjeldamine. Iseloomulike tunnuste esitamine. • Loetule, nähtule või kuuldule hinnangu andmine nii kirjalikult kui ka suuliselt.
Kirjeldab eesmärgipäraselt eset, olendit, inimest;	Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele, mida). Esitamiseks kohase sõnavara, tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine; õige hingamine ja kehahoid.
Kirjutab nii koolis kui ka igapäevaelus käsitsi ja arvutiga eakohaseid tekste vastavalt kirjutamise eesmärgile, funktsioonile ja adressaadile;	
Kirjutab eakohase pikkusega loovtöid (k.a ümberjutustusi) küsimuste, pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi või kava toel;	Jutustus pildi või pildiseeria põhjal, küsimuste, skeemi, kaardi või kava toel, fantaasialugu, kirjeldus, seletus, veenmiskiri, tarbetekstid (juhend, nimekiri, retsept, e-kiri, teade), ajakirjandustekstid (uudis, intervjuu, pildi allkiri, kuulutus, reklaam, arvamuskirje).
Teeb oma tekstiga tööd.	Protsesskirjutamine: kirjutamiseks valmistumine (märksõnad, idee- või mõtteskeem, tsentriline kaart, sündmuste kaart, muusika, pilt, rollimäng jne), teksti eri versioonide kirjutamine, viimistlemine, toimetamine, avaldamine, tagasiside saamine.
ÕIGEKEELSUS JA KEELEHOOLE	
	<p>Üldteemad Eesti keel teiste keelte seas. Teised Eestis kõneldavad keeled.</p> <p><u>Häälikuõpetus ja õigekiri; Sõnavaraõpetus; Vormiõpetus; Lauseõpetus</u></p>
Märgib kirjas õigesti lühikesi, pikki ja ülipikki täis- ja kaashäälikuid;	<ul style="list-style-type: none"> • Tähestik. Täis- ja kaashäälikud. • Suluga ja suluta häälikud. Helilised ja helitud häälikud. • Võõrtähed ja -häälikud. Täis- ja kaashäälikuühend.

	<ul style="list-style-type: none"> • h õigekiri. • i ja j õigekiri (tegijanimi). • Tutvumine gi- ja ki-liite õigekirjaga. • Üldkasutatavad lühendid. Lühendite õigekiri. • Eakohase teksti eksimatu ära kiri tahvlilt.
Märgib sõnades õigesti kaashäälikuühendit;	Kaashäälikuühendi õigekiri. g, b, d s-i kõrval (nt jalgsi, kärbsed).
Kirjutab sulghääliku omandatud oma- ja võõrsõnade algusse;	Õppetegevuses vajalike võõrsõnade tähendus, hääldus ja õigekiri.
Pöörab tegusõnu olevikus. Moodustab ainsust ja mitmust, olevikku ja minevikku;	Tegusõna ajad: olevik, lihtminevik. Jaatava ja eitava kõne kasutamine. Tegusõna. Tegusõna pööramine ainsuses ja mitmuses.
Poolitab sõnu (õpitud reeglite piires);	Silbitamine ja poolitamine (ka liitsõnades).
Kasutab õpitud keelendeid nii kõnes kui kirjas vastavalt suhtlemise eesmärgile, funktsioonile ja suhtluspartnerile, jälgib oma tekstis õpitud ortograafiareegleid;	Sünonüümid. Antonüümid. Nimisõna. Omadussõna. Asesõna. Nimisõnade kokku- ja lahkukirjutamine. Arvsõnade õigekiri. Rooma numbrite kirjutamine.
Kirjutab suure algustähega isiku ja kohanimed ja väike algustähega õppeainete, kuude, nädalapäevade, ilmakaarte nimetused;	Nimi ja nimetus. Isiku- ja kohanimed, ametinimetused ja üldnimetused.
Tunneb ära liitsõna;	Liitsõnamoodustus: täiend- ja põhisõna, liitsõna tähendusvarjund. Liitsõna ja liitega sõna erinevused.
Leiab vead enda ja kaaslaste kirjutistes õpitud keelendite piires; parandab leitud vead sõnaraamatu, käsiraamatu, kaaslase ja/või õpetaja abiga.	Lauseõpetus Lause. Lause laiendamise lihtsamaid võimalusi. Lihtlause. Lihtlause kirjavahemärgid. Küsi-, väit- ja hüüdlause lõpumärgid ja kasutamine. Otsekõne ja saatelause. Oma kirjavea iseseisev leidmine
Kirjutab etteütlemise järgi sisult tuttavat teksti (40–60 sõna, 20 ortogrammi).	Etteütlemise järgi kirjutamine õpitud keelendite ulatuses (40–60 sõna, 20 ortogrammi).

Lõimumine

Eesti keele tundides arendatav lugemisoskus soodustab matemaatika õppetekstide ja tekstülesannete mõistmist. Arvsõnade õigekirja õppimine toetab korrektse matemaatilise kirjaoskuse omandamist. Oskus sõnastada küsimusi antud teksti põhjal. Lihtsamate tabelite ja diagrammide lugemisoskus.

Loodusalased tekstid eesti keele tunnis ning loetavas ilukirjanduses aitavad omakorda loodust tundma õppida ja väärtustada. Ilukirjandusteoste lugemine toetab maailmapildi kujunemist ja inimsuhetes orienteerumist inimeseõpetuses. Loodusainetes omandatud sõnavara ning teadmised soodustavad omakorda kirjandusteoste ja looduskirjelduste mõistmist.

Võõrkeelte grammatilist süsteemi tundma õppided on toeks emakeeletundides omandatud keelemõisted.

Kunstitunnis loetud tekstide illustreerimine, enda joonistatud/loodud pildi kohta jutu, luuletuse, kirjelduse mõtlemine.

Muusikatunnis kasutatavad meetodid- rütmipillide kasutamine, erinevad laululiigid, muusika rütmis liikumine jne. rikastavad eesti keele tundi luuletuste, liisusalmide lugemisel. Eesti keele tundides arendatav esinemisoskus, ettelugemine, toetavad muusikatundi.

Elementaarsete õigekirjanõuete järgimist nõutakse kõigi ainetundide kirjalikes töödes.

Hindamine

Hindamise eesmärk on toetada eelkõige õpilase arengut ja õpimotivatsiooni. Kõige olulisem on näidata, kuidas õpitu praegu ja tulevikus õpilase enda eluga seotud on – kuidas õpitut kasutada saab. Õpitulemusi hinnatakse selle vanuseastme hindamispõhimõtete järgi. Hinnates kasutatakse sõnalisi hinnanguid, mis toovad esile õpilase tugevused ja edusammud. Õpilane õpib õpetaja juhendamisel ise oma tööle hinnangut andma. Õppetöö vältel tuuakse esile oskused ja teadmised, mis on hästi omandatud ja mille omandamiseks peab veel tööd tegema.

Hinnatakse õpilase:

- 1) suulist keelekasutust, s.o kõnelemist ja kuulamist;
- 2) lugemist, s.o lugemistehnikat, teksti mõistmist, tekstiloomet ja vabalugemist;
- 3) kirjutamist, s.o kirjatehnikat, õigekirja ja kirjalikku tekstiloomet.

2. VÕORKEELE AINEKAVA

Aine üldkirjeldus

Valdkonna pädevus on suutlikkus mõista ja tõlgendada võõrkeeles esitatut, suhelda eesmärgipäraselt nii kõnes kui kirjas, järgides vastavaid kultuuritavasid; mõista ja väärtustada erinevaid kultuure, oma ning teiste kultuuride sarnasusi ja erinevusi, kohtuda erinevate ja sarnaste väärtustega teistes kultuurides, omada ligipääsu maailmakultuuri klassikale originaalkeeles.

Ainevaldkonna õppeained

Ainevaldkonda kuulub A – võõrkeel (inglise keel). Inglise keele õppimist alustatakse alates 3. klassist kolme nädalatunniga.

Õpitegevused

3 klassis on oluline kuulamis- ja rääkimisoskuse arendamine. Tähtsal kohal on ingliskeelsed salmid ja laulud. Õppetööd toetab mängulisus. Omandatakse esmane sõnavara. Õpetaja julgustab õpilasi õpituid väljendeid kasutama kontekstis. Loetakse ja kirjutatakse seda, mis on suuliselt juba õpitud. Tutvutakse tähtedega ja õpitakse häälikute ja häälikuühendite õiget hääldamist. Tunnis õpetatakse õpilasi töötama nii paaris kui ka rühmas. Osaoskuste arendamiseks kasutatakse: tähelepanelikku kuulamist vajavate mängude mängimist (nt numbri-bingo); laulude ja luuletuste kuulamine ja nende põhjal ülesande täitmine; dialoogide, laulude ja salvide esitamine; häälega lugemine; ingliskeelsete eakohaste ajakirjade ja raamatutega tutvumine, õpetaja abiga ülesannete täitmine; ära kirja tegemine ja mudeli järgi kirjutamine. Keeleõpet toetab väärtuskasvatus ja õpioskuste arendamine. Õpilast suunatakse tunnis aktiivselt osalema. Õpetaja juhendamisel kasutatakse enesehindamisoskuse arendamiseks lihtsamaid töövõtteid, nt lühikokkuvõtted, vestlused. Üldpädevuste kujundamine toimub õpetaja suunamisel läbi klassi igapäevaste õppetegevuste, tööreeglite, rühmatööde ja rollimängude. Lõimimine toimib läbivalt ajalises ja sisulises kooskõlas eri ainete vahel, tuginedes varemõpitule samas ja teistes ainetes.

Osaoskuste arendamisel kasutatakse:

- 1) teatud sõnale või fraasile reageerimist (käetõstmine, püstitõusmine, esemele või pildile osutamine);
- 2) loetellu sobimatu sõna äratundmist;
- 3) kuuldu põhjal pildi täiendamist;
- 4) tähelepanelikku kuulamist nõudvate mängude mängimist (nt bingo);
- 5) laulude ja luuletuste kuulamist ning nende põhjal ülesande täitmist (nt ridade järjestamine, riimuvate sõnade leidmine);
- 6) dialoogide, laulude ja luuletuste esitamist;
- 7) häälega lugemist;
- 8) rääkimist pildi alusel;
- 9) ära kirja tegemist ja mudeli järgi kirjutamist.

Detailsemalt kavandab õpetaja õppetegevused enne õppeveerandi algust koostatud töökavas.

Õpitegevused 4 klassis

4. klassis julgustab õpetaja õpilast võõrkeeles suhtlema, suurendades suulise suhtluse kõrval järk järgult kirjalike tööde mahtu. Kuulamis- ja rääkimisoskuse kõrval muutuvad tähtsaks ka lugemis- ja kirjutamisoskus, sh õigekirjaoskuse ja loovuse süstemaatiline arendamine. Jätkub põhisõnavara kiire laiendamine, õpilasi juhatakse iseseisvalt lugema. Arendatakse teksti mõistmise oskust. Suulist suhtlemisoskust arendatakse erineva sisuga rühmatöödega, sh mängude ja rollimängudega. Kirjutamisel on oluline tekstiloomeskuse arendamine. Teemasid käsitledes pööratakse erinevate osaoskuste kaudu tähelepanu teiste kultuuride tundmaõppimisele ning kõrvutamisele oma kultuuriga. Õpilasi harjutatakse kasutama sõnaraamatuid. Osaoskuste arendamisel kasutatakse:

- 1) eri liiki eakohaste tekstide kuulamist ja lugemist;
- 2) adapteeritud eakohaste tekstide iseseisvat lugemist;
- 3) ülesande täitmist kuuldu ja loetu põhjal (nt tabeli täitmine, joonise täiendamine);
- 4) eri liiki etteütlust;
- 5) mudelkirjutamist (nt sõnumid, postkaardid, lühikesed kirjad);
- 6) järjestusülesandeid (nt sõnad lauseteks, laused/lõigud tekstiks);
- 7) eakohased projektitöid;
- 8) lühiettekandeid (nt projektitööde kokkuvõtted, huvialade tutvustamine);
- 9) rollimänge;
- 10) õppesõnastike kasutamist.

Detailsemalt kavandab õpetaja õppetegevused enne õppeveerandi algust koostatud töökavas.

4 klassi lõpetaja:

- oskab tervitada, hüvasti jätta, tänada;
- kirjeldab ja tutvustab nii suuliselt kui kirjalikult lihtsal viisil (lihtsate sidesõnadega seotud lihtfraasid ja –laused) ennast ja teist inimest, kodu ja kodumbrust, Eestit, elutingimusi ja igapäevatoiminguid, õpitud riike, kooli ja õppimist;
- edastab suures osas mõistetavalt väga lühikesi ettevalmistatud teateid õpitud teemadel;
- loeb ette väga lühikest õpitut sõnumit;
- esitab peast väga lihtsat päheõpitud luuletust;
- mõistab selgelt ja aeglaselt hääldatud fraase ja väljendeid, mis seostuvad esamse isiku- ja pereteabega, sisseotudega, liiklemisega, kodukohaga, kooliga jt õpitud teemadega;
- mõistab väga lühikesi, lihtsaid ja selgelt esitatud juhiseid;
- koostab lühikese ja lihtsa meilisõnumi;
- mõistab igapäevaseid silte avalikes kohtades: tänaval, koolis jm;
- mõistab lihtsaid juhiseid igapäevaste seadmete kasutamiseks (mobiiltelefon, elektroonikaseadmed jms), kasutatades mõistmiseks sõnaraamatut;
- suudab tabada animafilmi põhisündmusi;

- juhatab teed;
- oskab teha lihtsamaid oste, sõnastada oma soove ja küsida hinda.

2.1 Inglise keel 3 klass

I ja II KOOLIASTME INGLISE KEELE ÕPITULEMUSED JA ÕPISISU

Õpitulemused	Õppetegevused	Teemavaldkonnad
<p>Saab aru eakohasel teemal seotud tekstist ja vestlusest.</p> <p>Oskab lugeda ja kirjutada seotud eakohast teksti.</p> <p>Kasutab õpitud väljendeid ja lauseid oma vajaduste väljendamiseks ning oma lähiümbruse (pere, kodu ja kodumaa, kool, hobid, lemmiktegevused, aastaajad jne) kirjeldamiseks.</p> <p>Reageerib adekvaatselt küsimustele ja korraldustele.</p> <p>On omandanud algsed teadmised õpitava keele maast ja kultuurist ning huvitub õpitava keele maast ja kultuurist.</p> <p>Suhtub positiivselt võõrkeele õppimisse ning on motiveeritud võõrkeelt õppima.</p> <p>Kasutab õpioskusi (kordamist, seostamist, võrdlemist) võõrkeele õppimiseks.</p> <p>Oskab õpetaja juhendamisel töötada individuaalselt ja paaris</p>	<p>Fraasidele ja küsimustele reageerimine;</p> <p>loetellu sobimatu sõna äratundmine; tähelepanelikku kuulamist nõudvate mängude mängimine (nt bingo), kuulamise järgi ;</p> <p>tekstis lünkade, tabeli jne täitmine;</p> <p>laulude ja luuletuste kuulamine ning nende põhjal ülesande täitmine (nt riimuvate sõnade leidmine);</p> <p>dialogide, laulude ja luuletuste esitamine;</p> <p>pildi kirjeldamine;</p> <p>kõva häälega teksti ette lugemine;</p> <p>tekstide lugemine ja ülesande täitmine loetu põhjal;</p> <p>vabalugemine (lühijutud, adapteeritud tekstid);</p> <p>loetud tekstist kokkuvõtte tegemine suuliselt.</p>	<p><u>Mina ja teised</u> – enese ja kaaslaste tutvustus ja kirjeldus, tervis, sport ja vaba aeg, sünnipäevad, sõbrad</p> <p><u>Kodu ja lähiümbrus</u> – pereliikmete tutvustus ja kirjeldamine (nimi, vanus, sugu, välimus, elukutse) ja kodu asukoha ning kodu kirjeldus</p> <p><u>Kodukoht Eesti</u> – Eesti riigi nimi, kodukoha ümbrust iseloomustav sõnavara (mets, meri, park jmt)</p> <p><u>Igapäevaelu, õppimine ja töö</u> – igapäevatoimingud kodus ja koolis, sisseostude tegemine, töö ja ametid</p> <p><u>Riigid ja nende kultuur</u> – inglise keelt kõnelevate riikide sümbolid, pühad ja traditsioonid Vaba aeg – lemmiktegevused, reisimine, hobid</p>

Keeleoskuste tase 3. klassi lõpus:

Kuulamine A1.2	Lugemine A1.2	Rääkimine A1.2	Kirjutamine A1.2
--------------------------	-------------------------	--------------------------	----------------------------

2.2 Inglise keel 4 klass

<i>Õpitulemused</i>	<i>Õppetegevused</i>	<i>Teemavadvakonnad</i>
<p>Saab aru eakohasel teemal seotud tekstist ja vestlusest</p> <p>Oskab lugeda ja kirjutada seotud eakohast teksti.</p> <p>Kasutab õpitud väljendeid ja lauseid oma vajaduste väljendamiseks ning oma lähiümbruse (pere, kodu ja kodumaa, kool, hobid, lemmiktegevused, aastaajad jne) kirjeldamiseks.</p> <p>Reageerib adekvaatselt küsimustele ja korraldustele.</p> <p>On omandanud teadmised õpitava keele maast ja kultuurist ning huvitub õpitava keele maast ja kultuurist.</p> <p>Suhtub positiivselt võõrkeele õppimisse ning on motiveeritud võõrkeelt õppima.</p> <p>Kasutab õpioskusi (kordamist, seostamist, võrdlemist) võõrkeele õppimiseks, oskab leida vajalikku informatsiooni õppematerjalidest, internetist ja sõnaraamatutest.</p> <p>Oskab õpetaja juhendamisel töötada nii paaris kui ka rühmas.</p>	<p>Fraasidele ja küsimustele reageerimine;</p> <p>loetellu sobimatu sõna äratundmine;</p> <p>tähelepanelikku kuulamist nõudvate mängude mängimine (nt bingo), kuulamise järgi tekstis lünkade, tabeli jne täitmine;</p> <p>laulude ja luuletuste kuulamine ning nende põhjal ülesande täitmine (nt riimuvate sõnade leidmine);</p> <p>dialogide, laulude ja luuletuste esitamine;</p> <p>pildi kirjeldamine;</p> <p>kõva häälega teksti ette lugemine;</p> <p>tekstide iseseisev lugemine ja ülesande täitmine loetu põhjal;</p> <p>vabalugemine (lühijutud, adapteeritud tekstid);</p> <p>loetud tekstist kokkuvõtte tegemine nii suuliselt kui kirjalikult;</p> <p>teemakohased projektitööd</p>	<p><u>Mina ja teised</u> – enese ja kaaslaste tutvustus ja kirjeldus, tervis, sport ja vaba aeg, sünnipäevad, sõbrad</p> <p><u>Kodu ja lähiümbrus</u> – pereliikmete tutvustus ja kirjeldamine (nimi, vanus, sugu, välimus, elukutse) ja kodu asukoha ning kodu kirjeldus</p> <p><u>Kodukoht Eesti</u> – Eesti riigi nimi, kodukoha ümbrust iseloomustav sõnavara (mets, meri, park jmt)</p> <p><u>Igapäevaelu, õppimine ja töö</u> – igapäevatoimingud kodus ja koolis, sisseostude tegemine, töö ja ametid</p> <p><u>Riigid ja nende kultuur</u> – inglise keelt kõnelevate riikide sümbolid, pühad ja traditsioonid Vaba aeg – lemmiktegevused, reisimine, hobid</p>

Keeleoskuste tase 4. klassi lõpus:

Kuulamine A2.1	Lugemine A2.2	Rääkimine A2.2	Kirjutamine A2.1
--------------------------	-------------------------	--------------------------	----------------------------

2.3 Keeleoskusastmete kirjeldused

KUULAMINE	LUGEMINE	RÄÄKIMINE	KIRJUTAMINE	GRAMMATIKA
A1.1	A1.1	A1.1	A1.1	A1.1
<p>Tunneb väga aeglaselt ja selgelt sidus sõnad ja fraasid; arusaamist toetab pildimaterjal.</p> <p>Reageerib pöördumistele adekvaatselt (nt tervitused, tööjuhised).</p> <p>Tunneb rahvusvaheliselt kasutatavaid lähedase hääldusega sõnu (nt hamburger, film, takso, kohv).</p>	<p>Tunneb õpitava keele tähemärke.</p> <p>Tunneb tekstis ära tuttavad nimed, sõnad (sh rahvusvaheliselt kasutatavad) ja fraasid.</p> <p>Loeb sõnu, fraase ja lauseid õpitud sõnavara ulatuses; arusaamist võib toetada pildimaterjal.</p>	<p>Oskab vastata väga lihtsatele küsimustele ning esitada samalaadseid küsimusi õpitud sõnavara ja lausemallide piires.</p> <p>Vajab vestlemisel kaaslase abi, võib toetuda emakeelele ja žestidele.</p>	<p>Tunneb õpitava keele kirjatahti, valdab kirjatehnikat, oskab õpitud fraase ja lauseid ümber kirjutada (ärakiri).</p> <p>Oskab kirjutada isikuandmeid (nt vihiku peale). Koostab lühikesi lauseid õpitud mallide alusel.</p>	
A1.2	A1.2	A1.2	A1.2	A1.2
<p>Saab aru selgelt hääldatud fraasidest, lausetest ja tuttava situatsiooniga seotud lühikestest dialoogidest.</p> <p>Mõistab selgelt ja aeglaselt antud juhiseid ning pöördumisi.</p> <p>Vajab kordamist,</p>	<p>Loeb lühikesi lihtsaid tekste (nt ürituste kavad, postkaardid, meilid, kuulutused, sildid, teeviidad, lühiankeedid, - küsimustikud, - teated, - sõnumid) ja leiab neist vajaliku faktiinfo.</p> <p>Saab aru</p>	<p>Oskab lühidalt tutvustada iseennast ja oma ümbrust.</p> <p>Saab hakkama õpitud sõnavara ja lausemallide piires lihtsate dialoogidega; vajab vestluskaaslase abi.</p> <p>Hääldusvead võivad</p>	<p>Oskab lühidalt kirjutada iseendast ja teisest inimesest.</p> <p>Oskab täita lihtsat küsimustikku.</p> <p>Tunneb õpitud sõnavara õigekirja.</p> <p>Kasutab lause alguses suurtähte ja lause lõpus õiget</p>	<p>Kasutab üksikuid õpitud tarindeid ja lausemalle, kuid neis tuleb ette vigu.</p>

osutamist, piltlikustamist vms.	<p>lihtsatest kirjalikest tööjuhustest.</p> <p>Lugemise tempo on väga aeglane, teksti mõistmiseks võib vaja minna korduvat lugemist.</p> <p>Tekstist arusaamiseks oskab kasutada õpiku sõnastikku.</p>	<p>põhjustada arusaamatusi.</p> <p>Kõnes esineb kordusi, katkestusi ja pause.</p>	kirjavahemärki.	
A2.1	A2.1	A2.1	A2.1	A2.1
<p>Mõistab lihtsaid vestlusi ning lühikeste jutustuste, teadete ja sõnumite sisu, kui need on talle tuttavatel teemal, seotud igapäevaste tegevustega ning esitatud aeglaselt ja selgelt. Vajab kordamist ja selget hääldest.</p>			<p>Koostab õpitud sõnavara piires lähiümbruse ja inimeste kirjeldusi.</p> <p>Kirjutab lihtsaid teateid igapäevaeluga seotud tegevustest (nt postkaart, kutse); koostab lühisõnumeid.</p> <p>Oskab kasutada sidesõnu ja, ning jt.</p> <p>Oskab näidise järgi koostada lühikesi tekste, abivahendina kasutab õpiku- või koolisõnastikku.</p>	
A2.2	A2.2	A2.2	A2.2	A2.2
	<p>Loeb lihtsaid tavatekste (nt reklaamid, menüüd,</p>	<p>Oskab rääkida oma huvidest ja tegevustest.</p>		

	ajakavad, ohuhoiatused) tuttavatel teemadel ja saab aru neis sisalduvast infost.	Tuleb toime olmesfääris suhtlemisega. Oskab väljendada oma suhtumist ja eelistusi.		
	Suudab mõnikord aimata sõnade tähendust konteksti toel.	Suudab alustada, jätkata ja lõpetada vestlust tuttavatel teemal, kuid võib vajada abi.		

Hindamine 3. klassis:

3. klassis hinnatakse põhiliselt õpilase kuulatud tekstist arusaamist ja suulist väljendusoskust. Hinnates kasutatakse sõnalisi hinnanguid, mis toovad esile õpilase tugevused ja edusammud. Puudustele juhib õpetaja tähelepanu taktitundeliselt. Õpilane õpib õpetaja juhendamisel ise oma tööle hinnangut andma. Õppetöö vältel toob ta koostöös õpetajaga esile:

- 1) oskused ja teadmised, mis ta on enda arvates hästi omandanud;
- 2) oskused või teadmised, mille omandamiseks peab ta veel tööd tegema.

Detailsemalt kavandab õpetaja hindamise enne õppeveerandi algust koostatud töökavas, lähtudes vastavatest põhikooli riikliku õppekava ja kooli õppekava üldosa ja ainekava sätetest.

Hindamine 4. klassis:

4. klassis hinnatakse kõiki osaoskusi kas eraldi või lõimitult. Igal õppeveerandil saab õpilane tagasisidet kas suulise või kirjaliku sõnalise hinnangu või hinde vormis kõigi osaoskuste kohta. Töid, mis sisaldavad kõigi osaoskuste kontrolli, tehakse 4. klassis mitte rohkem kui 4.

Detailsemalt kavandab õpetaja hindamise enne õppeveerandi algust koostatud töökavas, lähtudes vastavatest põhikooli riikliku õppekava ja kooli õppekava üldosa ja ainekava sätetest.

3. MATEMAATIKA AINEKAVA

Aine üldkirjeldus

Matemaatikaõpetus annab õppijale valmisoleku mõista ning kirjeldada maailmas valitsevaid loogilisi, kvantitatiivseid ja ruumilisi seoseid. Matemaatikakursuses omandatakse peastarvutuse oskus, tutvutakse õpilast ümbritsevate tasandiliste ja ruumiliste kujundite omadustega. Matemaatikat õppides tutvuvad õpilased loogiliste arutluste meetoditega. Tähelepanu pööratakse õpitavast arusaamisele ning õpilaste loogilise ja loova mõtlemise arendamisele. Rõhutatakse täpsuse, järjepidevuse ja õpilaste aktiivse mõttetöö olulisust kogu õppeaja vältel. Matemaatikaõpetusega taotletakse, et õpilane arutleb loogiliselt, põhjendab ja tõestab eakohaselt; lahendab erinevaid probleemülesandeid; omandab erinevaid info esitamise meetodeid; väärtustab matemaatikat ning tunneb rõõmu matemaatikaga tegelemisest; rakendab matemaatikateadmisi teistes õppeainetes ja igapäevaelus.

Matemaatika tundide arv nädalas:

1. klass – 3 tundi,
2. klass – 3 tundi,
3. klass – 4 tundi,
4. klass - 4 tundi.

3.1 I ja II kooliastme matemaatika õpitulemused ja õpisisu

1 KLASS	2 KLASS	3 KLASS	4 KLASS
Arvutamine			
<p>Loeb ja kirjutab, järjestab ja võrdleb arve 0 –100;</p> <p>paigutab naturaalarvude ritta sealt puuduvad arvud 100 piires;</p> <p>teab ja kasutab mõisteid võrra rohkem ja võrra vähem;</p> <p>loeb ja kirjutab järgarve.</p>	<p>Loeb, kirjutab, järjestab ja võrdleb arve 0 – 1000;</p> <p>nimetab arvule eelneva või järgneva arvu;</p> <p>selgitab arv võrduse ja võrratuse erinevat tähendust;</p> <p>võrdleb mitme liitmise- või lahutamistehtega arvavaldiste väärtusi.</p>	<p>Loeb, kirjutab, järjestab ja võrdleb arve kuni 10 000-ni;</p> <p>nimetab arvule eelneva või järgneva arvu;</p> <p>määrab arvu asukoha naturaalarvude seas;</p> <p>esitab arvu üheliste, kümneliste, sajaliste ja tuhandeliste summana;</p> <p>liidab ja lahutab peast arve 100 piires;</p> <p>liidab ja lahutab kirjalikult arve 10 000 piires;</p> <p>selgitab avaldises olevate tehete järjekorda.</p>	<p>Selgitab näidete varal termineid arv ja number; kasutab neid ülesannetes;</p> <p>kirjutab ja loeb arve 1 000 000 piires;</p> <p>esitab arvu üheliste, kümneliste, sajaliste, tuhandeliste kümne- ja sajatuhandeliste summana;</p> <p>võrdleb ja järjestab naturaalarve, nimetab arvule eelneva või järgneva arvu;</p> <p>kujutab arve arvkiirel.</p>
<p>Liidab peast 20 piires; lahutab peast üleminekuta kümnest 20 piires;</p>	<p>Liidab ja lahutab peast 20 piires;</p> <p>arvutab enam kui kahe</p>		<p>Nimetab liitmise ja lahutamise tehte komponente (liidetav, summa, vähendatav,</p>

<p>omab esialgsed oskused lahutamiseks üleminekuga kümnest 20 piires;</p> <p>nimetab üheliste ja kümneliste asukohta kahekohalises arvus;</p> <p>liidab ja lahutab peast täiskümneid 100 piires.</p>	<p>tehtega liitmis- ja lahutamisesandeid;</p> <p>liidab peast ühekohalist arvu ühe- ja kahekohalise arvuga 100 piires;</p> <p>lahutab peast kahekohalisest arvust ühekohalist arvu 100 piires;</p> <p>liidab ja lahutab peast täissadadega 1000 piires.</p>		<p>vähendaja, vahe);</p> <p>tunneb liitmis- ja lahutamistehte liikmete ning tulemuste vahelisi seoseid;</p> <p>kirjutab liitmistehtele vastava lahutamistehte ja vastupidi;</p> <p>sõnastab ja esitab üldkujul liitmise omadusi (liidetavate vahetuvuse ja rühmitamise omadus) ja kasutab neid arvutamise hõlbustamiseks;</p> <p>sõnastab ja esitab üldkujul arvust summa ja vahe lahutamise ning arvule vahe liitmise omadusi ja kasutab neid arvutamisel;</p> <p>kujutab kahe arvu liitmist ja lahutamist arvkiirel;</p> <p>liidab ja lahutab peast kuni kolmekohalisi arve;</p> <p>liidab ja lahutab kirjalikult arve miljoni piires, selgitab oma tegevust.</p>
	<p>Nimetab kahe- ja kolmekohalises arvus järke (ühelised, kümnelised, sajaliselised); määrab nende arvu;</p> <p>esitab kahekohalist arvu üheliste ja kümneliste summana;</p> <p>esitab kolmekohalist arvu üheliste, kümneliste ja sajaliste summana.</p>		
<p>Asendab proovimise teel lihtsaimasse võrdustesse seal puuduvat arvu oma arvutuoskuste piires.</p>	<p>Selgitab ja kasutab õigesti mõisteid vähendada teatud arvu võrra, suurendada teatud arvu võrra.</p>		
	<p>Nimetab liitmistehte liikmeid (liidetav, summa) ja lahutamistehte liikmeid (vähendatav, vähendaja, vahe).</p>		
	<p>Selgitab korrutamist liitmise kaudu;</p>	<p>Nimetab korrutamise- ja jagamistehte liikmeid (tegur, korrutis, jagatav,</p>	<p>Nimetab jagamistehte komponente (jagatav, jagaja, jagatis);</p>

	<p>korrutab arve 1 – 10 kahe, kolme, nelja ja viiega;</p> <p>selgitab jagamise tähendust, jagamise kontrollib õigsust korrutamise kaudu.</p>	<p>jagaja, jagatis);</p> <p>selgitab jagamist kui korrutamise pöördtehet;</p> <p>valdab korrutustabelit, korrutab ja jagab peast arve korrutustabeli piires, korrutab arvudega 1 ja 0;</p> <p>korrutab peast ühekohalist arvu kahekohalise arvuga ja jagab peast kahekohalist arvu ühekohalise arvuga 100 piires.</p>	<p>tunneb jagamistehte liikmete ja tulemuse vahelisi seoseid;</p> <p>jagab peast arve korrutustabeli piires;</p> <p>kontrollib jagamistehte tulemust korrutamise abil;</p> <p>selgitab, mida tähendab “üks arv jagub teisega”;</p> <p>jagab jäägiga ja selgitab selle jagamise tähendust;</p> <p>jagab nullidega lõppevaid arve peast 10, 100 ja 1000-ga;</p> <p>jagab nullidega lõppevaid arve järkarvudega;</p> <p>jagab summat arvuga;</p> <p>jagab kirjalikult arvu ühekohalise ja kahekohalise arvuga;</p> <p>liidab ja lahutab nulli, korrutab nulliga;</p> <p>selgitab, millega võrdub null jagatud arvuga ja nulliga jagamise võimatust.</p>
	<p>Leiab tähe arväärtuse võrdustes proovimise või analoogia teel;</p> <p>täidab proovimise teel tabeli, milles esineb tähtavaldis.</p>	<p>Leiab tähe arväärtuse võrdustes proovimise või analoogia teel;</p> <p>täidab proovimise teel tabeli, milles esineb tähtavaldis.</p>	<p>Tunneb tehete järjekorda sulgudeta ja ühe paari sulgudega arvavaldises;</p> <p>arvutab kahe- ja kolmetehteliste arvavaldiste väärtuse.</p>
			<p>Määrab tehete järjekorra avaldises (sulud, korrutamine/jagamine, liitmine/lahutamine).</p> <p>Selgitab arvu ruudu tähendust, arvutab naturaalarvu ruudu;</p> <p>teab peast arvude 0 – 10 ruutusid;</p> <p>kasutab arvu ruutu ruudu pindala arvutamisel.</p>

			<p>Selgitab murru lugeja ja nimetaja tähendust,</p> <p>kujutab joonisel murdu osana tervikust;</p> <p>nimetab joonisel märgitud terviku osale vastava murru;</p> <p>arvutab osa (ühe kahendiku, kolmandiku jne) tervikust.</p>
Mõõtmine ja tekstülesanded			Andmed ja algebra
<p>Kirjeldab pikkusühikuid meeter ja sentimeeter tuttavate suuruste kaudu, kasutab nende tähiseid m ja cm;</p> <p>mõõdab joonlaua või mõõdulindiga vahemaad/eseme mõõtmeid meetrites või sentimeetrites;</p> <p>teab seost 1 m = 100 cm.</p>	<p>Kirjeldab pikkusühikut kilomeeter tuttavate suuruste kaudu, kasutab kilomeetri tähist km;</p> <p>selgitab helkuri kandmise olulisust lahendatud praktiliste ülesannete põhjal;</p> <p>hindab lihtsamatel juhtudel pikkust silma järgi (täismeetrites või täissentimeetrites);</p> <p>teisendab meetrid detsimeetriteks, detsimeetrid sentimeetriteks.</p>	<p>Nimetab pikkusmõõte millimeetrist kilomeetrini ja kirjeldab neid tuntud suuruste abil;</p> <p>nimetab massiühikuid gramm, kilogramm, tonn ja kirjeldab neid tuntud suuruste abil;</p> <p>nimetab ajaühikuid sajand, aasta, kuu, nädal, ööpäev, tund, minut, sekund ja kirjeldab neid oma elus asetleidvate sündmuste abil;</p> <p>teisendab pikkus-, massi- ja ajaühikuid (valdavalt vaid naaberühikud);</p> <p>arvutab nimega arvudega.</p>	
<p>Kirjeldab massiühikuid gramm ja kilogramm tuttavate suuruste kaudu, kasutab nende tähiseid kg ja g.</p>	<p>Kirjeldab massiühikuid kilogramm ja gramm tuttavate suuruste kaudu;</p> <p>võrdleb erinevate esemete masse</p>		
<p>Kujutab ette mahuühikut liiter, kasutab selle tähist.</p>	<p>Kirjeldab suurusi pool liitrit, veerand liitrit, kolmveerand liitrit tuttavate suuruste kaudu.</p>		
<p>Nimetab ajaühikuid minut, tund ööpäev, nädal, kuu ja aasta;</p> <p>leiab tegevuse kestust tundides;</p> <p>ütleb kellaagegu (ilma sõnu “veerand” ja “kolmveerand” kasutamata, näit. 18.15);</p>	<p>Kasutab ajaühikute lühendeid h, min, s;</p> <p>kirjeldab ajaühikuid pool, veerand ja kolmveerand tundi oma elus toimuvate sündmuste abil;</p> <p>nimetab täistundide arvu ööpäevas ja arvutab täistundidega;</p>		

teab seoseid 1 tund = 60 minutit ja 1 ööpäev = 24 tund.	loeb kellaage (kasutades ka sõnu veerand, pool, kolmveerand); tunneb kalendrit ja seostab seda oma elutegevuste ja sündmustega.		
nimetab Eestis käibivaid rahaühikuid, kasutab neid lihtsamates tehingutes; teab seost 1 euro = 100 senti.		Selgitab murdude $\frac{1}{2}$; $\frac{1}{3}$; $\frac{1}{4}$; $\frac{1}{5}$ tähendust; leiab $\frac{1}{2}$; $\frac{1}{3}$; $\frac{1}{4}$; $\frac{1}{5}$ osa arvust; selgitab näidete põhjal, kuidas leitakse osa järgi arvu.	
Koostab matemaatilisi jutukesi hulki ühendades, hulgast osa eraldades ja hulki võrreldes; lahendab ühetehtelisi tekstülesandeid liitmisele ja lahutamisele 20 piires; püstitab ise küsimusi osalise tekstiga ülesannetes; hindab õpetaja abiga ülesande lahendamisel saadud tulemuse reaalsust	Lahendab erinevat liiki ühetehtelisi tekstülesandeid õpitud arvutusoskuste piires, koostab ühetehtelisi tekstülesandeid igapäeva elu teemadel; lahendab õpetaja juhendamisel kahetehtelisi tekstülesandeid; hindab ülesande lahendamisel saadud tulemuse reaalsust.	Lahendab ühe- ja kahetehtelisi tekstülesandeid õpitud arvutusoskuste piires; koostab erinevat liiki ühetehtelisi tekstülesandeid; püstitab ülesande lahendamiseks vajalikud küsimused; hindab saadud tulemuste reaalsust.	Lahendab kuni kolmetehtelisi elulise sisuga tekstülesandeid; modelleerib õpetaja abiga tekstülesandeid; koostab ise ühe- kuni kahetehtelisi tekstülesandeid; hindab ülesande lahendustulemuse reaalsust. Leiab ühetehtelisest võrdusest tähe arväärtuse proovimise või analoogia teel.
	Arvutab nimega arvudega		
	Kirjeldab termomeetri kasutust, loeb külma- ja soojakraade.		
Geomeetrilised kujundid ja mõõtmine			
Eristab sirget kõverjoonest, teab sirge osi punkt ja sirglõik; joonestab ja mõõdab joonlaua abil sirglõiku.	Mõõdab sentimeetrites, tähistab ja loeb lõigu pikkust ning ruudu, ristküliku ja kolmnurga külgede pikkusi; joonestab antud pikkusega lõigu; võrdleb sirglõikude	Eristab murdjoont teistest joontest; mõõdab ja arvutab murdjoone pikkuse sentimeetrites; joonestab ristküliku, sealhulgas ruudu, joonlaua abil; arvutab ruudu, ristküliku	Leiab ümbritsevast ruumist kolmnurki ning eristab neid; nimetab ja näitab kolmnurga külgi, tippe ja nurki; joonestab kolmnurka kolme külje järgi;

	<p>pikkusi;</p> <p>eristab visuaalselt täisnurka teistest nurkadest;</p> <p>eristab nelinurkade hulgas ristkülikuid ja ruute; tähistab nende tippe, nimetab külgi ja nurki; tähistab kolmnurga tipud, nimetab selle küljed ja nurgad.</p>	<p>ja kolmnurga übermõõdu küljepikkuste kaudu</p>	<p>selgitab kolmnurga übermõõdu tähendust ja näitab übermõõtu joonisel;</p> <p>arvutab kolmnurga übermõõtu nii külgede mõõtmise teel kui ka etteantud küljepikkuste korral.</p>
<p>Eristab ruutu, ristkülikut ja kolmnurka teistest kujunditest; näitab nende tippe, külgi ja nurki;</p> <p>eristab ringe teistest kujunditest.</p>	<p>Eristab visuaalselt ringi ja ringjoont teineteisest;</p> <p>kasutab sirklit ringjoone joonestamiseks;</p> <p>näitab sirkliga joonestatud ringjoone keskpunkti asukohta;</p> <p>mõõdab ringjoone keskpunkti kauguse ringjoonel olevast punktist</p>	<p>Kirjeldab võrdkülgset kolmnurka;</p> <p>joonestab võrdkülgset kolmnurka sirkli ja joonlaua abil;</p> <p>joonestab erineva raadiusega ringjooni; märgib ringjoone raadiuse ja keskpunkti.</p>	<p>Leiab ümbritsevast ruumist nelinurki, ristkülikuid ja ruute ning eristab neid;</p> <p>nimetab ning näitab ristküliku ja ruudu külgi, vastaskülgi, lähiskülgi, tippe ja nurki;</p> <p>joonestab ristküliku ja ruudu nurklaua abil;</p> <p>selgitab nelinurga übermõõdu tähendust ja näitab übermõõtu joonisel;</p> <p>arvutab ristküliku, sealhulgas ruudu, übermõõdu;</p> <p>selgitab ristküliku, sealhulgas ruudu, pindala tähendust joonise abil;</p> <p>teab peast ristküliku, sealhulgas ruudu, übermõõdu ning pindala valemeid;</p> <p>arvutab ristküliku, sealhulgas ruudu, pindala.</p>
<p>Eristab kuupi, risttahukat ja püramiidi teistest ruumilistest kujunditest; näitab maketil nende tippe, servi ja tahke;</p> <p>eristab kera teistest ruumilistest kujunditest.</p>	<p>Kirjeldab kuubi tahke; loendab kuubi tippe, servi, tahke;</p> <p>kirjeldab risttahuka tahke, loendab risttahuka tippe, servi ja tahke;</p> <p>eristab kolmnurkset ja nelinurkset püramiidi põhja järgi;</p>	<p>Leiab ümbritsevast õpitud ruumilisi kujundeid;</p> <p>eristab kuupi ja risttahukat teistest kehadest ning nimetab ja näitab nende tippe, servi, tahke;</p> <p>näitab maketi abil silindri põhju ja külgpinda; nimetab põhjaks olevat ringi;</p>	<p>Kasutab übermõõdu ja pindala arvutamisel sobivaid mõõtühikuid;</p> <p>arvutab kolmnurkadest ja tuntud nelinurkadest koosneva liitkujundi übermõõdu;</p> <p>arvutab tuntud nelinurkadest koosneva liitkujundi pindala;</p>

	<p>leiab piltidelt ja ümbritsevast kuubi, risttahuka, püramiidi, silindri, koonuse, kera.</p>	<p>näitab maketi abil koonuse külgpinda, tippu ja põhja; nimetab põhjaks olevat ringi;</p> <p>näitab ja nimetab maketi abil püramiidi külgtahke, põhja, tippe;</p> <p>eristab kolm- ja nelinurkset püramiidi põhja järgi.</p>	<p>rakendab geomeetria teadmisi tekstülesannete lahendamisel.</p> <p>Nimetab pikkusühikuid mm, cm, dm, m, km, selgitab nende ühikute vahelisi seoseid;</p> <p>möödab igapäevaelus ettetulevaid pikkusi, kasutades sobivaid mõõtühikuid;</p> <p>toob näiteid erinevate pikkuste kohta, hindab pikkusi silma järgi;</p> <p>teisendab pikkusühikuid ühenimelisteks.</p>
<p>Rühmitab esemeid ja kujundeid ühiste tunnuste alusel;</p> <p>võrdleb esemeid ja kujundeid asendi- ja suurustunnustel.</p>			<p>Selgitab pindalaühikute mm^2, cm^2, dm^2, m^2, ha, km^2 tähendust;</p> <p>kasutab pindala arvutamisel sobivaid ühikuid;</p> <p>selgitab pindalaühikute vahelisi seoseid.</p> <p>Nimetab massiühikuid g, kg, t, selgitab massiühikute vahelisi seoseid;</p> <p>kasutab massi arvutamisel sobivaid ühikuid;</p> <p>toob näiteid erinevate masside kohta, hindab massi ligikaudu.</p> <p>Kirjeldab mahuühikut liiter, hindab keha mahtu ligikaudu .</p>
<p>leiab ümbritsevast õpitud tasandilisi ja ruumilisi kujundeid.</p>			<p>Nimetab Eestis käibelolevaid rahaühikuid, selgitab rahaühikute vahelisi seoseid, kasutab arvutustes rahaühikuid.</p> <p>Nimetab aja mõõtmise ühikuid</p>

			<p>tund, minut, sekund, ööpäev, nädal, kuu, aasta, sajand; teab nimetatud ajaühikute vahelisi seoseid.</p> <p>Selgitab kiiruse mõistet ning kiiruse, teepikkuse ja aja vahelist seost;</p> <p>kasutab kiirusühikut km/h lihtsamates ülesannetes.</p> <p>Loeb termomeetri skaalalt temperatuuri kraadides märgib eteantud temperatuuri skaalale;</p> <p>kasutab külmakraadide märkimisel negatiivseid arve.</p> <p>Liidab ja lahutab nimega arve;</p> <p>korrutab nimega arvu ühekohalise arvuga;</p> <p>jagab nimega arve ühekohalise arvuga, kui kõik ühikud jaguvad antud arvuga;</p> <p>kasutab mõõtühikuid tekstülesannete lahendamisel;</p> <p>otsib iseseisvalt teabeallikatest näiteid erinevate suuruste (pikkus, pindala, mass, maht, aeg, temperatuur) kohta, esitab neid tabelis.</p>
--	--	--	--

Lõimimine

Matemaatikaõpetus lõimitakse teiste ainevaldkondade õpetusega kaht põhlist teed pidi: ühelt poolt kujuneb õpilastel teistes ainevaldkondades rakendatavate matemaatiliste meetodite kasutamise kaudu arusaamine matemaatikast kui oma meetoditega teisi ainevaldkondi toetavast ning lõimivast baasteadusest. Teiselt poolt annab teistest ainevaldkondadest ja reaalsusest tulenevate ülesannete kasutamine matemaatikakursuses õpilastele ettekujutuse matemaatika rakendusvõimalustest ning tihedast seotusest õpilasi ümbritseva maailmaga. Peale selle on ainete lõimimine koostöös teistes õppeainetes tehtavate ühisprojektide, õppekäikude ja muu ühistegevuse näol. Klassiõpetaja lõimib matemaikat teiste õppeainetega igapäevaselt ning vahetult, pidades silmas üldõpetuslikku printsiipi.

Matemaatika õppetekstide ja tekstülesannete mõistmist soodustab **eesti keele** tundides arendatav lugemisoskus. Oskus sõnastada küsimusi antud teksti põhjal. Lihtsamate tabelite ja diagrammide lugemisoskus. **Loodusõpetuse** tundides kasutatakse matemaatikas õpitud mitmesuguseid mõõtühikuid ja nendevahelisi seoseid. Suure osa matemaatikateadmistest peaks õpilane saama õpetuses uurimuslikku õpet kasutades. Sel viisil lõimitakse matemaatika õppimise meetod teistes loodusainetes kasutatava meetodiga. **Kunstitunnis** toimub loodud teoste kirjeldamine ja selgitamine mõõtühikute, geomeetriliste kujundite või matemaatikas õpitud põhimõistete kaudu. Eesti keeles ja **muusikaõpetuses** arendatavat esinemisoskust kasutatakse õpilaste poolt koostatud või lahendatud ülesannete tutvustamisel.

Matemaatika poolt toetatav loogiline mõtlemine aitab arendada arutlus- ja mõistmisoskust, mis on oluline funktsionaalse lugemise juures. Matemaatika pakub lõimingut ka võõrkeele ainevaldkonnaga. Matemaatikas kasutatakse rohkesti võõrkeelseid termineid, mille algkeelne täiendus tuleb õpilastele teadvustada.

Hindamine

Hindamise eesmärk on toetada eelkõige õpilase arengut ja õpimotivatsiooni. Hinnates kasutatakse sõnalisi hinnanguid, mis toovad esile õpilase tugevused ja edusammud. Õpilane õpib õpetaja juhendamisel ise oma tööle hinnangut andma. Õppetöö vältel tuuakse esile oskused ja teadmised, mis on hästi omandatud ja mille omandamiseks peab veel tööd tegema.

Matemaatika õpitulemusi hinnates võetakse aluseks:

- Faktide, protseduuride ja mõistete teadmine: meenutamine, äratundmine, info leidmine, arvutamine, mõõtmine, järjestamine.
- Teadmiste rakendamine: meetodite valimine, matemaatilise info eri viisidel esitamine, modelleerimine, rutiinsete ülesannete lahendamine.
- Arutlemine: põhjendamine, analüüs, süntees, üldistamine, tulemuste hindamine, mitterutiinsete ülesannete lahendamine.

4. LOODUSÕPETUSE AINEKAVA

Aine üldkirjeldus

Loodusõpetusega kujundatakse loodusteaduste- ja tehnoloogiaalast kirjaoskust, mis moodustab loodusteadusliku pädevuse. Loodusteaduslik pädevus väljendub loodusteaduste- ja tehnoloogiaalases kirjaoskuses, mis hõlmab oskust vaadelda, mõista ja selgitada loodus-, tehis- ja sotsiaalses keskkonnas (edaspidi keskkonnas) eksisteerivaid objekte ja protsesse, analüüsida keskkonda kui terviküsteemi, märgata selles esinevaid probleeme ja kasutada nende lahendamisel loodusteaduslikku meetodit, võtta vastu igapäevaelulisi keskkonnaalaseid pädevaid otsuseid ja prognoosida nende mõju, arvestades nii loodusteaduslikke kui ka sotsiaalseid aspekte, tunda huvi loodusteaduste kui maailmakäsitluse aluse ja areneva kultuurinähtuse vastu, väärtustada looduslikku mitmekesisust ning vastutustundlikku ja säästvat eluviisi.

Loodusõpetus on I kooliastmes integreeritud õppeaine, milles loodust käsitletakse kui tervikut. Selline lähenemine vastab põhikooli noorema astme õpilaste maailmakäsitlusele ning võimaldab vältida loodusteaduslike teadmiste killustatust ja kujundada õpilastel tunnetusoskusi. Õpetaja peab loodusõpetust õpetades kavandama selliseid õpitegevusi, mis võimaldavad õpilasel õpitavaga seotut ise kogeda nii klassiruumis kui ka igapäevaelus. Õpetaja motiveerib õpilast, planeerib otstarbeka tegevuse, mõjutab ja suunab õpilaste väärtushinnanguid ning hoiakuid, annab tagasisidet tegevuse õnnestumise kohta.

I kooliastme õpilane mõistab kõige paremini seda, mis on seotud tema kogemustega. Õpilane õpib selles vanuseastmes kõige tulemuslikumalt siis, kui tal on võimalik õpitavat kogeda – meelte abil tajuda. Eluslooduse tundmaõppimiseks viiakse võimalikult palju tunde läbi looduses, uurimuslikke ülesandeid täidetakse õppekäikudel, välitundides või ka kodutööna. Klassis korraldatakse katseid. Aineõpetusliku tööviisi kõrval kasutatakse üld- ja aineõpetuse kombineeritud varianti. Et harjutada õpilasi oma töö tulemusi teistega jagama, ennast selgelt ja arusaadavalt väljendama, koostööd tegema ja -planeerima, teistega arvamusi vahetama ning nendega arvestama, kasutatakse lisaks üleklassitööle ja individuaalsele tööle ka paaris- ning rühmatööd.

Loodusõpetuse ainetunnid on oluliseks kohaks keskkonna ja jätkusuutliku arengu läbiva teema käsitlemiseks, millega taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustades jätkusuutlikkust, on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele.

I kooliastme lõpetanu:

- tunneb huvi looduse vastu, märkab ja kirjeldab loodus- ja tehiskeskkonda enda ümber;
- näitab üles hoolivust ümbritseva keskkonna ning kõigi elusolendite vastu, hoiab oma kodukoha loodust ja ehitisi;
- kirjeldab looduse mõju iseendale ja oma perekonnale;
- kirjeldab paikkonna inimtegevuse mõju loodusele;
- selgitab eluslooduse ja eluta looduse vahelisi seoseid;
- kirjeldab enda ja oma perekonna tarbimiseelistusi;
- selgitab jäätmete sorteerimise vajalikkust, sorteerib jäätmeid;
- kirjeldab, kuidas säästa vett ja elektrit, toimib ise vastavalt;

- kirjeldab, kuidas tema ja ta kaaslased saavad keskkonnahoidlikult ja säästvalt käituda, tegutseb loodusele ja keskkonnale kahju tegemata.

Õppeprotsessi planeerimisel lähtutakse järgmisest:

- **Orienteerumine õpilasele.** Sisu valiku olulisteks kriteeriumideks on õpilaste huvid, kogemused, võimed. Õpitav väärtustub õpilase silmis, kui see seondub tema enda ja tema ümbrusega. Õpetaja loob aktiivsust soodustava õpikeskkonna ja suunab õppeprotsessi.
- **Teaduslikkus.** I kooliosas piirduakse lihtsamate mõistete seletamisega, kasutatakse empiirilisi uurimismeetodeid ja lihtsamaid teadusliku mõtlemise menetlusi.
- **Orienteerumine looduse vahetule kogemisele.** Loodusõpetuse õppimisel on õpilaste peamisteks tunnetusobjektideks looduse objektid, nähtused ja protsessid ning nende vahelised seosed. Väga tähtis on õpilaste praktiline tegevus looduse objektidega või nende mudelitega.
- **Orienteerumine tegevusele.** Õpilane on õppeprotsessis aktiivne. Õppeprotsess peab suurendama õpilaste iseseisvust ja loovust, samuti kujundama kollektiivse töö oskusi.
- **Probleemide märkamine ja lahendamine.** Teadmiste ja oskuste omandamisel ning loovvõimete kujundamisel on tähtsal kohal probleemide lahendamine.

I ja II KOOLIASTME LOODUSÕPETUSE ÕPITULEMUSED JA ÕPPESISU

3.1 Loodusõpetus 1 klass

Õpitulemused	Õppesisu
Inimesed meeled ja avastamine	
<ul style="list-style-type: none"> • Teab erinevaid omadusi; • oskab oma meelte abil omadusi määrata; • teab, et taimed, loomad ja seened on elusolendid; • teab nimetada elusa ja eluta looduse objekte ja nende omadusi; • viib läbi lihtsamaid loodusvaatlusi ning uurimuslikke tegevusi; • eristab elus- ja eluta looduse objekte ja nähtusi ning vaatleb, nimetab, kirjeldab ja rühmitab neid; • oskab käituda õppekäigul loodussõbralikult • teab, et on olemas looduslikud ja inimese tehtud asjad ning materjalid; • kirjeldab looduslikke ja tehisklikke objekte erinevate meeltega saadud teabe alusel; • sõnastab oma meelte abil saadud kogemusi ning nähtuste ja objektide omadusi; • eristab tahkeid ja vedelaid aineid ning omab ohutunnet tundmatute ainete suhtes; • eristab inimese valmistatud looduslikust; • tunneb huvi looduse ja selle uurimise vastu, kasutab julgelt loovust ja fantaasiat; • märkab looduse ilu ja erilisust, väärtustab oma kodukoha elurikkust ja maastikulist 	<p>Inimese meeled ja avastamine.</p> <p>Elus ja eluta.</p> <p>Asjad ja materjalid.</p> <p><u>Mõisted.</u> Omadus, meeled, elus, eluta, elusolend, looduslik, tehisklik, tahke, vedel.</p> <p><u>Praktilised tööd</u></p> <p>1. Meelte kasutamine mängulises ja uurimuslikus tegevuses.</p> <p>2. Elus- ja eluta looduse objektide rühmitamine.</p> <p>3. Õppekäik kooliümbruse elus- ja eluta loodusega tutvumiseks.</p> <p>4. Tahkete ja vedelate ainete omaduste võrdlemine.</p> <p>5. Looduslike ja</p>

<p>mitmekesisust;</p> <ul style="list-style-type: none"> • väärtustab maailma tunnetamist oma meelte kaudu; • tunneb rõõmu looduses viibimisest; • väärtustab nii looduslikku kui inimese loodut ning suhtub kõigesse sellesse säästvalt; • väärtustab enda ja teiste tööd. 	<p>tehismaterjalide/objektide rühmitamine.</p>
<p>Aastaajad</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Teab, et looduses aset leiduvad muutused sõltuvalt aastaegadest ning valgusest ja soojusest; • märkab muutusi looduses ja seostab neid aastaegade vaheldumisega, kirjeldab aastaajalisi muutusi (kõnes, kirjas, joonistades); • toob näiteid looduses toimivate aastaajaliste muutuste tähtsusest inimese elus; • teeb lihtsamaid loodusvaatlusi, kannab vaatlusinfo tabelisse, jutustab vaatlusinfo/tabeli põhjal ilma muutumisest; • teeb soojuse ja valguse peegeldumise kohta katseid, sõnastab järeldused; • oskab ennast kaitsta päikesepõletuse eest; • teab, et elusolendite mitmekesisus ja aktiivsus sõltub aastaegadest; • toob näiteid erinevate organismide eluavalduste ja omavaheliste seoste kohta erinevatel aastaegadel; • oskab käituda õppekäigul loodussõbralikult; • tunneb kodu- ja kooliümbrust, teab kodu- ja kooliümbruse tüüpilisemaid taimi ja loomi; • vormistab vaatlusinfo, teeb järeldusi ning esitleb neid; • oskab vaadelda, nimetada, rühmitada ja kirjeldada kodukoha, kooliümbruse elusa ja eluta looduse objekte; • oskab käituda veekogudel; • teab tuntumaid kodukoha/kooliümbruse vaatamisväärsusi; • mõistab, et aastaajalised muutused mõjutavad tema enda ja teiste elu; • tunneb huvi looduse ja selle uurimise vastu; • liigub looduses turvaliselt, kahjustamata loodusväärtusi ja iseennast, järgib koostegutsemise reegleid; • tunneb huvi oma kodukoha, inimeste/ajaloo/looduse vastu; • hoiab oma kodukoha loodust ja ehitisi. 	<p>Aastaegade vaheldumine looduses seoses soojuse ja valguse muutustega.</p> <p>Taimed, loomad ja seened erinevatel aastaegadel. Kodukoha elurikkus ja maastikuline mitmekesisus.</p> <p><u>Mõisted</u> suvi, sügis, talv, kevad, soojus, valgus, taim, loom, seen, kodukoht, veekogu, maastik, loomastik, taimestik</p> <p><u>Praktilised tööd</u> 1. Õppekäigud aastaajaliste erinevuste vaatlemiseks. Maastikuvaatlus. 2. Puu ja temaga seotud elustiku aastaringne jälgimine. 3. Tutvumine aastaajalistemuutustega veebipõhiselt. 4. Tutvumine kooli ümbrusega õppekäikudel.</p>

4.2 Loodusõpetus 2 klass

Õpitulemused	Õppesisu
<p>Organismid ja elupaigad</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teab õpitud maismaaloomi ja -taimi, teab loomade ja taimedega seotud ohtusid ning looduslikke ohte; • oskab rühmitada ja ära tunda kodukoha levinumaid taime- ja loomaliike; • kasutab õppetekstides leiduvaid loodusteaduslikke mõisteid suulises ja kirjalikus kõnes; • kirjeldab taimede ja loomade välisehitust, seostab selle elupaiga ja kasvukohaga ning toob näiteid nende tähtsusest looduses; • oskab teha lihtsamaid loodusvaatlusi; • teab, et organism hingab, toitub, kasvab, paljuneb; • kirjeldab õpitud maismaaloomade välisehitust, toitumist ja kasvamist, seostab neid elupaigaga; • kirjeldab taimede välisehitust, märkab ja kirjeldab taimede arengut; • eristab mets- ja koduloomi; • teab, miks peetakse koduloomi, ja oskab nimetada nende vajadusi; • teab koduloomadega seotud ohtusid; • oskab märgata ja kirjeldada koduloomade arengut; • teab õpitud veetaimi ja -loomi; • teab, et on olemas erinevad elupaigad, et erinevatel organismidel on erinevad nõuded elukeskkonnale; • teab maismaa- ja veetaimede põhierinevusi; • vaatleb taimi ja loomi erinevates elukeskkondades; • suhtub hoolivalt elusolenditesse ja nende vajadustesse; • väärtustab veetaimede ja -loomade mitmekesisust ja tähtsust looduses; • suhtub vastutustundlikult koduloomadesse, ei jäta koduloomi hoolitsuseta; • väärtustab uurimuslikku tegevust. 	<p>Maismaataimed ja -loomad, nende välisehitus ja mitmekesisus.</p> <p>Taimede ja loomade eluavaldused: toitumine ja kasvamine.</p> <p>Koduloomad.</p> <p>Veetaimede ja -loomade erinevus maismaa organismidest.</p> <p><u>Mõisted</u> puu, põõsas, rohhtaim, teravili, juur, vars, leht, õis, vili, keha, pea, jalad, saba, kael, tiivad, nokk, suled, karvad, toitumine, kasvamine, elupaik, kasvukoht, metsloom, koduloom, lemmikloom, soomused, uimed, lõpused, ujulestad.</p> <p><u>Praktilised tööd</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Loodusvaatlused: taimede välisehitus, loomade välisehitus. 2. Ühe taime või looma uurimine, ülevaate koostamine. 3. Uurimus: taime kasvu sõltuvus soojusest ja valgusest. 4. Loomaia või loomapargi külastus või lemmikloomapäeva korraldamine. 5. Õppekäik: organismid erinevates elukeskkondades
<p>Inimene</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teab kehaosade nimetusinäitab ja nimetab kehaosi; • kirjeldab inimese välisehitust, kasutades mõõtmistulemusi; 	<p>Inimene</p> <p>Välisehitus. Inimese toiduvajadused ja tervislik toitumine.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • teab, et toituda tuleb võimalikult mitmekesiselt ning regulaarselt ja et väär toitumine toob kaasa tervisehäireid; • teab, et kiirtoidud ei ole tervislikud; • oskab järgida tervisliku toitumise põhimõtteid ning hügieeninõudeid; • oskab leida toiduainete pakenditelt talle vajalikku teavet; • teab, kuidas hoida oma tervist, silmi, hambaid; • teab, kelle poole tervisemurega pöörduda; • järgib hügieeninõudeid, hoolitseb keha puhtuse eest; • oskab näha ohtu tundmatutes esemetes, eristada tervisele kasulikke ja kahjulikke tegevusi; • teab, et inimesed elavad erinevates elukeskkondades; • toob näiteid, kuidas inimene oma tegevusega muudab loodust; • teab, et oma tegevuses tuleb teistega arvestada. • tarbib vastutustundlikult, väldib enda ja teiste tervise kahjustamist ning toimib keskkonda hoidvalt; • võrdleb inimeste elu maal ja linnas; • väärtustab inimest ja tema vajadusi ning tervist. • väärtustab tervislikku eluviisi, tervislikku toitumist ja puhtust; • püüab vältida enda ja teiste tervise kahjustamist • väärtustab erinevaid huvisid ja harrastusi. • 	<p>Hügieen kui tervist hoidev tegevus.</p> <p>Inimese elukeskkond</p> <p><u>Mõisted</u> Keha, kehaosad, toit, toiduaine, tervis, haigus, asula (linn, alev, küla).</p> <p><u>Praktilised tööd</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Enesevaatlus, mõõtmine. 2. Oma päevamenüü tervislikkuse hindamine. 3. Õppekäik: asula kui inimese elukeskkond
<p><i>Mõõtmine ja võrdlemine</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Teab, et mõõtmine on võrdlemine mõõtühikuga; • viib läbi lihtsate vahenditega tehtavaid praktilisi töid, järgides juhendeid ja ohutusnõudeid; • kaalub kehi, mõõdab temperatuuri ja pikkusi korrektselt, valides sobivaid mõõtmisvahendeid; • mõistab mõõtmise vajalikkust, saab aru, et mõõtmine peab olema täpne. 	<p>Kaalumine, pikkuse ja temperatuuri mõõtmine.</p> <p><u>Mõisted</u> Mõõtühik, termomeeter, temperatuur, kaalud, kaalumine, mõõtmine, katse.</p> <p><u>Praktilised tööd</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kehade kaalumine. 2. Õpilaste pikkuste võrdlemine ja mõõtmine.

	3. Temperatuuri mõõtmine erinevates keskkondades
Ilm	
<ul style="list-style-type: none"> • Teeb ilmavaatlusi, iseloomustab ilma; • teeb ilmateate põhjal järeldusi ning riietub vastavalt; • tunneb huvi uurimusliku tegevuse vastu. 	<p>Ilmastikunähtused.</p> <p>Ilmavaatlused.</p> <p><u>Mõisted</u> Pilvisus, tuul, õhutemperatuur, sademed: vihm, lumi.</p> <p><u>Praktilised tööd</u> 1. Ilma vaatlemine.</p> <p>2. Õhutemperatuuri mõõtmine.</p> <p>3. Ilmaennustuse ja tegeliku ilma võrdlemine.</p>

4.3 Loodusõpetus 3 klass

Õpitulemused	Õppesisu
Organismide rühmad ja koolielu	
<ul style="list-style-type: none"> • Teab, et taimed on elusad organismid; • teab, et taimed vajavad päikesevalgust ning toodavad seente ja loomade poolt kasutatavaid toitaineid ja hapnikku; • nimetab ja oskab näidata taimeosi, leida tunnuseid, mille abil taimi rühmitada; • eristab õistaime, okaspuud, sõnajalg- ja sammaltaime; • teab, et loomade hulka kuuluvad putukad, ämblikud, ussid, kalad, konnad, maod, linnud ja imetajad; • teab, et ühte rühma kuuluvatel loomad el on sarnased tunnused; • teab, et rästik, puuk ja herilane on ohtlikud; • eristab kala, kahepaikset, roomajat, lindu ja imetajat ning selgrootut, sh putukat; • kirjeldab õpitud loomaliikide eluviise ja elupaiku; • oskab seostada loomade ehituslikke ja käitumuslikke eripärasid nende elukeskkonnaga; • tunneb ära õpitud loomi piltide järgi ja looduses; • väldib loomadega seotud ohte (mürgiseid ja 	<p>Taimede mitmekesisus.</p> <p>Loomade mitmekesisus.</p> <p>Seente mitmekesisus.</p> <p>Liik, kooslus, toiduahel.</p> <p><u>Mõisted</u> Õistaim, vili, seeme, okaspuu, käbi, sõnajalg, sammal, selgroogsed, kalad, kahepaiksed, roomajad, linnud, imetajad, soomused, selgrootud, ussid, putukad, ämblikud, seeneniidistik, kübarseen, eosed, hallitus, pärm, liik, kooselu, taimtoiduline, loomtoiduline, segatoiduline, toiduahel.</p> <p><u>Praktilised tööd</u> 4. Lihtsa kollektsiooni koostamine mõnest organismirühmast.</p>

<p>ohtlikke loomi);</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab seente mitmekesisust ja seda, et seened elavad mullas ja teistes organismides; • teab, et mõningaid seeni kasutatakse toiduainete valmistamiseks ning pagaritööstuses; • eristab söödavaid ja mürgiseid kübarseeni; • oskab vältida mürgiste seentega (sh hallitusseentega) seotud ohtusid; • eristab seeni taimedest ja loomadest; • tunneb õpitud seeni piltide järgi ja looduses; • teab, et igal liigil on nimi; • teab, et ühte liiki kuuluvad organismid on sarnased; • teab, et looduses on kõik omavahel seotud, et toiduvõrgustike abil saab iseloomustada organismidevahelisi suhteid; • koostab õpitud liikidest lihtsamaid toiduahelaid; • tunneb põhjalikult ühte taime-, seene- või loomaliiki, tuginedes koostatud uurimusülevaatele; • mõistab, et (liiki)de mitmekesisus on üks loodusrikkusi; • mõistab, et iga organism on looduses tähtis; • saab aru, et kõik taimed ja loomad on vajalikud, et nad on osa loodusest ja neid peab kaitsma; • mõistab, et seened on elusorganismid ning neid tuleb kaitsta nagu teisigi organisme. 	<p>5. Looma välisehituse ja eluviisi uurimine.</p> <p>6. Seente vaatlemine või hallitusseente kasvamise uurimine.</p> <p>7. Õppekäik organismide kooselu uurimiseks erinevates elupaikades.</p> <p>8. Liikide võrdlus</p>
<p>Liikumine</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Teab liikumise tunnust: keha asukoht muutub teiste kehade suhtes; • eristab liikumist ja paigalseisu; • teab, et keha ei saa hetkeliselt liikuma panna ega peatada; • teab, et pidurdamisel läbib keha teatud teepikkuse; • teab, millest sõltub liikuva keha peatamise aeg ja tee pikkus (kiirus, teekatte libedus); • oskab ette näha liikumisega seotud ohuolukordi, • oskab tänavat (teed) ohutult ületada; • oskab hinnata sõidukite liikumissuunda, -kiirust ja kaugust; • oskab valida jalgrattaga, rulaga ja rulluiskudega sõitmiseks turvalise koha ja sobiva kiiruse; • oskab kasutada turvavahendeid; • suhtub positiivselt liikumisse kui kehalisse tegevusse. 	<p>Liikumise tunnused.</p> <p>Jõud liikumise põhjusena (katseliselt).</p> <p>Liiklusohutus.</p> <p><u>Mõisted</u> Liikumine, kiirus, jõud.</p> <p><u>Praktilised tööd</u> 1. Oma keha jõu tunnetamine liikumise alustamiseks ja peatamiseks. 2. Liikuvate kehade kauguse ja kiiruse hindamine</p>
<p>Elekter ja magnetism</p>	

<ul style="list-style-type: none"> • Teab lüliti osa vooluringis; • teab, et mõned ained juhivad elektrivoolu ja teised ei juhi • teab, et niiske keskkond juhib elektrivoolu ja et elekter võib olla ka ohtlik; • oskab pistikut pistikupeast õigesti välja tõmmata; • eristab töötavat ja mittetöötavat vooluringi; • teeb katsega kindlaks elektrit juhtivad ja mittejuhtivad ained ning rakendab saadud teadmisi elektririistade ohutul kasutamisel; • kasutab elektrit säästlikult; oskab käsitseda majapidamis- ja olmeelektronikat ning elektronikaseadmeid; • saab aru elektri säästmise vajalikkusest; • saab aru, et kodus majapidamises kasutatav elekter on inimesele ohtlik ja sellega ei tohi mängida. 	<p>Vooluring.</p> <p>Elektrijuhid ja mitteelektrijuhid. Elektri kasutamine ja säästmine.</p> <p>Ohutusnõuded.</p> <p>Magnetnähtused.</p> <p>Kompass.</p> <p><u>Mõisted</u> Vooluallikas, elektripirn, juhe, lüliti, juht, mittejuht, ohutus, magnetpoolus, lõunapoolus, põhjapoolus, kompass, ilmakaared.</p> <p><u>Praktilised tööd</u> 1. Lihtsa vooluringi koostamine (lüliti vajalikkuse kindlakstegemine, võrdlemine, omakoostatud vooluringi võrdlemine klassis kasutatava vooluringiga, järeldamine).</p> <p>2. Ainete elektrijuhtivuse kindlakstegemine (Õpilane teeb katseliselt kindlaks, kas aine juhib elektrit või mitte). Koduse elektritarbimisega tutvumine, elektri säästmise võimalustega tutvumine.</p> <p>3. Püsimagnetitega tutvumine. Välitöö õues: põhja- ja lõunasuuna kindlakstegemine kompassi abil.</p>
Plaan ja kaart	
<ul style="list-style-type: none"> • Teab, et kaart on suurema maa-ala mudel ja et värvid ja märgid kaardil on leppemärgid; • saab aru lihtsast plaanist või kaardist, leiab kooliümbruse plaanilt tuttavaid objekte; • kirjeldab kaardi abil tegelikke objekte, tunneb kaardil värvide järgi ära maismaa ja veekogud; • mõistab, et kaardi abil on võimalik tegelikkust tundma õppida; • teab põhiilmakaari ja vaheilmakaari; • teab õpitud kaardiobjekte ja oma kodukohta asukohta kaardil; 	<p>Kooliümbruse plaan.</p> <p>Eesti kaart.</p> <p>Ilmakaared ning nende määramine kaardil ja looduses.</p> <p>Tuntumad kõrgustikud, madalikud saared, poolsaared, lahed, järved, jõed ja asulad Eesti kaardil.</p> <p><u>Mõisted</u> Plaan, pealtvaade, legend,</p>

<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab Eesti kaardi järgi objektide asukohti, kasutades ilmakaari; • määrab kompassi abil põhja- ja lõunasuunda; • näitab Eesti kaardil oma kodukohta, suuremaid kõrgustikke, madalikke, saari, poolsaari, lahtesid, jõgesid, järvesid ja linnu; • seostab kaardiobjektid ilmakaartega (nt Valga asub LõunaEestis) • saab aru, et ilmakaarte tundmine ning nende määramisoskus on elus vajalik; • mõistab, et kaardi järgi on võimalik maastikul orienteeruda; • mõistab, et kaartide kasutamine on vajalik ja uurimine põnev; • saab aru kaardi legendi ja leppemärkide tundmise vajalikkusest ja sellest, et kaardi või plaani (mudeli) abil on tegelikkust parem tundma õppida. 	<p>leppemärk, leppevärv, kaart, kaardi legend, põhi- ja vaheilmakaared, kõrgustik, madalik, saar, poolsaar, laht, järv, jõgi, asulad.</p> <p><u>Praktilised tööd</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pildi järgi plaani koostamine. 2. Plaani järgi liikumine kooli ümbruses, mõõtkavata plaani täiendamine. 3. Eesti kaardi tundmaõppimine Eesti kaardi põhiste lauamängude või pusle abil. 4. Ilmakaarte määramine kaardil, õues kompassiga või päikese järgi. 5. Õppekursioon oma maakonnaga tutvumiseks.
--	---

4.4 Loodusõpetus 4 klass

<u>Õpitulemused</u>	<u>Õppesisu</u>
<p>Maailmaruum</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tunneb huvi maailmaruumi ehituse vastu; • märkab tähistaeva ilu; • nimetab Päikesesüsteemi planeedid; • kirjeldab joonise põhjal Päikesesüsteemi ehitust; • kirjeldab praktilise töö tulemusena loodud mudeli põhjal Päikese ning planeetide suhtelisi suurusi ja omavahelisi kaugusi; • mudeldab Kuu tiirlemist ümber Maa; • mudeldab Maa tiirlemist ümber Päikese; • mudeldab Maa pöörlemist ning põhjendab gloobuse ja valgusti (taskulambi) abil öö ja päeva vaheldumist Maal; • kirjeldab tähtede asetust galaktikas; • teab, et Päikesesüsteem asub galaktikas nimega Linnutee; • jutustab müüti Suurest Vankrist; • leiab taevasfääril ja taevakaardil Suure Vankri ja Põhjanaela ning määrab põhjasuuna; • teab, et astronoomid uurivad kosmilisi kehi; • eristab astronoomiat kui teadust ja astroloogiat kui inimeste uskumist; • leiab eri allikaist infot maailmaruumi kohta 	<p>Päike ja tähed.</p> <p>Päikesesüsteem.</p> <p>Tähistaevas.</p> <p>Tähtkujud.</p> <p>Suur Vanker ja Põhjanael.</p> <p>Galaktikad.</p> <p>Astronoomia.</p> <p><u>Mõisted</u></p> <p>Maailmaruum, Päike, Maa, Kuu, tiirlemine, pöörlemine, ööpäev, aasta, täht, planeet, satelliit, Päikesesüsteem, tähtkuju, Suur Vanker, Põhjanael, galaktika, astronoomia.</p> <p><u>Praktilised tööd</u></p>

<p>etteantud teemal, koostab ja esitab ülevaate.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mudeli valmistamine Päikese ja planeetide suuruse ning omavahelise kauguse kujutamiseks. 2. Öö ja päeva vaheldumise mudeldamine. 3. Maa tiirlemise mudeldamine. 4. Tähistäeva vaatlused. Põhjajaela leidmine tähistäevas.
<p>Planeet maa</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Huvitub Maal toimuvatest loodusprotsessidest, nende toimumise põhjustest ja tagajärgedest; • kirjeldab gloobust kui Maa mudelit: kuju, pöörlemine, leppemärkide tähendus; • teab, mida tähendab väljend „poliitiline kaart“; • nimetab riigi geograafilise asendi tunnused; • iseloomustab maailma poliitilise kaardi järgi etteantud riigi, sh Eesti geograafilist asendit; • leiab atlase kaardilt kohanimede registri järgi tundmatu koha; • kirjeldab vulkaanipurset (tuhapilv, mürgised gaasid, laavavoolud) ja sellega kaasnevaid ohtusid loodusele, sh inimesele. Teab, et Maa sisemuses on piirkondi, kus kivimid pole kõvad. • toob näiteid erinevate looduskatastroofide kohta ning iseloomustab nende mõju loodusele ja inimeste tegevusele 	<p>Gloobus kui Maa mudel.</p> <p>Maa kujutamine kaartidel.</p> <p>Erinevad kaardid.</p> <p>Mandrid ja ookeanid.</p> <p>Suuremad riigid Euroopa kaardil.</p> <p>Geograafilise asendi iseloomustamine.</p> <p>Eesti asend Euroopas.</p> <p>Looduskatastroofid: vulkaanipursked, maavärinad, orkaanid, üleujutused.</p> <p><u>Mõisted</u></p> <p>Gloobus, mudel, looduskaart, riikide kaart, kontuurkaart, atlas, ekvaator, põhja- ja lõunapoolkera, põhja- ja lõunapoolus, manner, ookean, meri, geograafiline asend, riigipiir, naaberriik, vulkaan, laava, lõõr, maavärin, orkaanid, üleujutused.</p> <p><u>Praktilised tööd</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gloobuse kui Maa mudeli valmistamine. 2. Õpitud objektide kandmine kontuurkaardile. 3. Erinevate allikate kasutamine

	info leidmiseks ja ülevaate koostamiseks looduskatastroofide kohta.
Elu mitmekesisus maal	
<ul style="list-style-type: none"> • Tunneb huvi loodusteaduste õppimise vastu; • märkab looduse ilu ja erilisust, väärtustab bioloogilist mitmekesisust; • märkab elusolendite eluavaldusi ja arvestab neid oma igapäevaelus; • oskab kasutada valgusmikroskoopi; • selgitab ühe- ja hulkraksete erinevust; • nimetab bakterite eluavaldusi ning tähtsust looduses ja inimese elus; • võrdleb taimede, loomade, seente ja bakterite eluavaldusi; • toob näiteid taimede ja loomade kohastumise kohta kõrbes, vihmametsas, mäestikes ning jäävööndis; • teab, et kõik organismid koosnevad rakkudest; • teab, et keskkonnatingimused erinevad Maal; • nimetab organismide eluavaldused. 	<p>Organismide mitmekesisus: ühe- ja hulkraksed organismid.</p> <p>Organismide eluavaldused: toitumine, hingamine, paljunemine, kasvamine, arenemine, reageerimine keskkonnatingimustele.</p> <p>Elu erinevates keskkonnatingimustes. Elu areng Maal.</p> <p><u>Mõisted</u> Rakk, üherakne organism, bakter, hulkrakne organism, toitumine, hingamine, paljunemine, kasvamine, arenemine, keskkonnatingimused, kõrb, vihmamets, mäestik, jäävöönd, kivistised, hiidsisalikud ehk dinosaurused.</p> <p><u>Praktilised tööd</u> 1. Erinevate rakkude vaatlemine ja võrdlemine. 2. Raku mudeli ehitamine või uurimine multimeedia materjalide abil. 3. Seemnete idanemise uurimine erinevates keskkonnatingimustes. 4. Taimede ja loomade kohanemise uurimine muutuvates keskkonnatingimustes. 5. Organismide eluavalduste uurimine looduses.</p>
Inimene	
<ul style="list-style-type: none"> • Väärtustab inimest ja tema vajadusi ning tervislikke eluviise • mõistab, et inimene on looduse osa ning tema elu sõltub loodusest; • toimib keskkonnateadliku tarbijana ning väärtustab tervislikku toitu; • kirjeldab inimese elundkondade ülesandeid ja 	<p>Inimese ehitus: elundid ja elundkonnad.</p> <p>Elundkondade ülesanded.</p> <p>Organismi terviklikkus.</p>

<p>talitluse üldisi põhimõtteid ning vastastikuseid seoseid; seostab inimese ja teiste organismide elundeid nende funktsioonidega;</p> <ul style="list-style-type: none"> • võrdleb inimest selgroogsete loomadega; • analüüsib lihtsa katse või mudeli järgi inimese elundi või elundkonna talitlust; • toob näiteid taimede, loomade, seente ja bakterite tähtsuse kohta inimese elus; • põhjendab tervisliku eluviisi põhimõtteid ning koostab tervisliku päevamenüü; • nimetab inimese elundkondade tähtsamaid elundeid; • teab, et inimene ja tema eellased kuuluvad loomariiki; • teab, et paljude loomade ja inimese ehituses on sarnaseid jooni; • teab erinevate elusorganismide tähtsust inimese elus. 	<p>Tervislikud eluviisid.</p> <p>Inimese põlvnemine.</p> <p>Inimese võrdlus selgroogsete loomadega.</p> <p>Taimed, loomad, seened ja mikroorganismid inimese kasutuses.</p> <p><u>Mõisted</u> Elund, kude, elundkond, nahk, lihased, luustik, süda, veresoon, arter, veen, kopsud, maks, magu, soolestik, peensool, jämesool, pärak, meeleeelundid, närvid, peajaaju, seljaaju, munandid, munasarjad, emakas, viljastumine, näärmed, neerud.</p> <p><u>Praktilised tööd</u> 1. Elundi mudeli valmistamine ja/või talitluse uurimine. 2. Katsed ja laboritööd inimese elundite talitluse uurimiseks 3. Ülevaate koostamine inimese seosest ühe taime-, looma-, seeneliigi või bakterirühmaga. 4. Menüü analüüsimine, lähtudes tervisliku toitumise põhimõtetest.</p>
--	---

Lõimimine

Loodusõpetuse teemade õppimine arendab kõiki üldpädevusi. Enesemääratluspädevust ja õpipädevust arendatakse loodusobjektide kirjeldamise ning uurimise kaudu. Suhtluspädevust arendab keelekasutus, uut liiki tekstide mõistmine ja kasutamine. Ettevõtlikkuspädevust arendab uurimuslike tööde tegemine, kus püstitatakse uusi probleeme (hüpoteese), mis veenvalt ära põhjendatakse või ümber lükatakse. Väärtuspädevust ja sotsiaalset pädevust arendavad õpilaste ühine tegevus, rühmatööd ja praktilised tööd.

5. INIMESEÕPETUSE AINEKAVA

Aine üldkirjeldus

Varbola Lasteaed – Algkoolis õpitakse inimeseõpetust integreeritud ühisainena, kus inimest ja tema sotsiaalset keskkonda käsitletakse tervikuna. Inimeseõpetus aitab õpilasel kujuneda enesest teadlikolevaks, sotsiaalselt küpseks ja teovõimeliseks isiksuseks ning toetab õpilase toimetulekut eakaaslaste hulgas, peres, kogukonnas ja ühiskonnas. Inimeseõpetuse üldeesmärk on kujundada õpilases terviklikku isiksust, sotsiaalset kompetentsust, terviseteadlikkust ja üldinimlikke väärtusi, nagu julgus, ausus, viisakus, hoolivus, vastutustunne ning õiglus. Inimeseõpetuse ainetundides aidatakse kaasa õpilase sotsiaalses elus vajalike toimetulekuoskuste arengule. Tähelepanu pööratakse nii õpilase individualiseerumisele kui sotsialiseerumisele.

I ja II KOOLIASTME INIMESEÕPETUSE ÕPITULEMUSED JA ÕPPESISU

5.1 Inimeseõpetus 1 klass

<i>Õpitulemused</i>	<i>Õppesisu</i>
<i>Mina ja minu pere</i>	
<ul style="list-style-type: none">• Kodu. Koduarmastus.• Kodu traditsioonid.• Vanavanemad ja teised sugulased.• Kadedus.• Töökus. Andestus. Tänu.	<ul style="list-style-type: none">• Väärtustab oma kodu.• Jutustab oma pere traditsioonidest.• Mõistab, et koos tegutsemine liidab inimesi.• Mõistab, et teiste inimeste traditsioone tuleb austada.• Teab, et peretraditsioonid on tihti seotud rahvakommete ja usuga.• Selgitab lähemaid sugulussuhteid• Saab aru, et õnnetusi võib juhtuda igapähega.• Kogeb, et maailmas on palju huvitavat ja tänuväärset.
<i>Aeg ja asjad</i>	
<ul style="list-style-type: none">• Aeg. Aja planeerimine. Oma tegevuse kavandamine.• Täpsus, lubadused, vastutus• Minu oma, tema oma, meie oma.• Asja väärtus ja hind. Asjade väärtus teiste väärtuste seas.	<ul style="list-style-type: none">• Eristab aja kulgu ja seisu.• Planeerib oma päevakava.• Kirjeldab, kuidas sisustada vaba aega.• Väärtustab tegevusi, mis on positiivsete tunnete tekkimise allikaks.• Väärtustab lubadustest kinnipidamist.• Oskab eristada oma ja võõrast asja ning mõistab, et võõrast asja ei tohi loata võtta.• Selgitab asjade väärtust.• Väärtustab ausust asjade jagamisel.
<i>Mina ja kodumaa</i>	
<ul style="list-style-type: none">• rahvakalendri tähtpäevad• riikliku kalendri tähtpäevad.	<ul style="list-style-type: none">• Teab, et jõulude ajal tähistatakse Jeesuse sündi.• Väärtustab Eestit, oma kodumaad.• Kirjeldab mardi- ja kadripäeva rahvakombeid, teab tähtsamaid

	kirikukalendri ja riikliku kalendri tähtpäevi.
Mina ja tervis	
<ul style="list-style-type: none"> Ravimid 	siis, kui ollakse haige, teab, et ravimid võivad olla inimese tervisele ohtlikud.

5.2 Inimeseõpetus 2 klass

<i>Õpitulemused</i>	<i>Õppesisu</i>
Mina	
<ul style="list-style-type: none"> Kirjeldab oma välimust, huvisid ja tegevusi, mida talle meeldib teha. Eristab mehi ja naisi. Nimetab, mille poolest ta sarnaneb teistega ja erineb teistest. Väärtustab iseennast ja teisi. Mõistab viisaka käitumise vajalikkust 	<p>Mina.</p> <p>Minu erinevused ja sarnasused teiste inimestega.</p> <p>Iga inimese väärtus.</p> <p>Viisakas käitumine.</p>
Mina ja tervis	
<ul style="list-style-type: none"> Kirjeldab, kuidas oma tervise eest hoolitseda. Eristab nakkuslikke ja mittenakkuslikke haigusi. Saab aru, et ravimeid võetakse siis, kui ollakse haige, ning teab, et ravimid võivad olla inimese tervisele ohtlikud Kirjeldab tervise hoidmise viise: mitmekesine toit, uni ja puhkus ning liikumine ja sport. Teab, et liikumine, puhkus ja tervislik toitumine on tähtsad seoses tervisliku eluviisiga. Demonstreerib lihtsamaid esmaabivõtteid. Teab hädaabi telefoninumbrit ja oskab kutsuda abi. 	<p>Tervis.</p> <p>Terve ja haige inimene. Arsti juures</p> <p>Ravimid.</p> <p>Tervislik eluviis: mitmekesine toit, piisav uni ja puhkus ning liikumine ja sport.</p> <p>Keha puhtus ja selle eest hoolitsemine.</p> <p>Abi saamise võimalused.</p> <p>Esmaabi</p>
Mina ja minu pere	
<ul style="list-style-type: none"> Väärtustab oma kodu. Jutustab oma pere traditsioonidest. Kirjeldab, mille poolest perekonnad erinevad ja sarnanevad. Väärtustab oma peret. Selgitab lähemaid sugulussuhteid. Kirjeldab pereliikmete erinevaid rolle kodus. Kirjeldab ja eristab võimalusi, kuidas abistada pereliikmeid kodustes töödes. Väärtustab üksteise abistamist ja arvestamist peres. 	<p>Kodu. Koduarmastus. Kodu traditsioonid.</p> <p>Kodutus. Lastekodu. Turvakodu.</p> <p>Perekond. Erinevad pered. Uus pereliige.</p> <p>Vanavanemad ja teised sugulased.</p> <p>Sugupuu. Pereliikme lahkumine ja lein.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Teab oma kohustusi peres. • Teab inimeste erinevaid töid ja töökohti. • Oskab tänaval käituda ning ületada sõiduteed ohutult. • Kirjeldab ohtlikke olukordi ning seda, kuidas seal käituda. • Kirjeldab ohtlikke kohti ja olukordi kooliteel ja koduümbruses ning valib ohutu tee sihtpunkti. 	<p>Pereliikmete tegevus ja rollid. Kodused tööd. Abivalmidus, kohuse- ja vastutustunne.</p> <p>Vanemate ja teiste inimeste töö.</p> <p>Koduümbrus. Naabrid ja naabruskond</p> <p>Võõras ümbrus ja võõraga kaasaminek.</p> <p>Ohud kodus ja koduümbruses.</p>
<i>Mina: Aeg ja asjad</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • Eristab aja kulgu ja seisu. • Planeerib oma päevakava. • Kirjeldab, kuidas sisustada vaba aega. • Väärtustab tegevusi, mis on positiivsete tunnete tekkimise allikaks. • Oskab eristada oma ja võõrast asja ning mõistab, et võõrast asja ei tohi loata võtta. • Selgitab asjade väärtust. • Väärtustab ausust asjade jagamisel. 	<p>Aeg. Aja planeerimine.</p> <p>Oma tegevuse kavandamine. Täpsus, lubadused, vastutus.</p> <p>Hinnangu andmine oma tegevusele.</p> <p>Minu oma, tema oma, meie oma.</p> <p>Asja väärtus ja hind. Asjade väärtus teiste väärtuste seas.</p> <p>Suhtumine asjadesse ja teiste töösse.</p> <p>Kokkuhoid</p>
<i>Mina ja kodumaa</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • Tunneb ära Eesti Vabariigi lipu ja vapi. • Oskab nimetada Eesti Vabariigi pealinna, sünnipäeva ja presidenti. • Leiab Euroopa kaardilt Eesti. • Leiab kodukoha Eesti kaardilt. • Tunneb ära kodukoha sümboolika. • Nimetab oma kodukoha tuntud inimesi ja paiku. • Kirjeldab mardi- ja kadripäeva, jõulude ning lihavõttepühade rahvakombeid. • Väärtustab Eestit, oma kodumaad 	<p>Eesti – minu kodumaa. Kodukoht.</p> <p>Kodukoha ja Eesti riigi tuntud inimesed.</p> <p>Rahvakalendri tähtpäevad.</p> <p>Eesti rikkus.</p>

5.3 Inimeseõpetus 3 klass

<i>Õpitulemused</i>	<i>Õppesisu</i>
<i>Mina</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • Selgitab endasse positiivse suhtumise tähtsust. Võrdleb oma välimust, huve ja tugevusi kaasõpilaste omadega. • Väärtustab inimese õigust olla erinev. • Nimetab enda õigusi ja kohustusi. • Teab, et õigustega kaasnevad kohustused. 	<p>Mina. Mina ja endasse suhtumine.</p> <p>Igäihe individuaalsus ja väärtuslikkus.</p> <p>Lapse turvalisus.</p> <p>Lapse õigused ja kohustused.</p> <p>Lapse kaitse.</p>
<i>Mina ja tervis</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • Eristab vaimset ja füüsilist tervist. • Kirjeldab seoseid tervise hoidmise viiside vahel: mitmekesine toitumine, uni ja puhkus ning liikumine. • Väärtustab tervislikku eluviisi. • Kirjeldab olukordi ja toob näiteid, kuidas keelduda tegevusest, mis kahjustab tema tervist. • Nimetab, kelle poole pöörduda erinevate murede korral. 	<p>Vaimne ja füüsiline tervis. Tervislik eluviis.</p> <p>Liikumine ja tervis. Tervislik toitumine.</p> <p>Ohud tervisele ja toimetulek ohuolukorras.</p> <p>Kahjulikud harjumused.</p>
<i>Mina ja meie</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • Nimetab inimese eluks vajalikke olulisi vajadusi ja võrdleb enda vajadusi teiste omadega. • Kirjeldab omadusi, mis peavad olema heal sõbral, ning hindab ennast nende omaduste järgi. • Väärtustab sõprust. • Väärtustab üksteise eest hoolitsemist ja üksteise abistamist. • Väärtustab leppimise ja vabandamise tähtsust inimsuhetes. • Nimetab ja kirjeldab inimeste erinevaid tundeid ning toob näiteid olukordadest, kus need tekivad, ning leiab erinevaid viise nendega toimetulekuks. • Teab abi saamise võimalusi kiusamise ja vägivalda korral. • Mõistab, et kiusamine on mitteaktsepteeritud käitumine. • Demonstreerib õpituatsioonis, kuidas keelduda ennast kahjustavast tegevusest. • Eristab enda head ja halba käitumist. • Kirjeldab oma sõnadega, mida tähendab vastustundlikkus ja südametunnistus. • Nimetab üldtunnustatud käitumisreegleid ja 	<p>Minu ja teiste vajadused.</p> <p>Sõbrad ja sõpruse hoidmine.</p> <p>Sallivus. Üksteise eest hoolitsemine ja teiste abistamine.</p> <p>Ausus ja õiglus. Leppimine. Vabandamine.</p> <p>Oma muredest rääkimine ja tunnete väljendamine.</p> <p>Oskus panna end teise inimese olukorda.</p> <p>Keeldumine kahjulikust tegevusest.</p> <p>Minu hea ja halb käitumine.</p> <p>Südametunnistus.</p> <p>Käitumisreeglid. Minu käitumise mõju ja tagajärjed. Vastutus.</p>

<p>põhjendab nende vajalikkust.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldab oma käitumise tagajärgi ja annab neile hinnangu. • Teab liikluseeskirja, mis tagab tema turvalisuse, ning kirjeldab, kuidas käituda turvaliselt liikluses. • Eristab tööd ja mängu. • Selgitab enda õppimise eesmärgi ja toob näiteid, kuidas aitab õppimine igapäevaelus paremini hakkama saada. • Teab tegureid, mis soodustavad või takistavad keskendumist õppimise ajal, ning kirjeldab oma tegevuse planeerimist nädalas, väärtustades vastutust. • Väärtustab lubadustest kinnipidamist ja vastutust. • Teab, kuidas olla hea kaaslane ning kuidas teha koostööd. 	<p>Liiklusreeglid.</p> <p>Mäng ja töö.</p> <p>Õppimine.</p> <p>Kohusetunne ja vastutus.</p> <p>Meeskonnatöö. Tööjaotus</p>
<p><i>Mina: Teave ja asjad</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldab erinevate meeltega tajutavaid teabeallikaid. • Selgitab, kuidas võivad reklaamid mõjutada inimeste käitumist ja otsuseid. • Teab, et raha eest saab osta asju ja teenuseid ning seda, et raha teenitakse tööga. • Mõistab oma vastutust asjade hoidmise ja laenamise eest. • Selgitab, milleks kasutatakse raha ning mis on raha teenimine, hoidmine, kulutamine ja laenamine. • Kirjeldab, milliseid vajadusi tuleb arvestada taskuraha kulutades ja säästes 	<p>Teave ja teabeallikad ning nende kasutamine.</p> <p>Reklaami mõju.</p> <p>Turvaline käitumine meediakeskkonnas.</p> <p>Fantaasia ja reaalsuse eristamine.</p> <p>Reklaami ja meediaga seonduvad ohud.</p> <p>Raha. Raha teenimine, kulutamine, laenamine.</p> <p>Vastutus. Oma kulutuste planeerimine.</p> <p>Heategevus. Säästmine ja kulutamine kogukonnas.</p>
<p><i>Mina ja kodumaa</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Selgitab skeemi järgi haldusüksuste seoseid oma kodukohas. • Leiab Euroopa kaardilt Eesti ja tema naaberriigid. • Nimetab Eesti rahvuslikke ja riiklikke sümboleid. • Kirjeldab Eestis elavate rahvuste tavasid ja kombeid ning austab neid. • Väärtustab oma kodumaad. 	<p>Küla, vald, linn, maakond.</p> <p>Eesti teiste riikide seas. Naaberriigid.</p> <p>Eesti vabariigi ja kodukoha sümboolid.</p> <p>Erinevate rahvuste tavad ja</p>

	kombed. Sallivus. Rahva- ja riikliku kalendri tähtpäevad.
--	---

Lõimimine

Inimeseõpetust õppides areneb õpilastel lugemise, kirjutamise, teksti mõistmise ning suulise ja kirjaliku teksti loomise oskus. Matemaatikapädevuse kujunemist toetab inimeseõpetus eelkõige uurimusliku õppe kaudu, arendades loovat ja kriitilist mõtlemist. Uurimuslikus õppes on oluline koht andmete analüüsil ja tõlgendamisel, tulemuste esitamisel tabelite, graafikute ja diagrammidena. Oluline on lapsel oskus planeerida oma aega ja tegevusi kavandada.

Kunstipädevuse kujunemist toetavad uurimistulemuste vormistamine, esitluste tegemine, näitustel käimine, loovtööde abil oma seisukohtade väljendamine jmt. Inimeseõpetuses kasutatavad teemad ja õpioskused on igapäevaselt lõimunud teiste õppeainetega: eesti keel (suuline keelekasutus tekstide mõistmine); muusikaõpetus (vastavateemalised laulud); tööõpetus (kodundus, hubane kodu kui perele oluline väärtus, laua katmine, kaunistamine ja koristamine, pere traditsioonid), matemaatika (ajaühikud, ajaühikute seosed, kell ja kalender, kaalumise, mõõtmine); loodusõpetus (inimese välisehituse kirjeldus); kehaline kasvatus (liikumise vajalikkus ja mõju inimesele, toiduvajadus sõltuvalt kehalisest aktiivsusest, Eesti traditsioonilised laulumängud ja pärimustantsud), muusikaõpetus (eesti rahvalaulud ja rahvapillid, traditsioonilised eesti laulumängud ja pärimustantsud).

Hindamine

Inimeseõpetuses tagasisidestatakse õpilase teadmisi ja nende rakendamise oskust, üldpädevuste saavutatust suuliste vastuste (esitluste), kirjalike ja/või praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust ainekavas taotletavatele õpitulemustele. Õpetajad annavad õpilasele tagasisidet vahetu õppetegevuse käigus tavalise loomuliku suhtluse ning kujundava hindamise vormis, mille aluseks on eeldus ja reegel, et õpetajad tunnustavad lapsi ja tunnevad nendest rõõmu. Tagasiside peab väärtustama lahenduste erinevusi ja õpilaste isikupära. Tagasiside andmise eesmärk on toetada õpilase arengut. Õppeaasta lõpus annavad õpetajad kokkuvõtvalt sõnalise tagasiside õpilase arengu kohta, milles kajastub, kuivõrd taotletud õpitulemused on saavutatud. Hoiakuid ega väärtusi ei hinnata, kuid nende kohta antakse õpilasele tagasisidet, et toetada õpilase minapildi ja isikliku väärtusruumi kujunemist. Väärtusi ja hoiakuid võimaldavad analüüsida rollimängud, juhtumianalüüsid ning rühmatöö. Sel juhul ei hinnata mitte tulemust, vaid arutluskäiku. Õpilane peab olema hindamises aktiivne osaline, tema selgitustel, põhjendustel ning eneseanalüüsil on oluline roll.

6. KUNSTIAINETE AINEKAVA

Varbola Lasteaed – Algkooli kunstiainete tunnid lähtuvad põhimõttest, et iga inimene on unikaalseks loodud isiksus, kellel on võime ennast väljendada loomingu kaudu. Kunstide valdkonna aineid ühendab tähelepanu pööramine loovuse ja eneseväljendusoskuse arenemisele ning tervikliku maailmapildi kujunemisele. Kunstidega tegelemise kaudu saadakse teadmisi erinevate väljendusvahendite ja kultuuride kohta, õpitakse tundma ennast ning mõtestatakse kunstide rolli ühiskonnas. Loomise, esitamise, teoste interpreteerimise ja analüüsimise kaudu õpitakse tundma traditsioonilisi ning nüüdisaegseid kunste, nende sisu, vorme ja tähendusi, kujundatakse mõistmist ning kriitikameelt. Oluline on mõtlemise paindlikkus ning avatus kultuurilistele ja individuaalsetele erinevustele, mis toetavad toimetulekut kiiresti muutuv ja mitmekultuurilises maailmas. Praktiline kunstidega tegelemine arendab tundemaailma, intuiitvset ja loovat mõtlemist. Kunstidel on oluline osa igapäevaelu rikastava ning emotsionaalselt tasakaalustava harrastusena. Kunstitegevused tasakaalustavad teiste ainete valdavalt verbaalset ning analüütilist mõtlemist, lisades kujundliku, sünteesiva ja intuiitvise poole. Selle tulemus on terviklik mõtlemine, mis võimaldab loovalt läheneda probleemidele, väärtustab erinevaid lahendusi ja lahendite mitmetahulisust. Kunstidega tegelemine avaldab positiivset mõju kõikide ainete õppimisele.

6.1 Kunstiõpetus

Aine üldkirjeldus

Kunstiõpetus on tihedalt seotud teiste õppeainetega nagu eesti keel, loodusained, muusika. Kunstitundides ergutatakse õpilase kujutlusvõimet ja loovust, tasakaalustatakse emotsioone, äratatakse huvi kunstikultuuri vastu ja kasvatatakse hoolivust suhtumisel kultuuripärandisse. Et väärtustada õpilaste loometegevust, korraldatakse õpilastööde väljapanekuid. Kunstiõpetuses on peamine praktiline tegevus, tõine sisseelamine loominguprotsessi mitmesuguste tehnikate vahendusel ja sealjuures algupärase eneseväljenduse säilitamine. Õpitakse ohutuid ja otstarbekaid töövõtteid, materjali säästlikku kasutamist, kunstialaseid mõisteid. 1.-4. klassis on esikohal lapse loomingulise algatusvõime areng kuid oluline on ka käeliste oskuste ja vilumuste treenimine. Enamasti tehakse praktilisi ülesandeid, mis sisaldavad mõne töövõtte, tehnika või loovülesande lahendamist. Valmistatakse ruumilisi töid (konstrueerimine, voolimine, kujustamine), maalitakse, joonistatakse, tehakse kleepetöid. Kunstiõpetus aitab väärtustada ja hoida rahvuskultuuri ning teadvustada oma kohta mitmekultuurilises ja religioosses maailmas.

Kunstiõpetuse **õppe- ja kasvatuse eesmärkidena** taotleb kool, et 4. klassi lõpetaja:

- kujutab esemeid, olendeid ja sündmusi omas laadis, jutustab lugusid visuaalselt;
- õpib, katsetab ja rakendab mitmesuguseid kunstitehnikaid ja töövõtteid;
- külastab muuseume ja kunstinäitusi, vaatleb kunstiteoseid ja osaleb aruteludes;
- tutvub lähiümbruse ehituskunsti ja disaini näidetega;
- teostab makette ja kujundustöid;
- vaatleb kriitiliselt visuaalse kultuuri näiteid, arutleb ja põhjendab oma arvamust;
- esitleb ja selgitab oma töid ning kuulab kaaslasi ja vaatleb nende töid;

- töötab iseseisvalt ja rühmas;
- kasutab materjale, töövahendeid ja töökohta otstarbekalt ning teisi arvestavalt.

Tundide arv nädalas:

1 klass – 2 + 1 tööõpetus

2 klass – 1 + 2 tööõpetust

3 klass – 2 + 1 tööõpetus

4 klass – 1 + 1 tehnoloogia/kodundus (19 käsitööd ja 8 kodundust)

6.2 I ja II kooliastme kunstõpetuse õpitulemused ja õpisisu

1 klass	2 klass	3 klass	4 klass
Tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest ning edastab sündmusi ja nähtusi fantaasia järgi.	Tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest ning katsetab julgelt oma mõtete ja ideede erinevaid visuaalseid väljendusi.	Tunneb oma kunstivõimeid ja huve ning väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi, loovülesandeid lahendades kavandab.	
Tegutseb õpetaja juhendamisel ja teeb koostööd, arvestades kaaslastega, jutustab loo oma tööst.	Tegutseb enamasti iseseisvalt ja teeb koostööd, arvestades kaaslastega, võrdleb oma ja kaaslaste töid, oskab välja tuua erinevaid lahendusi.	Tegutseb iseseisvalt ja teeb koostööd, arvestades kaaslastega, kirjeldab oma ja kaaslaste töid ning väärtustab erinevaid lahendusi.	Osaleb loovates ja uurimuslikes rühmatöodes tegutsedes ühise tulemuse nimel.
Leiab kujutatava iseloomulikke tunnuseid ning toob esile peamise, tutvub värvide koosmõjuga. Oskab organiseerida pildi pinda. Väljendab meeleolu värvidega.	Vaatleb esemete ja olendite peamisi tunnuseid ning kujutab neid omal viisil. Õpib tundma värvide koosmõju ja pildi kompositsiooni. Tutvub põhivärvidega ning nende tulemusel saadavate 2. astme värvidega.	Leiab kujutatava kõige iseloomulikumad jooned, valib sobiva kujutusviisi olulisema esiletoomiseks, paneb tähele värvide koosmõju ja pildi kompositsiooni.	Kujutab ja kujundab nii vaatluste kui ka oma ideede põhjal, kasutades visuaalse kompositsiooni baasoskusi. Rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur, foto jne).
Tutvub lihtsamate joonistamise, maalimise, pildistamise ja skulptuuri töövõtete ja tehnikatega.	Kasutab erinevaid joonistamise, maalimise, pildistamise ja skulptuuri töövõtteid ning tehnikaid.	Võrdleb igapäevaste tarbeesemete omadusi ja kavandab ideid elukeskkonna parandamiseks; mõistab enda võimalusi loodust säästvaks tarbimiseks.	

Vaatleb igapäevaseid tarbeesemeid ning teab nende otstarvet; märkab säästva kasutamise võimalusi; tutvub meedia ja reklaami olemusega inimese igapäevaelus.	Tutvub ruumide ja keskkondade sisustus- ja kujunduselementidega; märkab erinevaid kunstide koosesinemisi kommunikatsioonija mediakeskkonnas.	Uurib igapäevaste esemete vormi ja otstarbe seoseid; märkab säästva kasutamise võimalusi; arutleb meedia ja reklaami mõju üle igapäevaelus.	Leiab infot kunstiraamatutest ja eri teabeallikatest, uurib ja võrdleb erinevaid kunstiteoseid. Märkab digitaalses kunstis, meedias ja reklaamis esitatavaid visuaalseid sõnumeid ning arutleb nende üle.
Külastab lähiümbruse olulisi kunsti- ja kultuuriobjekte; vaatleb kunstiteoseid kunstimuuseumides ja näitustel, tutvub ainealaste mõistetega.	Väärtustab lähiümbruse olulisi kunsti- ja kultuuriobjekte; vaatleb kunstiteoseid kunstimuuseumides ja näitustel ning otsib detaile; oskab kasutada ainealaseid mõisteid	Tunneb lähiümbruse olulisi kunstija kultuuriobjekte, osaleb õppekäikudel kunstimuuseumides ja näitustel ning arutleb kunsti üle, kasutades õpitud ainemõisteid.	Väärtustab paikkondlikku kultuuri ja kunstiloomingut Tegutseb eetiliselt ja ohutult nii reaalses kui ka virtuaalses kultuurikeskkonnades.

6.3 Muusikaõpetus

Aine üldkirjeldus

Muusikaõpetus toetab õpilaste individuaalse eripära kujunemist muusikalise eneseväljenduse kaudu. Muusikaõpetuses avatakse ja avardatakse võimalusi muusikaga tegelda ja muusikast rõõmu tunda ning toetatakse elukestva muusikaharrastuse teket. Eesti ja maailma muusikakultuuri tutvustamisega kujundatakse õpilaste muusikalist maitset ning sotsiaalkultuurilisi väärtushinnanguid. Muusikaõpetusel on tasakaalustav ja toetav roll õpilase emotsionaalses arengus ning teiste õppeainete omandamises. Nii üksinda kui rühmas musitseerides stimuleeritakse õpilase psühholoogilist ja motoorset arengut.

Muusikalise kirjaoskuse ja oskussõnavara omandamine annab õpilasele võimaluse kuuluvat paremini mõista ja mõtestada.

Muusika õppeaine koostisosad on:

- 1) laulmine;
- 2) pillimäng;
- 3) muusikaline liikumine;
- 4) omalooming;
- 5) muusika kuulamine ja muusikalugu;
- 6) muusikaline kirjaoskus;
- 7) õppekäigud ja silmaringi laiendamine.

Muusikaõpetuse **õppe- ja kasvatus eesmärkidena** taotleb kool, et 4. klassi lõpetaja:

- osaleb muusikalistes tegevustes: laulmine, pillimäng, muusika kuulamine ja liikumine;

- laulab loomuliku häälega üksinda ja koos teistega 1-2-häälses kooris;
- laulab eesti rahvalaule ning peast oma kooliastme ühislaule;
- laulab käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi, kasutab relatiivseid helikõrgusi;
- lähtub muusikat esitades selle sisust ja meeleolust;
- rakendab pillimängu kaasmängudes;
- kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes;
- kirjeldab suunamisel kuulatavat muusikat omandatud oskussõnadega;
- väärtustab enese ja teiste loomingut;
- mõistab laulupeo tähendust.

6.4 I ja II kooliastme muusikaõpetuse õpitulemused ja õppesisu

1 klass	2 klass	3 klass	4 klass
Laulmine			
Tutvub laulmisele vajaliku loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooni vajadusega.	Laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning laulab emotsionaalselt üksi ja rühmas.		
Õpib mõistma ja väljendama laulude sisu ning meeleolu.	Mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu.		Tutvub absoluutsete helikõrgustega g-G2.
Tutvub lihtsate meloodiatega ning laulab käemärkide- ja astmetrepi abil neid ning kasutab lauldes astmenimetusi ning käemärke.	Laulab lihtsat meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid).		Rakendab muusikalisi teadmisi üksi ja rühmas lauldes.
Laulab eakohaseid laste-, mänguja mudellaule ning eesti rahva - laule.	Laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule.		Laulab eakohaseid ühe- ja kahehäälsed laule ning kaanoneid.
<u>Laulab peast kooliastme ühislaule:</u> „Eesti hümn” (F. Pacius), „Tiliseb, tiliseb aisakell” (L. Wirkhaus); Lastelaulud: „Lapsed, tupp”, „Kevadel” (Juba linnukesed)	<u>Laulab peast kooliastme ühislaule:</u> „Eesti hümn” (F. Pacius), „Mu koduke” (A. Kiiss), „Tiliseb, tiliseb aisakell” (L. Wirkhaus); Lastelaulud: „Teele, tee, kurekesed”, „Kevadpidu” (Elagu kõik).	<u>Laulab peast kooliastme ühislaule:</u> „Eesti hümn” (F. Pacius), „Mu koduke” (A. Kiiss), „Tiliseb, tiliseb aisakell” (L. Wirkhaus); lastelaulud „Lapsed, tupp”, „Teele, tee, kurekesed”, „Kevadel” (Juba linnukesed ...), „Kevadpidu” (Elagu kõik).	<u>Laulab peast kooliastme ühislaule:</u> „Eesti hümn” (F. Pacius), „Kui Kungla rahvas” (K. A. Hermann), „Mu isamaa armas” (saksa rahvalaul), „Meil aiaäärne tänavas” (eesti rahvalaul), „Püha öö” (F. Gruber).
Pillimäng			

Tutvub keha-, rütmi- ja plaatpillide kasutamise võimalustega.	Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või ostinatodes.		
On omandanud rütmipillide –ja plaatpillide lihtsamad mänguvõtted.	Õpib tundma väikekandlel või plokkflöödil esmaseid mänguvõtteid.	On omandanud 6-keelse väikekandlel või plokkflöödil esmased mänguvõtted ning neid kasutab musitseerides.	Õpib tundma 6-keelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid. Kasutab lihtsas pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi
Muusikaline liikumine			
Tunnetab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu.	Tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu		
Tutvub eesti laulu- ja ringmängudega.	Tantsib eesti laulu- ja ringmänge.		
			On tutvunud liikumises meloodia, rütmi, tempo, dünaamika ning vormi kasutamisega.
Omalooming			
Kasutab muusikaliste tegevuste juures lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja kaaspillidel.	Loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel.		Loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või ostinatosid keha-, rütmi- ja plaatpillidel.
Kasutab lihtsates kaasmängudes etteantud astmemudeleid.	Kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid.		
Loob laulusõnu.	Loob lihtsamaid tekste: liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne.		Loob tekste: regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne.
Väljendab liikudes muusika meeleolu.	Kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks.		Õpib kasutama muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist.
Muusika kuulamine ja muusikalugu			
On tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega	On tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega (meloodia, rütm, tempo, dünaamika ja muusikapala ülesehitus)		

(tempo, dünaamika ja muusikapala karakter ehk üldmeeleolu).			
Eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat			Kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat.
Eristab kuuldeliselt 2- ja 3-osalist taktimõõtu muusikas.	Eristab kuuldeliselt 2-ja 3-osalist taktimõõtu muusikas ning kasutab oskussõnu nende kirjeldamiseks (marss, valss).	Eristab kuuldeliselt marssi, valssi ja polkat.	Kuulab vokaalmuusikat, tunneb ära hääleliike (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass) ja kooriliike (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor); teab Eesti laulupidude traditsiooni.
On tutvunud eesti rahvalaulu ja rahvapillidega (kannel, vilepill)	On tutvunud eesti rahvalaulu ja rahvapillidega (löötspill, torupill, sarvepill, vilepill).	On tutvunud eesti rahvalaulu ja rahvapillidega (kannel, Hiiu kannel, löötspill, torupill, sarvepill, vilepill).	Kuulab instrumentaalmuusikat ning tunneb ära pillirühmi (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid). Tunneb eesti rahvamuusikat: rahvalaulu, -pille, -tantse.
Kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara (piano, forte).	Kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara (piano, forte, fermaat).	Kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara (crescendo, diminuendo).	On tutvunud valikuliselt Soome ja Vene muusikatradsioonidega ja suhtub neisse lugupidavalt. Iseloomustab kuulatavat muusikapala. Teab muusikateoste autorikaitse vajalikkusest.
<i>Muusikaline kirjaoskus</i>			

Mõistab järgmiste helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes: TA, TI-TI, TA-A, TA-A-A, 1-löögiline paus.	Mõistab järgmiste helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes: TA, TI-TI, TA-A, TA-A-A, 1-löögiline paus, tervetaktipaus	Mõistab järgmiste helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes: ♪ ♪ ♫ ♬ ♩ ♪ ♫ ♬ ♩ -	Mõistab järgmiste helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes: TI-TI-RI, TI-RI-TI, TA-I-TI, kaheksandikpaus, tervetaktipaus.
Tutvub 2- ja 3-osalise taktimõõduga.	Mõistab 2- ja 3-osalise taktimõõdu tähendust.	Mõistab 2- ja 3-osalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides.	Mõistab taktimõõtude 2/4 ja 3/4 tähendust ja arvestab neid musitseerides.
Tajub ja laulab järgi astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides.	Tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides.	Tajub ja laulab astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides.	Kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid).
	Tutvub JO-võtme tähendusega.	Mõistab JO-võtme tähendust ning kasutab seda noodist lauldes.	On tutvunud viulivõtme ja absoluutsete helikõrguste g-G2 tähendusega.
Tutvub astmerea esimeste astmetega.	Õpib tundma uusi astmeid ning seob neid eelnevalt omandatud astmete – ja astmemudelitega.	Õpib lauludes tundma JO- ja RAastmerida.	Mõistab duur-, moll-helilaadi ja helistike C–a tähendust ning kasutab neid musitseerides.
Mõistab järgmiste oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: a) meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, kahekordne taktijoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, punkt noodivältuse pikendajana; b) koorijuht, koor, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja,	Mõistab järgmiste oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: a) meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, kahekordne taktijoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp, punkt noodivältuse pikendajana; b) koorijuht, koor, ansambel, solist,	Mõistab järgmiste oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: a) meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, kahekordne taktijoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp, punkt noodivältuse pikendajana; b) koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul,	Mõistab järgmiste oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas: a) eeltakt, viulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk põhiheli, paralleelhelistikud; b) vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpret, improvisatsioon; c) tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran,

<p>sõnade autor;</p> <p>c) muusikapala, salm, refrään, marss, polka, valss, ostinato, kaasmäng, eelmäng, vahemäng;</p> <p>d) rütm, meloodia, tempo, vaikselt, valjult, piano, forte.</p>	<p>eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor;</p> <p>c) muusikapala, salm, refrään, kaanon, marss, polka, valss, ostinato, kaasmäng, eelmäng, vahemäng;</p> <p>d) rütm, meloodia, tempo), vaikselt, valjult, piano, forte, fermaat;</p> <p>e) laulurepertuaariga tutvustatakse märke latern</p>	<p>rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor;</p> <p>c) muusikapala, salm, refrään, kaanon, marss, polka, valss, ostinato, kaasmäng, eelmäng, vahemäng;</p> <p>d) rütm, meloodia, tempo, kõlavärv (tämber), vaikselt, valjult, piano, forte, fermaat;</p> <p>e) laulurepertuaariga tutvustatakse märke latern, segno, volt</p>	<p>alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, eesti rahvapillid);</p> <p>d) tempo, ritenuto, accelerando, dünaamika, piano, forte, mezzopiano, mezzoforte, pianissimo, fortissimo, crescendo, diminuendo</p>
<p>Kirjeldab kogetud muusikaelamus</p>	<p>Kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust.</p>	<p>Kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust muusikalist oskussõnavara kasutades..</p>	<p>Arutleb muusikaelamuste üle suuliselt, kasutades muusikalist oskussõnavara</p>

Kunstiainete lõimumine

Nüüdisaegsele kultuurile on olemuslik interdistsiplinaarsus. Kunstid on tihedalt seotud kõigi inimtegevuse valdkondade ning oma ajastu mõtteviisidega. Inimeseks olemine, sotsiaalsed suhted ja maailm on oma erinevates avaldumisvormides kunstide aines, seega teiste ainevaldkondadega suhestumine on kunstide loomulik osa. Läbivateks teemadeks on riiklikust õppekavast tulenevad üldised teemad „Väärtused ja kõlblus“, „Kultuuriline identiteet“, „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine“, „Tehnoloogia ja innovatsioon“, „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus“, „Tervis ja ohutus“ ja „Teabekeskond“. Konkreetsemalt lähtutakse aga Varbola Lasteaed – Algkooli õppeaasta plaanist, mis seovad erinevad ained temaatiliselt tervikuks. Plaan koostatakse enne õppeaasta algust lähtudes rahvakalendri tähtpäevadest ja muudest tähelepanu vajavatest teemadest.

7. KEHALISE KASVATUSE AINEKAVA

Täiendatud kooli õppenõukogu protokoll nr 1-5/4 2018 otsusega ja kinnitatud direktori käskkirjaga 1-2/10 2018

Aine üldkirjeldus

Kehalises kasvatuses lähtutakse vajadusest toetada õpilase kujunemist hea tervise ja töövõimega isiksuseks. Kehalise kasvatus tundides omandatud teadmised, oskused ja kogemused soodustavad õpilase mitmekülgset arengut ning võimaldavad tal leida endale jõukohase, turvalise ja tervisliku liikumisharrastuse.

Kehalises kasvatuses juhitakse õpilast oma kehalise vormisoleku taset jälgima ning seda regulaarselt harjutades ning uusi (sh iseseisvalt omandatud) teadmisi ja oskusi hankides edendama. Keskkonda hoidev, kaaslast austav, koostööd ning ausa mängu põhimõtteid väärtustav liikumine ja sportimine toetavad õpilase sotsiaalset ning kõlblist arengut.

Põhikooli kehalise kasvatuses taotletakse, et õpilane:

- 1) soovib olla terve ja rühikas;
- 2) mõistab kehalise aktiivsuse tähtsust oma tervisele ja töövõimele ning regulaarse liikumisharrastuse vajalikkust;
- 3) tunneb liikumisest/sportimisest rõõmu ning on valmis uusi liikumisoskusi õppima ja liikumist iseseisvalt harrastama;
- 4) omandab põhikooli ainekavasse kuuluvate spordialade ja liikumisviiside tehnika;
- 5) täidab liikudes/sportides ohutus- ja hügieeninõudeid;
- 6) jälgib oma kehalist vormisolekut; teab, kuidas parandada töövõimet regulaarse treeninguga;
- 7) õpib kaaslastega koostööd tegema, kokku lepitud reegleid/võistlusmäärusi järgima ja ausa mängu olemust mõistma; tunneb huvi Eestis ning maailmas toimuvate spordi- ja liikumisürituste vastu.

Tundide arv nädalas

Klass	kokku	1.klass	2.klass	3.klass	4.klass
Nädala-tundide					
Kehaline kasvatus	9	3	3	3	3

I ja II KOOLIASTME KEHALISE KASVATUSE ÕPITULEMUSED JA ÕPPESISU

7.1 Kehaline kasvatus 1 klass

Õpitulemused	Õppesisu ja -tegevus
Teadmised spordist ja Liikumisest (8 tundi) <ul style="list-style-type: none">• Liikumise ja sportimise tähtsus inimese tervisele.• Liikumine/sportimine üksi ja koos kaaslastega, oma kaaslaste soorituse kirjeldamine ning hinnanguandmine.	Teadmised spordist ja liikumisest Liikumissoovitused I kooliastme õpilasele. Ohutu liikumine ja liiklemine. Hügieen.

<ul style="list-style-type: none"> • Ohutu liikumise/liiklemise juhised õpilasele, käitumisreeglid kehalisekasvatuse tunnis; ohutu ja kaaslaste arvestav käitumine erinevate harjutuste ja liikumisviisidega tegeldes; ohutu liiklemine sportimispaikadesse ja kooliteel. • Hügieenireglid kehalisi harjutusi tehes. • Teadmised ilmastikule ja spordialale vastavast riietumisest. • Pesemise vajalikkus kehaliste harjutuste tegemise järel. • Elementaarsed teadmised spordialadest, Eesti sportlastest ning Eestis toimuvatest spordivõistlustest ja tantsuüritustest 	<p>Eesti sportlased ja spordialad</p>
<p>Võimlemine (8 tundi) Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab liikuda, kasutades rivisammu (P) ja võimlejasammu (T); • sooritab põhivõimlemise harjutuste kombinatsiooni (16 takti) muusika või saatelugemise saatel; • hüpleb hübitsat tiirutades ette (30 sekundit järjest) • sooritab tireli ette, turiseisu ja kaldpinnalt tireli taha; 	<p>Võimlemine Rivi- ja korraharjutused: tervitamine, rivistumine viirgu ja kolonni. Kujundliikumised. Pööre paigal hüppega.</p> <p>Kõnni-, jooksu- ja hüplemisharjutused: päkkõnd, kõnd kandadel, liikumine juurdevõtusammuga kõrvale. Üldkoormavad hüplemisharjutused. Harki- ja käärihüplemine.</p> <p>Üldarendavad võimlemisharjutused: vahendita ja vahenditega saatelugemise ning muusika saatel. Matkimisharjutused.</p> <p>Rakendusvõimlemine: ronimine varbseinal, kaldpingil, üle takistuste ja takistuste alt.</p> <p>Akrobaatilised harjutused: veered kääras ja sirutatult, juurdeviivad harjutused turiseisuks ja tireliks, tirel ette ja veere taha turiseisu.</p> <p>Tasakaaluharjutused: liikumine joonel ja pingil kasutades erinevaid kõnni- ja jooksumme, tasakaalu arendavad liikumismängud.</p> <p>Ettevalmistavad harjutused toenghüppeks: sirutushüpe.</p>
<p>Jooks, hüpped, visked (15 tundi) Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jookseb kiirjooksu püstistardist stardikäsklustega 	<p>Jooks, hüpped, visked Jooks. Jooksuasend, jooksu alustamine ja lõpetamine. Jooks erinevatest lähteasenditest, mitmesugused jooksharjutused. Püstistart</p>

<ul style="list-style-type: none"> • läbib joostes võimetekohase tempoga 1 km distantsi • sooritab õige teatevahetuse teatevõistlustes ja pendelteatejooksus; • sooritab palliviske paigalt ja kolmesammulise hooga; • sooritab hoojooksult kaugushüppe paku tabamiseta. 	<p>koos stardikäsklustega. Teatevahetuse õppimine lihtsates teatevõistlustes.</p> <p>Hüpped. Takistustest ülehüpped. Hüpped paigalt ja hoojooksult vetruva maandumisega.</p> <p>Visked. Palli hoie. Täpsusvisked ülalt (tennis) palliga. Pallivise paigalt.</p>
<p>Liikumismängud (17 tundi)</p> <p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sooritab harjutusi erinevaid palle põrgatades, vedades, söötes, visates ja püüdes ning mängib nendega erinevaid mänge • mängib rahvastepalli, jalgpalli, pesapalli, korvpalli lihtsustatud reeglite järgi. On kaasmängijatega sõbralik ning austab kohtuniku otsust. 	<p>Liikumismängud</p> <p>Jooksu- ja hüppemängud. Liikumismängud ja teatevõistlused erinevate vahenditega.</p> <p>Liikumine pallita: jooksud, pidurdused, suunamuutused.</p> <p>Põrgatamisharjutused tennis-, käsi- ja minikorvpalliga. Liikumismängud väljas/maastikul.</p>
<p>Talialad (vastavalt õppenõukogu otsusele iga õppeaasta kohta suusatamine ja/või uisutamine)</p> <p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • suusatab paaristõukelise sammuta sõiduviisiga ja vahelduvtõukelise kahesammulise sõiduviisiga • laskub mäest põhiasendis; • suusatab jõukohases tempos • libiseb jalgade tõukega paralleelsetel uiskudel • uisutab järjest 4 minutit • oskab sõitu alustada ja lõpetada 	<p>Talialad</p> <p>Suusatamine</p> <p>Suuskade kinnitamine, pakkimine ja kandmine, allapanek. Suuskade transport. Õige kepihoie, suusarivi. Kukkumine ja tõusmine paigal ning liikudes, tasakaaluharjutused suuskadel. Lehvikpööre e. astepööre eest. Astesamm, libisamm. Trepptõus. Laskumine laugelt nõlvalt põhiasendis.</p> <p>Uisutamine</p> <p>Uiskude kandmine. Uisurivi. Kõnd ja libisemine uiskudel; uisutaja kehaasend.</p>
<p>Tantsuline liikumine (10 tundi)</p> <p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mängib/tantsib lihtsamaid eesti tantsu- ja laulumänge • hoiab õiget rühti, tema kõnnak on korrektne; • teab tantsuelemente; • oskab luua erinevaid harjutuste kobinatsioone; • oskab moodustada õpitud elemntidest tantsukava 	<p>Tantsuline liikumine</p> <p>Rütmi plaksutamine ja jalgade rõhklöögid. Liikumised mõttekujundeid ja kujutlusvõimet kasutades. Spontaansust ja liikumisrõõmu arendavad mängud. Liikumine sõõris ja paarilisega kõrvuti ringjoonel. Kõnni-, külg-, hüpak-, galopp ja lõppsamm. Eesti traditsioonilised laulumängud paarilise valimisega. Lihtsad 2-osalised tantsud.</p>
<p>Ujumine (12 tundi)</p> <p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • suudab sukelduda õlgadesügavuses vees, hingata vette välja; 	<p>Ujumine</p> <p>Veega kohanemine, mängud vees, vette väljahingamine, sukeldumine õlgade sügavuses vees, hüpped äärelt vette, ujuvuse</p>

<ul style="list-style-type: none"> • hüppab jalad eest äärelt vette; • sooritab harjutusi õlgade sügavuses vees; • lebab vees rinnuli ja selili; • teab ohte erinevates ujumiskohtades; • teab ja täidab ohutusnõudeid ujulas; täidab hügieeninõudeid ujulas. 	harjutused. Ohutusnõuded ujulas. Hügieeni ujulas.
--	---

7.2 Kehaline kasvatus 2 klass

Õpitulemused	Õppesisu ja -tegevus
<p>Teadmised spordist ja Liikumisest (6 tundi)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liikumise ja sportimise tähtsus inimese tervisele. Liikumissoovitused 2. klassi õpilasele. • Liikumine/sportimine üksi ja koos kaaslastega, oma kaaslaste soorituse kirjeldamine ning hinnanguandmine • Ohutu liikumise/liiklemise juhised õpilasele, käitumisreeglid kehalise kasvatus tunnis; ohutu ja kaaslaste arvestav käitumine erinevate harjutuste ja liikumisviisidega tegeldes; ohutu liiklemine sportimispaikadesse ja kooliteel. • Hügieenireeglid kehalisi harjutusi tehes. • Teadmised ilmastikule ja spordialale vastavast riietumisest. • Pesemise vajalikkus kehaliste harjutuste tegemise järel. • Elementaarsed teadmised spordialadest, Eesti sportlastest ning Eestis toimuvates spordivõistlustest ja tantsuüritustest. 	<p>Teadmised spordist ja liikumisest</p> <p>Liikumissoovitused.</p> <p>Ohutu liikumine ja liiklemine.</p> <p>Hügieen.</p> <p>Eesti sportlased ja spordialad</p>
<p>Võimlemine (27 tundi) Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab liikuda, kasutades rivisammu (P) ja võimlejasammu (T); • sooritab põhivõimlemise harjutuste kombinatsiooni (16 takti) muusika või saatelugemise saatel; • hüpleb hübitsat tiirutades ette (30 sekundit järjest) • sooritab tireli ette, turiseisu ja kaldpinnalt tireli taha; 	<p>Võimlemine</p> <p>Rivi- ja korraharjutused: loendamine, harvenemine ja koondumine. Hüppega pöörded paigal. Kujundliikumine.</p> <p>Kõnniharjutused: rivisamm (P) ja võimlejasamm (T)</p> <p>Põhivõimlemine ja üldarendavad harjutused: Üldarendavad võimlemisharjutused käte, kere ja jalgade põhiasenditega, harjutused vahendita ja</p>

	<p>vahenditega saatelugemise ning muusika saatel. Lühike põhivõimlemise kombinatsioon</p> <p>Hüplemisharjutused: hüplemine hüpitsa tiirutamisega ette. Koordinatsiooniharjutused.</p> <p>Rakendusvõimlemine: rippseis ja ripped; ronimine varbseinal, üle takistuste ja takistuste alt.</p> <p>Akrobaatika: veered kägaras ja sirutatult, juurdeviivad harjutused turiseisuks ja tireliks, tirel ette ja veere taha turiseisu, turiseis, toengkägarast sirutushüpe maandumisasendi fikseerimisega.</p> <p>Ettevalmistavad harjutused toenghüppeks: mahahüpe kõrgemalt tasapinnalt maandumisasendi fikseerimisega, harjutused äratõuke õppimiseks hoolaualt.</p>
<p>Jooks, hüpped, visked (24 tundi) Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jookseb kiirjooksu püstistardist stardikäsklustega • läbib joostes võimetekohase tempoga 1 km distantsi • sooritab õige teatevahetuse teatevõistlustes ja pendelteatejooksus; • sooritab palliviske paigalt ja kolmesammulise hooga; • sooritab hoojooksult kaugushüppe paku tabamiseta. 	<p>Jooks, hüpped, visked Jooks. Jooksuasend, jooksuliigutused, jooks erinevas tempos. Võimetekohase jooksutempo valimine. Pendelteatejooks teatepulgaga.</p> <p>Hüpped. Paigalt kaugushüpe, maandumine kaugushüppes. Hüpped hoojooksult, et omandada jooksu ja hüppe ühendamise oskus. Madalatest takistustest ülehüpped parema ja vasaku jalaga.</p> <p>Visked. Tennisepallivise ülalt täpsusele ja kaugusele. Pallivise paigalt.</p>
<p>Liikumismängud (21 tundi) Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sooritab harjutusi erinevaid palle põrgatades, vedades, söötes, visates ja püüdes ning mängib nendega erinevaid mänge • mängib rahvastepalli, jalgpalli, pesapalli, korvpalli lihtsustatud reeglite järgi, on kaasmängijatega sõbralik ning austab kohtuniku otsust. 	<p>Liikumismängud</p> <p>Jooksu- ja hüppe- ja viskemängud.</p> <p>Pallikäsitsemisharjutused, viskamine ja püüdmine.</p> <p>Sportmänge ettevalmistavad liikumismängud ja teatevõistlused pallidega.</p> <p>Rahvastepall.</p> <p>Maastikumängud.</p>
<p>Talialad (vastavalt õppenõukogu otsusele iga õppeaasta kohta suusatamine ja/või uisutamise) (12 tundi)</p>	<p>Talialad Suusatamine Lehvikpööre tagant. Tasakaalu- ja</p>

<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • suusatab paaristõukelise sammuta sõiduviisiga ja vahelduvtõukelise kahesammulise sõiduviisiga • laskub mäest põhiasendis; • suusatab jõukohases tempos • libiseb jalgade tõukega paralleelsetel uiskudel • uisutab järjest 4 minutit • oskab sõitu alustada ja lõpetada 	<p>osavusharjutused suuskadel. Kukkumine ja tõusmine paigal ning liikudes. Libisamm. Vahelduvtõukeline kahesammuline sõiduviis. Paaristõukeline sammuta sõiduviis laugel nõlval. Käärtõus. Laskumine kõrgasendis.</p> <p>Uisutamine Käte ja jalgade tõuge ja libisemisel. Jalgade tõuge ja libisemine paralleelsetel uiskudel. Sõidu alustamine ja lõpetamine (pidurdamine). Sahkpidurdus.</p>
<p>Tantsuline liikumine (15 tundi) Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mängib/tantsib lihtsamaid eesti tantsu- ja laulumänge • hoiab õiget rühti, tema kõnnak on korrektne; • teab tantsuelemente; • oskab luua erinevaid harjutuste kombinatsioone; • oskab moodustada õpitud elemntidest tantsukava 	<p>Tantsuline liikumine Liikumine ja koordineerimine sõna, rütmi, kehapilli või muusikaga. Tantsukujundid rühmas ja liikumine nendes. Erinevad liikumised rütmi või muusika iseloomu vaheldumisel. Suld- ja valsivõtte; käärhüpped, galopp- ja vahetussamm. Laulumängud erinevates joonistes. 2-3 kombinatsioonilised lihtsamad paaritantsud.</p>
<p>Ujumine (12 tundi) Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • suudab rinnuli ja selili asendis ujudes liikuda; • abivahendiga 25m läbi ujuda; • oskab kutsuda kaaslasele abi; • täidab ohutusnõudeid ujulas; • täidab hügieeninõudeid ujulas. 	<p>Ujumine Ujuvusharjutused. Vette väljahingamine. Libisemine rinnuli ja selili. Jalgade ja käte töö.</p>

7.3 Kehaline kasvatus 3 klass

Õpitulemused	Õppesisu ja -tegevus
<p>Võimlemine (17 tundi) Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab liikuda, kasutades rivisammu (P) ja võimlejasammu (T); • sooritab põhivõimlemise harjutuste kombinatsiooni (16 takti) muusika või saatelugemise saatel; • hüpleb hüpitsat tiirutades ette (30 sekundit järjest) • sooritab tireli ette, turiseisu ja kaldpinnalt tireli taha; 	<p>Võimlemine Rivi- ja korraharjutused: pöörded paigal; kujundliikumised.</p> <p>Kõnniharjutused: rivisamm (P) ja võimlejasamm (T)</p> <p>Üldkoormavad ja koordineerimise arendavad hüplemisharjutused: hüplemine hüpitsa tiirutamisega ette jalalt jalale, koordineerimisharjutused.</p>

	<p>Põhivõimlemine ja üldarendavad võimlemisharjutused: üldarendavad võimlemisharjutused käte, kere ja jalgade põhiasenditega, harjutused vahendita ja vahenditega. Põhivõimlemise kombinatsioon saatelugemise või muusika saatel.</p> <p>Rakendusvõimlemine: ronimine varbseinal, kaldpingil, üle takistuste ja takistuste alt, rippseis, ripped ja toengud.</p> <p>Akrobaatilised harjutused: veered kääras ja sirutatult, juurdeviivad harjutused turiseisuks ja tireliks, tirel ette, kaldpinnalt tirel taha, veere taha turiseisu, kaarsild, toengkägarast ülesirutushüpe maandumisasendi fikseerimisega.</p> <p>Tasakaaluharjutused: liikumine joonel, pingil ja poomil, kasutades erinevaid kõnni- ja jooksusamme, päkkkõnd ja pöörded päkkadel, võimlemispingil kõnd kiiruse muutmise, takistuste ületamise ja peatumisega, tasakaalu arendavad mängud.</p> <p>Ettevalmistavad harjutused toenghüppeks: sirutusmahahüpe kõrgemalt tasapinnalt maandumisasendi fikseerimisega, harjutused äratõuke õppimiseks hoolaualt.</p>
<p>Jooks, hüpped, visked (20 tundi) Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jookseb kiirjooksu püstistardist stardikäsklustega • läbib joostes võimetekohase tempoga 1 km distantsti • sooritab õige teatevahetuse teatevõistlustes ja pendelteatejooksus; • sooritab palliviske paigalt ja kahesammulise hooga; • sooritab hoojooksult kaugushüppe paku tabamiseta. 	<p>Jooks, hüpped, visked Jooks. Jooksuasendeid ja liigutusi korrigeerivad harjutused. Kiirendusjooks. Jooksu alustamine ja lõpetamine. Püstilähe. Kiirjooks. Kestvusjooks. Pendelteatejooks.</p> <p>Hüpped. Kaugushüpe hoojooksuga paku tabamiseta. Madalatest takistustest ülehüpped parema ja vasaku jalaga. Kõrgushüpe otsehoolt.</p> <p>Visked. Viskepalli hoie, viskeliigutus. Pallivise kahesammulise hooga.</p>
<p>Liikumismängud (17 tundi) Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sooritab harjutusi erinevaid palle põrgatades, vedades, söötes, visates ja püüdes ning mängib nendega erinevaid mänge. • mängib rahvastepalli lihtsustatud reeglite järgi, on kaasmängijatega sõbralik ning austab kohtuniku otsust. 	<p>Liikumismängud</p> <p>Jooksu- ja hüppemängud. Mängud (jõukohaste vahendite) viskamise, heitmise ja püüdmisega. Palli käsitlemiselharjutused, põrgatamine, vedamine, heitmine, viskamine, söötmine ja püüdmine. Sportmänge (korv-, käsi-, võrk-, jalgpall ja saalihoki) ettevalmistavad liikumismängud, teatevõistlused pallidega. Rahvastepallimäng reeglite järgi. Maastikumängud.</p>

<p>Talialad (vastavalt õppenõukogu otsusele iga õppeaasta kohta suusatamine ja/või uisutamine) (14 tundi)</p> <p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • suusatab paaristõukelise sammuta sõiduviisiga ja vahelduvtõukelise kahesammulise sõiduviisiga • laskub mäest põhiasendis; • läbib järjest suusatades 3 km distantsti • libiseb jalgade tõukega paralleelsetel uiskudel • uisutab järjest 4 minutit • oskab sõitu alustada ja lõpetada 	<p>Talialad</p> <p>Suusatamine Tasakaalu- ja osavusharjutused suuskadel. Vahelduvtõukeline kahesammuline sõiduviis. Paaristõukeline sammuta sõiduviis. Laskumine põhiasendis. Sahkpidurdus. Mängud suuskadel.</p> <p>Uisutamine Sõidutehnika: Käte ja jalgade töö uisutamisel. Sõidu alustamine ja pidurdamine. Mängud jääl.</p>
<p>Tantsuline liikumine (12 tundi)</p> <p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mängib/tantsib õpitud eesti laulumänge ja tantse; • liigub vastavalt muusikale, rütmile, helile. 	<p>Tantsuline liikumine</p> <p>Mitmest (4-st) osast koosnevad rütmikombinatsioonid; liikumise alustamine ja lõpetamine muusikat (rütm) järgides. Suunajalg, suuna muutmine 8-taktilist muusikalist pikkust arvestades. Asendid paarilise suhtes (ringjoonel ja kodarjoonel rinnati) Polkasamm rinnati ja seljati. Korduvtuurilised Eesti trahavatantsud ja keerukamad laulumängud. Lastetantsud.</p>
<p>Ujumine (12 tundi)</p> <p>Õpilane peab :</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskama hüpata sügavasse vette; • ujuda 200 m rinnuli sendis; • sukelduda ja tuua käega põhjast ese; • puhata paigal asendis vahetades 3 minutit; • ujuda 200 m selili asendis; • hindab adekvaatselt oma võimeid vees ja rakendab eakohaseid veeohutuslaseid oskusi. 	<p>Ujumine.</p> <p>Libisemine veepinna all. Hüpped vette. Stardihüpe. Keha orientatsioon: suuna muutus, rullumine. Sügavas vees vertikaalasendis püsimine. Selili ja rinnuli krooli tehnika.</p>

7.4 Kehaline kasvatus 4 klass

Õpitulemused	Õppesisu ja -tegevus
<p>Võimlemine (15 tundi)</p> <p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sooritab põhivõimlemise harjutuskombinatsiooni (32 takti) saatelugemise või muusika saatel; • hüpleb hüpitsat ette tiirutades paigal ja liikudes; • sooritab iluvõimlemise elemente hüpitsaga 	<p>Rivikorra harjutused. Ümberrivistumine, viirus ja kolonnis; pöörded sammlikumiselt;</p> <p>Kõnni-, jooksu- ja hüplemisharjutused. Harjutuskombinatsioonid. Hüplemisharjutused hüpitsa ja hoonõoriga; Harki- ja käarihüplemine, hüplemine hüpitsa tiirutamisega ette jalalt jalale,</p>

<p>(T);</p> <ul style="list-style-type: none"> • sooritab harjutuskombinatsiooni akrobaatikas ja rööbaspuudel; • sooritab harjutuskombinatsiooni madalal poomil (T) ja kangil (P); • sooritab õpitud toenghüppe (hark- või kägarhüpe). 	<p>koordinatsiooniharjutused.</p> <p>Kõnniharjutused. Päkkkõnd, kõnd kandadel, liikumine juurdevõtusammuga kõrvale, rivisamm (P) ja võimlejasamm (T).</p> <p>Jooksuharjutused Jooks. Jooksuasend, jooksuliigutused, jooksu alustamine ja lõpetamine, jooks erinevatest lähteasenditest, mitmesugused jooksuharjutused, jooks erinevas tempos.</p> <p>Põhivõimlemine ja üldarendavad võimlemisharjutused saatelugemise ja/või muusika saatel.</p> <p>Harjutused vahendita ja vahendiga: käte ja jalgade hoid, lödvestamised, vetrumised; võimlemisharjutused käte, kere ja jalgade põhiasenditega, harjutused vahendita ja vahenditega saatelugemise ning muusika saatel.</p> <p>Rühiharjutused. Kehatüve lihaseid treenivad ja sirutusoskust kujundavad harjutused;</p> <p>Iluvõimlemine (T) hüpitsa hoid, ringid, kaheksad, tiirutamised; erinevad hüpped; lihtsad visked ja püüded;</p> <p>Rakendus- ja riistvõimlemine. Kahe- ja kolmevõtteline ronimine; käte erinevad haarded ja hoided; upp-, tiri- ja kinnerripe; hooglemine rippes; ees- ja tagatoengust hooga mahahüpped; hooglemine rööbaspuudel toengus ja küünarvarstoengus; kangil jala ülehoog käärtõngusse ja tagasi ning tireltõus ühe jala hoo ja teise tõukega (P);</p> <p>Akrobaatika. Erinevad tirelid; tiritamm (p, ja selle õppimiseks juurdeviivad harjutused; painduvust arendavad harjutused ja kaarsild (T) ratas kõrvale; kätelseis abistamisega; Veered kägaras ja sirutatult, juurdeviivad harjutused turiseisuks ja tireliks, trel ette, kaldpinnalt trel taha, veere taha turiseisu, kaarsild, toengkägarast ülesirutushüpe maandumisasendi fikseerimisega.</p> <p>Tasakaaluharjutused. Erinevad kõnni- ja hüplemisharjutused; pöörded ja mahahüpped, Liikumine joonel, pingil ja poomil, kasutades erinevaid kõnni- ja jooksusamme, päkkkõnd ja pöörded päkkadel, võimlemispingil kõnd kiiruse muutmise, takistuste ületamise ja peatumistega, tasakaalu arendavad liikumismängud.</p> <p>Toenghüpe. Hoojooksult hüpe hoolauale, äratõuge ja toengkägar (kitsel, hobusel)</p>
---	---

	<p>ülesirutus-mahahüpe maandumisasendi fikseerimisega; hark- või kägarhüpe.</p>
<p>Kergejõustik (30 tundi)</p> <ul style="list-style-type: none"> • sooritab madallähte stardikäsklustega ja õige teatevahetuse ringteatejooksus; • sooritab kaugushüppe paku tabamisega ja üleastumistehnikas kõrgushüppe; • sooritab hoojooksult palliviske; • jookseb kiirjooksu stardikäsklustega; • jookseb järjest 9 minutit. 	<p>Jooks. Kiirendusjooks, kestvaajajooks, võimetekohase jooksutempo valimine. Püstistart koos stardikäsklustega. Teatevahetuse õppimine lihtsates teatevõistlustes, pendelteatejooks teatepulgaga.</p> <p>Hüpped. Paigalt kaugushüpe, maandumine kaugushüppes. Hüpped hoojooksult, et omandada jooksu ja hüppe ühendamise oskus. Kaugushüpe hoojooksult paku tabamisega. Madalatest takistustest ülehüpped parema ja vasaku jalaga. Kõrgushüpe otsehoolt.</p> <p>Visked. Viskepalli hoie. Tennispallivise ülalt täpsusele ja kaugusele. Pallivise paigalt ja kolme sammu hooga. Pallikäsitsemise harjutused: põrgatamine parema ja vasaku käega, vedamine, viskamine, söötmine ja püüdmine, liikuva märklaua tabamine väikese palliga.</p>
<p>Liikumine ja sportmängud (28 tundi)</p> <ul style="list-style-type: none"> • sooritab sportmänge ettevalmistavaid liikumismänge ja teatevõistlusi palliga; • mängib reeglite järgi rahvastepalli ning aktsepteerib kohtuniku otsuseid. 	<p>Jooksu- ja hüppemängud. Mängud (jõukohaste vahendite) viskamise, heitmise ja tõukamisega. Liikumismängud väljas/maastikul.</p> <p>Sportmänge ettevalmistavad liikumismängud ja teatevõistlused palliga. Rahvastepall. Liikumine (jooksud, pidurdused, suunamuutused) pallita ja palliga.</p>
<p>Talialad: (9/12 tundi)</p> <ul style="list-style-type: none"> • suusatab paaristõukelise ühesammulise sõiduviisiga, vahelduvtõukelise kahesammulise sõiduviisiga ja paaristõukelise kahesammulise uisusamm-sõiduviisiga; • sooritab laskumise põhi- ja puhkeasendis; • sooritab uisusamm- ja poolsahkpöörde; • sooritab teatevahetuse teatesuusatamises; • läbib järjest suusatades 3 km (T) / 5 km (P) distantsi. 	<p>Suusatamine. Suuskade kinnitamine, pakkimine ja kandmine. Õige kepihoie, suusarivi. Kukkumine ja tõusmine paigal ning liikudes, tasakaalu-harjutused suuskadel. Trepptõus, käärtõus. Sahkpidurdus. Laskumine põhiasendis. Paaristõukeline sammuta ja vahelduvtõukeline kahesammuline sõiduviis.</p>
<p>Ujumine Õpilane ujub vabalt valitud stiilis 25 meetrit.</p>	<p>Ujumine. Ohutusnõuded ja kord basseinides ning ujumisaikades; ujumise hügieeninõuded. Veega kohanemise harjutused. Rinnuli- ja seliliujumine.</p>
<p>Orienteerumine (2 tundi)</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab orienteeruda kaardi järgi ja kasutada kompassi; • teab põhileppemärke (10-15); • orienteerub etteantud või enda joonistatud 	<p>Orienteerumine Maastikuobjektid, leppemärgid, kaardi mõõtkava, reljeefivormid (lõikejoonte vahe), kauguste määramine. Liikumine joonorientiiride järgi.</p>

plaani ning silmapaistvate loodus- või tehisobjektide järgi etteantud piirkonnas; <ul style="list-style-type: none"> • arvestab liikumistempot valides erinevaid pinnasetüüpe, reljeefivorme ja takistusi; • oskab mängida orienteerumismänge plaaniga, kaardiga ja kaardita. 	Kaardi ja maastiku võrdlemine. Asukoha määramine. Kompassi tutvustamine. Suunaharjutused kompassiga seistes ja liikudes. Õpperaja läbimine kaarti ja kompassi kasutades. Orienteerumismängud.
Tantsuline liikumine (23 tundi) Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • tantsib õpitud paaris- ja rühmatantse, sh Eesti ja teiste rahvaste tantse; • kasutab eneseväljendamiseks 	Tantsuline liikumine Eesti rahva- ja seltskonnatantsud paaris ning paarilise vahetusega. Eakohased tantsuvõtted ja -sammud; 4-8-taktilised liikumis- ja tantsukombinatsioonid; ruumitaju ülesanded, põimumine liikudes, pöörded ja pöörlemine. Kujutluspiltidel baseeruv liikumine üksi, paaris ja grupis. Tantsuürituste külastamine ja arutelu.

Lõimumine

Eesti keel ja kirjandus: spordi- ja liikumislaste oskussõnade ja terminite kinnistamine tegevuse kaudu ning esmane eneseväljendusoskus.

Võõrkeel: spordialades/liikumisviisides kasutatud lihtsamate võõrsõnade tähenduse selgitamine, kasutamine praktilises tegevuses.

Kunstiained: rütmi, muusika ja liikumise seostamine; loominguline eneseväljendus isikupäraselt liikudes; ilu märkamine liikumises ja enda ümber looduses.

Loodusained: loodusõpetuses omandatud teadmiste praktiline rakendamine; aastaajad; loodusobjektid, nende vaatlemine; keskkonna hoidmine ja väärtustamine; turvaline liikumine looduses, koos tegutsemine, arutlemine; hügieen, karastamine, tervislik toitumine; keha tunnetus liikumise alustamiseks ja peatamiseks; kauguste määramine; kiiruse hindamine.

Sotsiaalsained: tervislikuks eluviisiks vajalike teadmiste, oskuste ja hoiakute kujundamine on seotud inimeseõpetusega; kaaslastega arvestamine ja koostöö ning kokkulepetest/reeglitest kinnipidamine.

Matemaatika: loendamine, liigitamine, võrdlemine; geomeetriselised kujundid; mõõtühikud (aeg, pikkus); arvutamine, tulemuste võrdlemine.

Hindamine

Õpitulemusi hinnates lähtutakse põhikooli riikliku õppekava üldosa ning teiste hindamist reguleerivate õigusaktide käsitlusest. Hinnatakse õpilase teadmisi ja oskusi, aktiivsust ja kaasatõotamist tunnis, tegevuse/harjutuse omandamiseks tehtud pingutust ning püüdlikkust kirjalike ja/või praktiliste tööde ning tegevuste alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust ainekava eesmärkidele ning õpitulemustele. Õpitulemusi hinnatakse sõnaliste hinnangute ja numbriliste hinnetega. Õpitulemuste kontrollimise vormid peavad olema mitmekesised ja vastavuses õpitulemustega. Õpilane peab teadma, mida ja millal hinnatakse, milliseid hindamisvahendeid kasutatakse ning millised on hindamise kriteeriumid. Kirjalikke

ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õigekirjavead, mida hindamisel ei arvestata.

Tervisest tingitud erivajadustega õpilasi hinnates arvestatakse nende osavõttu kehalise kasvatus tundidest. Hinnatakse õpilase teadmisi spordist, liikumisest ja kehaliste harjutuste tegemisest. Praktilisi oskusi hinnates lähtutakse õpilase tervislikust seisundist - õpilane sooritab hindeharjutusena kontrollharjutuste lihtsustatud variante või oma raviarsti määratud harjutusi. Juhul kui õpilase tervislik seisund ei võimalda kehalise kasvatus ainekava täita, koostatakse talle individuaalne õppekava, milles fikseeritakse kehalise kasvatus õppe eesmärk, õppesisu, õpitulemused ning nende hindamise vormid.

I kooliastmes hinnatakse õpilase tegevust tundides (aktiivsus, kaasatõõtamine, püüdlikkus, reeglite, hügieeni- ja ohutusnõuete järgimine jms, . Õpitulemustena esitatud liigutusoskusi hinnates arvestatakse nii saavutatud taset kui ka õpilase poolt tegevuse/harjutuse omandamiseks tehtud tööd. Sõnaline hinnang antakse ka õpilase tunnivalisele kehalisele aktiivsusele ning oma klassi ja/või kooli esindamist spordivõistlustel, tantsuüritustel jm.

8. TÖÖÕPETUSE JA TEHNOLOOGIA AINEKAVA

Aine üldkirjeldus

Ainevaldkonna õppeained on tööõpetus ja tehnoloogiaõpetus.

Töö- ja tehnoloogia õpetusega taotletakse, et õpilased tunneksid rõõmu töö tegemisest. Tööõpetuse vahendusel õpitakse lihtsate praktiliste ülesannete ja tööde tegemisel esemeid kavandama ja valmistama, kasutades selleks mitmesuguseid materjale ja töötlemise viise. Õppeaines lõimitakse tundides tehtavat igapäevaeluga. Lisaks taotletakse, et õpilane hooliks oma kodukoha ja Eesti kultuuri- traditsioonidest. Rõhuasetus on õpilase loovusel ja töörõõmul. Tööülesannete valikul lähtutakse eesmärgist arendada laste vaimseid ja füüsilisi võimeid: mootorikat, tähelepanu, silmamõõtu, ruumitaju, kujutlusvõimet jne.

Varbola Lasteaed – Algkooli tööõpetus sisaldab ka käsitöö, kodunduse ja tehnoloogiaõpetuse algtõdesid. Tehnoloogia valdkonna õppeained on tehnoloogiaõpetus ning käsitöö ja kodundus. Nii töö- kui tehnoloogiaõpetust õpitakse 1. – 4. klassini.

Töö- ja tehnoloogiaõpetusega taotleb kool, et õpilane:

- tunneb rõõmu ja rahuldust töö tegemisest;
- töötab juhendamisel, kasutades sobivaid materjale ning lihtsamaid töövahendeid ja töötlemisviise;
- oskab kasutada tööjuhendit ning tegutseda selle järgi üksi või koos teistega;
- leiab ülesannetele loovaid lahendusi ja oskab neid lihtsalt teostada;
- Järgib esmaseid ohutusnõudeid;
- hoiab puhtust ja korda kodus ja koolis ning täidab isikliku hügieeni nõudeid;

- teab tervisliku toitumise vajalikkust;
- hindab ja tunnustab enda ja teiste tööd ning tunneb rõõmu oma tööst;
- õpib vaatlema, tundma ja hindama esemelist keskkonda;
- hoolib oma kodukoha ja Eesti kultuuritraditsioonidest.

Töö- ja tehnoloogiaõpetuse nädalatundide jaotumine klassiti:

Klass	1. klass	2. klass	3. klass	4. klass
Nädala tundide arv	2	2	2	4
Tööõpetus	1	1	1	2
Tehnoloogiaõpetus	1	1	1	2

I ja II KOOLIASTME TÖÖ- JA TEHNOLOOGIA ÕPITULEMUSED JA ÕPPESISU

8.1 Töö- ja tehnoloogiaõpetus 1. klass

Õpitulemused	Õppesisu- ja tegevus
<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab, esitleb ning hindab oma ideid • kavandab lihtsamaid esemeid/tooteid • eristab erinevaid looduslikke ning tehismaterjale (paber, tekstiil, nahk, plast, vahtplast, puit, traat, jne) • võrdleb materjalide üldisi omadusi • töötab õpetaja suulise juhendamise järgi ning kasutab abivahendina lihtsat tööjuhendit • julgeb oma idee teostamiseks ise võimalusi valida ja mõelda • toob näiteid õpetusega seotud igapäevaelust • arutleb ohutuse vajalikkuse ja töökoha korrashoiu üle • tutvustab ja hindab oma tööd • kasutab materjale säästlikult; • valib erinevaid töötlemisviise ja – vahendeid • käsitseb kasutatavamaid töövahendeid õigesti ning ohutult • kasutab paberit ning kartongi tasapinnalisi ja ruumilisi esemeid valmistades • modelleerib ja meisterdab erinevatest materjalidest esemeid • valmistab tekstiilmaterjalist väiksemaid esemeid • hoiab korda oma tegevustes ja ümbruses ning peab vajalikuks sortida jäätmeid - 	<p>Kavandamine Ümbritsevate esemete vaatlemine, nende disain minevikus ja tänapäeval. Ideede otsimine ja valimine, abimaterjali ning info kasutamine. Lihtsate esemete ja keskkonna kavandamine.</p> <p>Materjalid. Looduslikud ning tehismaterjalid (paber, kartong, papp, tekstiil, nahk, plast, vahtmaterjal, puit, traat jne). Materjali saamislugu, omadused, otstarve ja kasutamine.</p> <p>Katsetused erinevate materjalidega, nende omaduste võrdlemine.</p> <p>Töötamine. Töötamine suulise juhendamise järgi. Töökoha korras hoidmine.</p> <p>Tööviisid Materjalide lihtsamad töötlemise viisid (mõõtmine, märkimine, rebimine, voltimine, lõikamine, vestmine, saagimine, heegeldamine, detailide ühendamine, õmblemine, liimimine, naelutamine, punumine, kaunistamine, värvimine, viimistlemine). Sagedasemad töövahendid (käärid, nuga, nõel, heegelnõel, naaskel, vasar, saag, kruvikeeraja, lõiketangid, näpitsad jne), nende õige, otstarbekas ja ohutu kasutamine, töövahendite</p>

<p>selgitab isikliku hügieeni vajalikkust ning hoolitseb oma välimuse ja rõivaste eest</p>	<p>hooldamine. Jõukohaste esemete valmistamine.</p> <p>Kodundus</p> <p>Arutelu hubase kodu kui perele olulise väärtuse üle. Ruumide korrastamine ja kaunistamine. Riiete ning jalatsite korrashoid. Isiklik hügieen.</p>
--	---

8.2 Töö- ja tehnoloogiaõpetus 2. klass

Õpitulemused	Õppesisu ja -tegevus
<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab, esitleb ning hindab oma ideid • kavandab lihtsamaid esemeid/tooteid • märkab esemetel rahvuslikke, religioosseid elemente • eristab erinevaid looduslikke ning tehismaterjale (paber, tekstiil, nahk, plast, vahtplast, puit, traat, plekk jne) • võrdleb materjalide üldisi omadusi • töötab õpetaja suulise juhendamise järgi ning kasutab abivahendina lihtsat tööjuhendit • julgeb oma idee teostamiseks ise võimalusi valida ja mõelda • toob näiteid õpetusega seotud igapäevaelust • arvestab ühiselt töötades kaaslasi; • arutleb ohutuse vajalikkuse ja töökoha korrashoiu üle • tutvustab ja hindab oma tööd. • kasutab materjale säästlikult • valib erinevaid töötlemisviise ja – vahendeid • käsitseb kasutatavamaid töövahendeid õigesti ning ohutult • kasutab paberit ning kartongi tasapinnalisi ja ruumilisi esemeid valmistades • modelleerib ja meisterdab erinevatest materjalidest esemeid • valmistab tekstiilmaterjalist väiksemaid esemeid. • hoiab korda oma tegevustes jaümbruses ning peab vajalikuks sortida jäätmeid 	<p>Kavandamine</p> <p>Ümbritsevate esemete vaatlemine, nende disain minevikus ja tänapäeval. Rahvuslikud, religioossed mustrid ja motiivid. Ideede otsimine ja valimine, abimaterjali ning info kasutamine. Lihtsate esemete ja keskkonna kavandamine.</p> <p>Töötamine</p> <p>Töötamine suulise juhendamise järgi. Tutvumine kirjaliku tööjuhendiga, sellest arusaamine. Töökoha korras hoidmine, selle mõju töö tulemusele ja ohutusele. Rühmatöös ülesannete täitmine ja kaaslaste abistamine.</p> <p>Tööviisid</p> <p>Materjalide lihtsamad töötlemise viisid (mõõtmine, märkimine, rebimine, voltimine, lõikamine, vestmine, saagimine, heegeldamine, detailide ühendamine, õmblemine, liimimine, naelutamine, punumine, kaunistamine, värvimine, viimistlemine).</p> <p>Sagedasemad töövahendid (käärid, nuga, nõel, heegelnõel, naaskel, vasar, saag, kruvikeeraja, lõiketangid, näpitsad jne), nende õige, otstarbekas ja ohutu kasutamine, töövahendite hooldamine. Jõukohaste esemete valmistamine.</p> <p>Kodundus</p> <p>Arutelu hubase kodu kui perele olulise väärtuse üle. Ruumide korrastamine ja kaunistamine. Riiete ning jalatsite korrashoid. Isiklik hügieen.</p> <p>Tervislik toiduvalik. Laua katmine,</p>

<ul style="list-style-type: none"> • selgitab isikliku hügieeni vajalikkust ning hoolitseb oma välimuse ja rõivaste eest • järgib viisakusreegleid 	<p>kaunistamine ja koristamine.</p> <p>Viisakas käitumine. Säätlik tarbimine.</p>
--	---

8.3 Töö- ja tehnoloogiaõpetus 3. klass

Õpitulemused	Õppesisu ja -tegevus
<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab, esitleb ning hindab oma ideid • kavandab lihtsamaid esemeid/tooteid • märkab esemetel rahvuslikke, religioosseid elemente. • eristab erinevaid looduslikke ning tehismaterjale (paber, tekstiil, nahk, plast, vahtplast, puit, traat, plekk jne) • võrdleb materjalide üldisi omadusi • oskab materjale ühendada ja kasutada. • töötab õpetaja suulise juhendamise järgi ning kasutab abivahendina lihtsat tööjuhendit • julgeb oma idee teostamiseks ise võimalusi valida ja mõelda • toob näiteid õpetusega seotud igapäevaelust • arvestab ühiselt töötades kaaslasti • arutleb ohutuse vajalikkuse ja töökoha korrashoiu üle • tutvustab ja hindab oma tööd. • kasutab materjale säästlikult • valib erinevaid töötlemisviise ja – vahendeid • käsitseb kasutatavamaid töövahendeid õigesti ning ohutult • kasutab paberit ning kartongi tasapinnalisi ja ruumilisi esemeid valmistades • modelleerib ja meisterdab erinevatest materjalidest esemeid • valmistab tekstiilmaterjalist väiksemaid esemeid. • hoiab korda oma tegevustes ja ümbruses 	<p>Kavandamine Ümbritsevate esemete vaatlemine, nende disain minevikus ja tänapäeval. Rahvuslikud, religioossed mustrid ja motiivid. Ideede otsimine ja valimine, abimaterjali ning info kasutamine. Ideede visandamine paberil. Idee esitlemine. Lihtsate esemete ja keskkonna kavandamine.</p> <p>Materjalid Looduslikud ning tehismaterjalid (paber, kartong, papp, tekstiil, nahk, plast, vahtmaterjal, puit, traat, plekk jne). Materjalide saamisluugu, omadused, otstarve ja kasutamine.</p> <p>Katsetused erinevate materjalidega, nende omaduste võrdlemine. Ideede leidmine materjalide korduskasutuseks.</p> <p>Töötamine Töötamine suulise juhendamise järgi. Tutvumine kirjaliku tööjuhendiga, sellest arusaamine. Oma idee teostamine, toetudes õpitud oskustele ja iseseisvatele katsetustele.</p> <p>Töökoha korras hoidmine, selle mõju töö tulemusele ja ohutusele. Rühmatöös ülesannete täitmine, ühiselt ideede genereerimine, üksteise arvamuste arvestamine ja kaaslaste abistamine. Töö tulemuse uudsuse, kasutamine ja esteetilisuse hindamine.</p> <p>Tööviisid Materjalide lihtsamad töötlemise viisid (möötmise, märkimine, rebimine, voltimine, lõikamine, vestmine, saagimine, heegeldamine, detailide ühendamine, õmblemine, liimimine,</p>

<p>ning peab vajalikuks sortida jäätmeid;</p> <ul style="list-style-type: none"> • tegutseb säästliku tarbijana • selgitab isikliku hügieeni vajalikkust ning hoolitseb oma välimuse ja rõivaste eest • järgib viisakusreegleid. 	<p>naelutamine, punumine, kaunistamine, värvimine, viimistlemine). Sagedasemad töövahendid (käärid, nuga, nõel, heegelnõel, naaskel, vasar, saag, kruvikeeraja, löiketangid, näpitsad jne), nende õige, otstarbekas ja ohutu kasutamine, töövahendite hooldamine. Töötlemisvõtte valik sõltuvalt ideest ja materjalist. Jõukohaste esemete valmistamine.</p> <p>Kodundus Arutelu hubase kodu kui perele olulise väärtuse üle. Ruumide korrastamine ja kaunistamine. Riiete ning jalatsite korrashoid. Isiklik hügieen.</p> <p>Tervislik toiduvalik. Lihtsamate toitade valmistamine. Laua katmine, kaunistamine ja koristamine.</p> <p>Viisakas käitumine. Säästlik tarbimine. Jäätmete sortimine.</p>
---	---

8.4 Käsitöö ja kodundus

4 klass

Õpitulemused	Õppesisu ja -õppetegevused
<ul style="list-style-type: none"> • katab vastavalt toidukorrale laua, valides ja paigutades sobiva lauapesu, -nõud, ja – kaunistused; • peab kinni üldtuntud lauakommetest 	<p>Lauakombed (3 tundi) Lauakombed ning lauakatmise tavad ja erinevad loomingulised võimalused. Lauapesu, - nõud ja – kaunistused. Sobivate nõude valimine toidu serveerimiseks.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • tunneb jäätmete hoolimatust käitlemisest tulenevaid ohte keskkonnale ning enda võimalusi jäätmete kesk-konnasõbralikule käitlemisele kaasaaitamiseks; • teab väljendite “kõlblik kuni” ja “parim enne” tähendust 	<p>Kodundus (2 tundi)</p> <p>Isikliku hügieeni nõuded köögis töötamisel. Ohutus. Nõude pesemine käsitsi ja masinaga, köögi korrashoid. Jäätmete sorteerimine. Tööjaotus rühmas, ühistöö kavandamine, hooliv ja arvestav käitumine.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • teadvustab hügieenireeglite järgimise vajadust köögis töötamisel 	<p>Töö organiseerimine ja hügieen (3 tundi)</p> <p>Toidu valmistamine. Retsept. Mõõtühikud.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • kasutab mõõdunõusid ja kaalu 	<p>Toiduainete külmtöötlemine (2 tundi)</p> <p>Töövahendid köögis. Ohutus. Toiduainete eeltöötlemine ja külmtöötlemine.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • valmistab lihtsamaid tervislikke toite 	Toiduainete lühiajaline säilitamine. Võileivad.
<ul style="list-style-type: none"> • järgib töötamisel ohutusnõudeid, hoiab korras oma töökoha • valib töövahendid vastavalt töö eesmärgile ning kasutab neid ohutusnõudeid arvestades 	Käsitöö Töö planeerimine, vajalikud õppevahendid, ohutusnõuded käsitööklassis töötamisel.
<ul style="list-style-type: none"> • kavandab omandatud töövõtete baasil jõukohaseid käsitööesemeid • kasutab tekstiileseme kaunistamisel üherealisi pisteid 	Tikkimine (8 tundi) Töövahendid ja sobivad materjalid. Üherealised pistid. Töötamine suulise juhendamise järgi. Töötamine tööjuhendi järgi. Kavandamine. Idee ja kavandi tähtsus eseme valmistamisel. Eseme tikkimine. Mustri kandmine riidele. Töö teostamine. Töö viimistlemine.
<ul style="list-style-type: none"> • heegeldab põhिसilmuseid 	Heegeldamine (8 tundi) Töövahendid ja sobivad materjalid. Ahelsilmuste heegeldamine. Kinnissilmuste heegeldamine. Kavandamine Värvusõpetuse põhitõdede arvestamine esemete disainimisel
<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab looduslike kiud-ainete saamist ja põhiomadusi 	Materjaliõpetus (1 tund) Tekstiilkiudained. Looduslikud kiud, nende saamine ja omadused. (Lambavill)
	Projektiõpe (8 tundi) Nii käsitööd ja kodundust kui ka tehnoloogiaõpetust õppivad õpilased saavad valida kahe samaaegselt toimuva teema vahel (käsitööõpetaja viib läbi ühe valikteema, tehnoloogiaõpetaja teise).

8.5 Tehnoloogiaõpetus

4 klass

Õpitulemused	Õppesisu ja -tegevused
<ul style="list-style-type: none"> • toob näiteid tehnoloogia kasutamisest koduses majapidamises • kirjeldab ratta ja energia kasutamist ajaloos ning nüüdisajal 	Tehnoloogia igapäevaelus Tehnika koduses majapidamises. Tehnoloogia läbi aegade. Ratas kui inimkonna pöördeline leiutus. Vesiratas ja tuuleveski. Jalgratas. Veesõidukid.
<ul style="list-style-type: none"> • oskab kirjeldada ja joonisel esitleda kavandatavat tööd • teab isikukaitsevahendite kasutamise korda 	Disain ja joonestamine Ruumilise eseme kujutamine tasandil. Viimistlusviisi ja kaunistuste kavandamine. Numbrid, tähed, piktogramm. Värvusõpetus. Ornamentika.

<ul style="list-style-type: none"> • teab õpitud tööliikide juures kasutatavaid põhilisi töövahendeid • suudab käsitseda ohutult õpitud tööliikide juures kasutatavaid põhilisi tööriistu • kasutab materjale säästlikult ning leiab võimalusi nende korduskasutuseks 	<p>Materjalid ja nende töötlemine Tutvumine erinevate materjalidega: puit, metall, Ajaloolised kattematerjalid: tõrv, värnits ja tõkat. Käsitööriistad: nuga. Töövõtted erinevate materjalide töötlemisel: puidu vormimine, traaditööd.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • annab tehtud ülesande või toote kvaliteedile oma hinnangu • mõistab ja arvestab kaaslaste erinevaid tööoskusi • teadvustab end rühmatöö tegevuste liikmena 	<p>Projektitöö Töö kavandamine. Tööjaotus, ühistegevuse planeerimine. Töö teostamine. Töötulemuste esitlemine.</p>

Lõimimine

Emakeel – õpilane teab ainealast terminoloogiat, saab aru tööjuhiseist ning töötab suulise ja kirjaliku juhendamise abil, oskab oma tegevusi kirjeldada. **Matemaatika** – õpilane kasutab mõõtmisvahendeid, loendab ja võrdleb detaile ja esemeid, koostab ja kasutab töös jooniseid, määratleb ja võrdleb materjalide kulu ning mahtu. **Kunstiõpetus** – õpilane kasutab töötades värviõpetuse, disaini, kujutamise- ja vormiõpetuse põhimõtteid, erinevaid tehnikaid, materjale, tehnoloogiaid. **Loodusõpetus** – õpilane tunneb ja kasutab õigesti ning säästlikult erinevaid materjale, teab olmeprügi käitlemise põhimõtteid. Inimeseõpetus - õpilane planeerib ja kavandab oma tööd ja aega, kohaldab õpitut praktilise tegevusega, planeerib ja kavandab oma tööd. Lähtub täiskasvanute ja kaaslastega suheldes üldtunnustatud käitumisnormidest. **Sotsiaalsed** – täieneb õpilase tehnoloogiasõnavara ning areneb väljendusoskus. Ühiselt töötades õpitakse teisi arvestama, käitumisreegleid järgima ning oma arvamusi kaitsma. Praktilistes ülesannetes kinnistub terviseteadlik käitumine, ergonoomika põhimõtete arvestamine ning tervisliku toitumise ja sportliku eluviisi väärtustamine.

Hindamine

Töö- ja tehnoloogiaõpetuses on oluline õpetaja hinnang tehtud tööle. Õpetajapoolne suunamine aitab õpilast ise oma tegevusele ning töö tulemusele hinnangut anda. Hinnates arvestatakse õpilase loovust ülesannet lahendades, töö kulgu ja saavutatud õpitulemusi. Lisaks võetakse hindamisel arvesse õpilase arengut, püüdlikkust, töökultuuri ja abivalmidust teiste õpilaste vastu.

9. VALIKAININE INFORMAATIKA JA PROGRAMMEERIMINE

Aine üldkirjeldus

Informaatika ja programmeerimise õpetamise üldeesmärk on tagada I kooliastme lõpetaja info- ja kommunikatsioonivahendite rakendamise eakohased pädevused igapäevase töö- ja õpikeskkonna kujundamiseks eelkõige koolis. Informaatika ja programmeerimise õpetuses lähtutakse ei igapäevase arvuti- ning internetikasutaja vajadustest. Riiklikus õppekavas kirjeldatud digipädevus¹ hõlmab kõiki ainekavasid. Ainekavades kirjeldatud digipädevused tuginevad õppijate digipädevusmudelile².

- suutlikkus kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutuvast ühiskonnas nii õppides, kodanikuna tegutsedes kui ka kogukonnades suheldes;
- leida ja säilitada digivahenditega teavet ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusvärsust;
- osaleda digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomises ja kasutamises; kasutada probleemilahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid, suhelda ja teha koostööd erinevates digikeskkondades;
- olla teadlik digikeskkonna ohtudest ning osata kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti;
- järgida digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.

Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Informaatika- ja programmeerimise õpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) valdab peamisi töövõtteid arvutil igapäevases õppetöös eelkõige infot otsides, töödeldes ja analüüsid ning tekstidokumente ja esitlusi koostades;
- 2) teadvustab ning oskab vältida info- ka kommunikatsioonitehnoloogia (edaspidi *IKT*) kasutamisel tekkida võivaid ohte oma tervisele, turvalisusele ja isikuandmete kaitsele;
- 3) koostab IKT vahendeid kasutades toimiva ja efektiivse õpikeskkonna;
- 4) osaleb virtuaalsetes võrgustikes ning kasutab veebikeskkonda digitaalsete materjalide avaldamiseks kooskõlas intellektuaalomandi kaitse heade tavadega.

Informaatika ja programmeerimise õpetamise põhimõtted Varbola Lasteaed algkoolis on:

- 1) elulähedus: näited, ülesanded jm võetakse õpilasele tuttavast igapäevaelust (kool, kodu, huvitegevus, meedia);
- 2) aktiivõpe ja loomingulisus: eelistatakse õpilasi aktiivistavaid ning loomingulisust esile-toovaid õppemeetodeid;

- 3) uuenduslikkus: läbiva teema „Tehnoloogia ja innovatsioon" vaimus eelistatakse uuenduslikke tehnoloogiaid ning lahendusi;
- 4) ühesõpe: nii informaatikatundides kui ka kodutööde puhul on eelistatud koostöös õppimise meetodid;
- 5) teadmusaloo: uut teadmust õpitakse üheskoos luues, mitte vananenud infot meelde jättes;
- 6) vaba tarkvara ja avatud sisu: võimaluse korral eelistatakse kommertstarkvarale vaba tarkvara;
- 7) turvalisus: kool tagab õpilastele turvalise veebipõhise töökeskkonna ning propageerib ohutuid käitumisviise võrgukeskkonnas;
- 8) lõimitus: õpiülesannetes (nt referaatides, esitlustes) kasutatakse teiste õppeainete teemasid;
- 9) sõltumatus tarkvaratootjast: õpe ei tohi olla üles ehitatud üksnes ühe tarkvaratootja või platvormi kasutamisele; koolil on kohustus tutvustada ka alternatiive.

Informaatika on kergesti lõimitav kõigi teiste õppeainetega, kuna info- ja kommunikatsioonitehnoloogia moodustab loomuliku osa tänapäevasest õpikeskkonnast. See lõiming toimub mõlemal suunal: ühelt poolt kasutatakse informaatika õppeülesandeid koostades teiste õppeainete teemasid, et luua mõtestatud õppimine, ning teiselt poolt kujundatakse IKT pädevusi teistes õppeainetes referaate ja esitlusi tehes, andmeid kogudes ning analüüsides. Eraldi tuleks esile tõsta programmeerimise lõimingu võimalusi ainekava vahel. käsitledes e-riigi, e-kaasamise ja virtuaalsete kogukondade teemasid. Informaatika ainekavaga luuakse eeldused integreerida tehnoloogiat ja uuenduslikkust läbiva teemana teistesse õppeainetesse.

Õppetegevus:

Kujundada õpilastel teadmisi, oskusi ja hoiakuid, mille õpetus realiseerub kogu õppetegevuse kaudu. Leida võimalusi arvuti abiga õppeprotsessi huvitavamaks, informatiivsemaks ning atraktiivsemaks muuta.

Kasutada erinevaid õpitarkvarasid tunni läbiviimiseks ning erinevaid õppemeetodeid.

Meetodid

Sõltuvalt tunni eesmärgist kasutatakse kas avastuslikke või esituslikke meetodeid, induktiivseid või deduktiivseid meetodeid. Kasutatavad meetodid on väga erinevad, võimalikud on ka mitme meetodi kombinatsioonid. Näiteks testide täitmisel arutlus, teabe otsimisel paaristöö, ristsõnade lahendamisel rühmatöö, arvutisõnastiku kasutamine referaatide koostamisel.

Tunnis kasutatavad meetodid: Step by step; individuaalne töö; iseseisev töö; paaristöö; rühmatöö (projektipäevadel); elektroonilised töölehed; testid; esitlused; teabe otsimine; referaatide koostamine; töö arvutisõnaraamatutega; ristsõnade lahendamine; skaneerimine; helisalvestused; kuulamine; joonistamine; lugemine; kirjutamine; arutlus; videotöötlus; interaktiivsete õppematerjalide kasutamine; arendavad mängud.

IV klassi lõpetaja:

- leiab otsimootoriga kasutades võtmesõnu, vajalikke teabeallikaid ([info haldamine 1.1](#))
- korrastab kogutud teavet ning salvestab ja taasesitab seda nõuete kohaselt juhendaja kaasabil ([info hindamine, salvestamine ja taasesitamine 1.2; 1.3](#))
- suhtleb vanemate, kaasõpilaste ja õpetajatega, kasutades digivahendeid ja rakendusi eakohaselt ning järgides seejuures kokkulepituid reegleid ([suhtlemine digivahenditega 2.1](#))
- teeb teistega koostööd etteantud keskkonnas ja jagab teistega digitaalseid materjale, kasutades juhendaja abi ([suhtlemine digikeskkonnas 2.2 ja 2.4](#))
- loob ja vormindab digitaalseid materjale, näiteks loovtöid juhendaja kaasabil ([sisuloome 3.1](#))
- koostab visuaalse programmeerimiskeelega lihtsamaid programme juhendaja kaasabil ([programmeerimine 3.4](#))
- kasutab digivahendeid (*arvutid, nutiseadmed, robotikavahendid, ekraanid*) koolis heaperemehelikult ning ühendab digivahendite külge erinevaid lisaseadmeid (mälu-pulk, hiir, klaviatuur, kõlarid) ([turvalisus 4.1](#))
- kasutab digitehnoloogiat tervist säästvalt-hoidvalt ja toob näiteid ning seostab tehnoloogia kasutamist keskkonnahoiuga ([turvalisus 4.3, 4.4](#))
- otsib abi ja kirjeldab tekkinud probleemi, kui digivahend või -rakendus ei tööta ([probleemilahendus 5.1](#))
- kirjeldab oma sõnadega enda digipädevuse taset ja arenguvõimalusi juhendaja abil ([probleemilahendus 5.4](#))

Õppeaine ajaline maht

1. - 4.klass 35 tundi arvutiõpetust (igas klassis a´1 tund nädalas)

ÕPPESISU

	1. klass	2. klass	3. klass	4. klass
1. Info haldamine				
1.1 Info otsimine ja sirvimine	Kasutab otsisõnu leidmaks otsingumootorite abil (Neti, Google) pilte.	Leiab erinevatest teabeallikatest lisaks piltidele ka teksti.	Leiab erinevatest teabeallikatest pilte, teksti, helisid ja videosid.	Leiab sobivat teavet õppetöö jaoks ja põhjendab oma otsingu valikud.
1.2 Info hindamine	Õpilane korrastab kogutud teavet, moodustades järjestatud loendeid ning rühmitades teavet etteantud tunnuste alusel, kasutades juhendaja abi.			Õpilane leiab internetist ja vajaduse korral kopeerib tekstifaili või esitluse erinevas formaadis digitaalset materjali ning töötleb seda etteantud nõuete kohaselt;
1.3 Info salvestamine ja taasesitamine	Salvestab dokumendi alamkausta ja avab ka selle alamkaustast	Salvestab tehtud tööd kokkulepitud vormingus, ettenähtud kohta (pdf, docx). Vajadusel nimetab salvestatud töö teise nimega, kopeerib faile ühest kohast teise.	Teab failide suurusi ja mahtu. Võrdleb neid.	Salvestab ja avab faile pilverakendustes (GoogleDrive, Padlet).
2. Suhtlemine digikeskkondades				
2.1 Suhtlemine digivahenditega	Nimetab võimalusi kuidas suhelda digivahenditega (epost, sõnumid, sotsiaalmeedia)	Suhtleb õpetajaga ja kaasõpilastega kasutades virtuaalset seina Padlet.	Suhtleb õpetaja ja kaasõpilastega kasutades eposti ja veebipõhised lahendusi (Skype)	Suhtleb õpetaja ja kaasõpilastega kasutades eposti ja veebipõhised lahendusi (Skype, GoogleDrive.)
2.2 Info ja sisu jagamine	Jagab teistega (virtuaalsel seinal) oma loodud digitaalset sisu.	Kasutab mõnda virtuaalset keskkonda (mis ei nõua sisse logimist – Padlet - sihipäraselt ja turvaliselt).	Loob kasutajaprofiili veebikeskkonnas (LearningApps, Kahoot), loob turvalise parooli, lisab materjale).	Jagab enda loodud mänge ja mud digitaalset sisu teistega – jagatava URL lingi loomine ja jagamine.
2.3 Kodanikuaktiivsus veebis				
2.4 Koostöö digitehnoloogia toel	Kasutab seadmepõhist mõistekaarti ühiselt klassikaaslastega	Kasutab seadmepõhist mõistekaarti ühiselt klassikaaslastega	Kasutab nii seadmepõhist kui ka veebipõhist mõistekaarti ühiselt klassikaaslastega	Kasutab nii seadmepõhist kui ka veebipõhist mõistekaarti ühiselt klassikaaslastega
2.5 Netikett	Nimetab internetisuhtluste häid tavasid	Teeb vahet silmast-silma ja veebipõhise suhtluse eripäradel. Oskab välja tuua nende olulisemaid tunnuseid.	Teeb vahet silmast-silma ja veebipõhise suhtluse eripäradel. Oskab välja tuua nende olulisemaid tunnuseid ja rakendab neid.	Koostab ekirja (õpetajale, lapsevanemale, sõbrale) netietiketti silmas pidades.

2.6 <i>Digitaalsete identiteedi haldamine</i>	Õpilane kirjeldab digitaalsete identiteedi olulisemaid tunnuseid.	Õpilane kirjeldab digitaalsete identiteediga seotud võimalusi ja ohte.	Õpilane kirjeldab digitaalsete identiteediga seotud võimalusi ja ohte.	Õpilane kirjeldab digitaalsete identiteediga seotud võimalusi ja ohte.
3. Sisuloome				
3.1 <i>Digitaalsete sisuloome</i>	<ul style="list-style-type: none"> • On tutvunud arvuti lisaseadmetega (hiir, klaviatuur jt) • Kasutab lihtsamat joonistusprogrammi (nt MS Paint) • Loob lihtsa pildijada videotöötlusprogrammiga 	<ul style="list-style-type: none"> • Tunneb ära lihtsamaid arvutikomponente, oskab neid kirjeldada • Kasutab MS Wordi lihtsamaid tekstivormindamise tööriistu (kirjastiil, suurus, objektid, pildid, värvid) • Kasutab videotöötlusprogrammi lihtsamaid funktsioone (piltide ja videode lisamine, helide lisamine, efektide lisamine, faili salvestamine eriformaati) 	<ul style="list-style-type: none"> • Kasutab veebipõhist pilditöötlusprogrammi • Kasutab tabelitöötlust (nt MS Excel) lihtsamaid funktsioone (liitmine, korrutamine, jagamine, lahutamine, teksti ja lahtrite vormindamine) 	<ul style="list-style-type: none"> • Loob esitluse nii MS PowerPointis kui veebipõhistes keskkondades (nt Prezi, Emaze jne) • Modelleerib 3D printerile lihtsamaid objekte (väljaprintiks)
3.2 <i>Uue teadmise loomine</i>	Muudab enda loodud digitaalsete materjale (loodud faili sisu)	Muudab enda loodud digitaalsete materjale (loodud faili sisu)	Muudab enda ja teiste loodud digitaalsete materjale (loodud faili sisu)	Muudab enda ja teiste loodud digitaalsete materjale (loodud faili sisu)
3.3 <i>Autoriõigus ja litsensid</i>	Arvestab, et internetis olev materjal, on kellegi teise loodud	Leiab üles, mis on autoriõiguse olulisemad tunnused digitaalsete materjali puhul	Selgitab autoriõiguse olulisemaid tunnuseid digitaalsete materjali puhul	Küsib materjali materjali muudatuste tegemiseks võimaluse korral autorilt luba – juhendaja kaasabil.
3.4 <i>Programmeerimine</i>	Õpilane koostab visuaalse programmeerimiskeelgega lihtsamaid programmi ridu (Bee-Bot ja Blue Bot robotite liigutamiseks).	Õpilane koostab visuaalse programmeerimiskeelgega roboti juhtimistarkvara (Blue Bot, Bee-Bot, LegoWeDo 2.0)	Õpilane koostab visuaalse programmeerimiskeelgega roboti juhtimistarkvara (Blue Bot, Bee-Bot, LegoWeDo 2.0, Scrach)	Õpilane koostab visuaalse programmeerimiskeelgega roboti juhtimistarkvara (Blue Bot, Bee-Bot, LegoWeDo 2.0, Scrach)
4. Turvalisus				
4.1 <i>Seadmete kaitsmine</i>	Arvutiklassis käitumise ja arvuti kasutamise reeglid. Esmased töövõtted <ul style="list-style-type: none"> • Arvuti käivitamine ja sulgemine; sisse- ja väljalogimine. • Arvutikomplekti osade nimetused – arvuti (põhiplokk), monitor e. kuvar, klaviatuur, hiir, printer • Mõisted – klahv (klaviatuur), 	Kasutab digivahendite koolis heaperemehelikult. Toob välja sarnasused ja erinevused kodus ja koolis digivahendite kasutamisel.	Loetleb digivahendite kasutamise seotud riske ja võimalusi.	Loetleb digivahendite kasutamise seotud riske ja võimalusi.

	nupp (hiir), ikoon, kursor			
4.2. Isikuandmete kaitsmine	Kirjeldab, mis on delikaatne info internetis	Põhjustab, miks ei tohi internetis avaldada delikaatset infot enda ja teiste kohta	Põhjustab, miks ei tohi internetis avaldada delikaatset infot enda ja teiste kohta	Põhjustab, miks ei tohi internetis avaldada delikaatset infot enda ja teiste kohta
4.3 Tervise kaitsmine	Õpilane kontrollib oma õiget istumisasendit arvuti taga	Õpilane kontrollib ja vajadusel kaardistab oma seadme kasutamise kohta ja aega.	Õpilane arutleb mis võivad olla digivahendi väärkasutamise põhjused ja tagajärjed	Õpilane arutleb, kuidas mõjutab digivahendi väärkasutamine teda ennast, kooli, perekonda. Toob näiteid ja pakub ideid mida ette võtta.
4.4 Keskkonna kaitsmine	Õpilane toob näiteid kuidas tehnoloogia kasutamine kahjustab keskkonda ja toob keskkonnale kasu	Õpilane toob näiteid kuidas tehnoloogia kasutamine kahjustab keskkonda ja toob keskkonnale kasu	Õpilane toob näiteid kuidas tehnoloogia kasutamine kahjustab keskkonda ja toob keskkonnale kasu	Õpilane toob näiteid kuidas tehnoloogia kasutamine kahjustab keskkonda ja toob keskkonnale kasu
5. Probleemilahendus				
5.1 Tehniliste probleemide lahendamine	Oskab kirjeldada sedmega tekkinud võimalikku probleemi. Pöördub vajadusel abi saamiseks juhendaja poole.	Oskab kirjeldada sedmega tekkinud võimalikku probleemi. Pöördub vajadusel abi saamiseks juhendaja poole.	Oskab kirjeldada sedmega tekkinud võimalikku probleemi. Pöördub vajadusel abi saamiseks juhendaja poole.	Oskab kirjeldada sedmega tekkinud võimalikku probleemi. Pöördub vajadusel abi saamiseks juhendaja poole.
5.2 Vajaduste välja selgitamine ja neile tehnoloogiliste lahenduste leidmine	Õpilane valib sobiva digilahenduse etteantud ülesande lahendamiseks, kasutades juhendaja abi.	Õpilane valib sobiva digilahenduse etteantud ülesande lahendamiseks, kasutades juhendaja abi.	Õpilane valib sobiva digilahenduse etteantud ülesande lahendamiseks, kasutades juhendaja abi.	Õpilane valib sobiva digilahenduse etteantud ülesande lahendamiseks, kasutades juhendaja abi.
5.3 Innovatsioon ja tehnoloogia loov kasutamine	Õpilane kasutab õpetaja juhendamisel digitehnoloogiat loomingulisel eesmärgil.	Õpilane kasutab õpetaja juhendamisel digitehnoloogiat loomingulisel eesmärgil.	Õpilane kasutab õpetaja juhendamisel digitehnoloogiat loomingulisel eesmärgil.	Õpilane kasutab õpetaja juhendamisel digitehnoloogiat loomingulisel eesmärgil.
5.4 Digipädevuse lünkade välja selgitamine	Õpilane kirjeldab oma sõnadega enda digipädevuse taset ja arenguvõimalusi juhendaja abil.	Õpilane kirjeldab oma sõnadega enda digipädevuse taset ja arenguvõimalusi juhendaja abil.	Õpilane kirjeldab oma sõnadega enda digipädevuse taset ja arenguvõimalusi juhendaja abil.	Õpilane kirjeldab oma sõnadega enda digipädevuse taset ja arenguvõimalusi juhendaja abil.